

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mechlinia Illustrata Luce Miraculorum S. Francisci Xaverii
Orbis Utriusque Solis Ac Thaumaturgi Chronicis Distichis
evulgata Anno M.D.C.LXVI.**

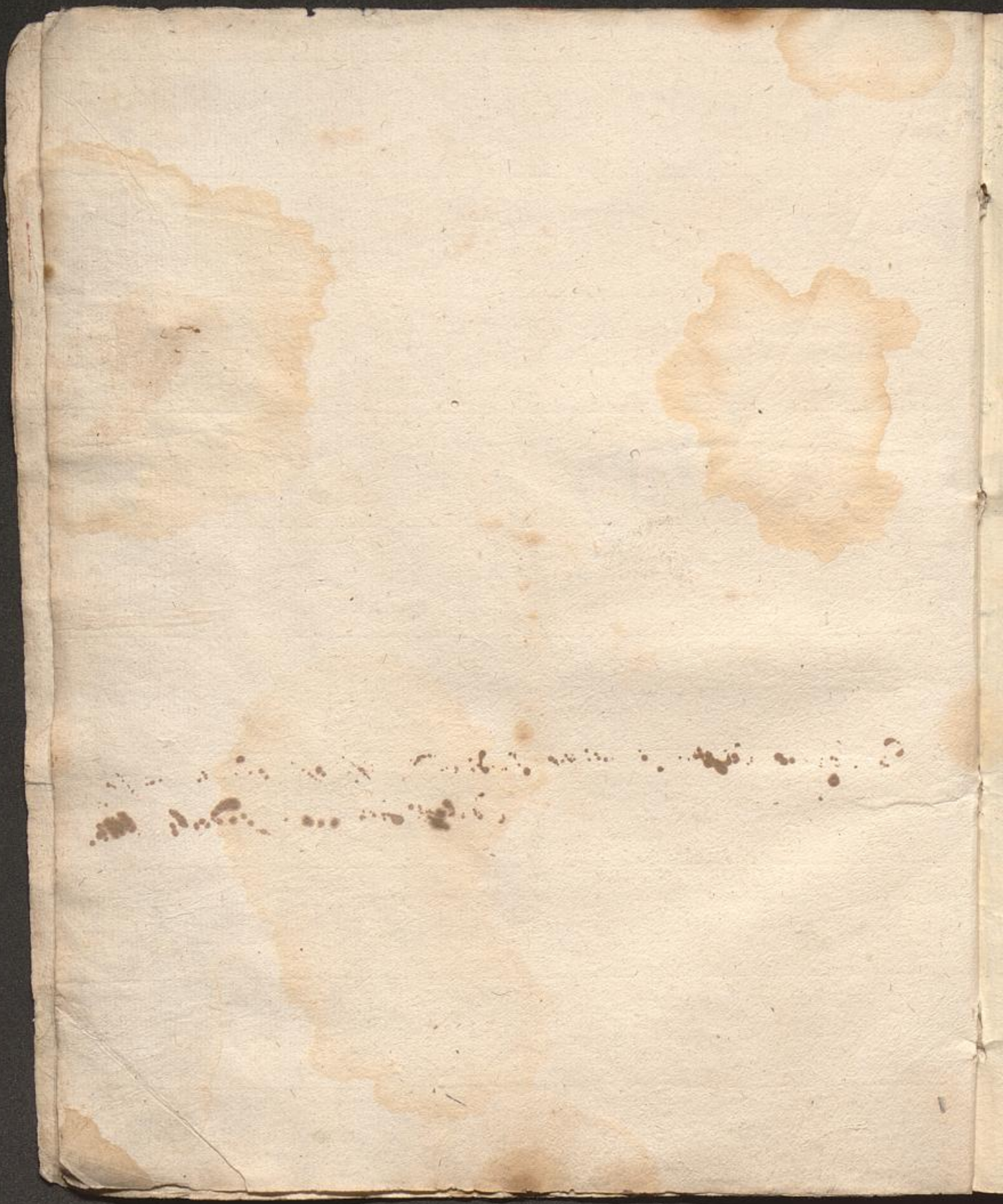
Grumsel, Gérard

Mechliniae, 1666

urn:nbn:de:hbz:466:1-13399

Th
6242

Th 6242

MIRABILIS DEVS IN SACRIS SVIS *167.*

MECHLINIA ILLUSTRATA
LUCE
MIRACULORUM
S. FRANCISCI
XAVERII
ORBIS UTRIUSQUE
SOLIS

^{A C}
THAUMATURGI

Chronicis Distichis evulgata

ANNO M. D. C. LXVI.

AUCTORE
GERARDO GRUMSEL

SOCIETATIS JESU SACERDOTE,

*Ex Legato Celsissimo principis Ferdinandi Episcopi paderbornensis
et Monasteriensis Collegii Socii Jesu. Paderb. 1683.*

MECHLINIAE.
Typis GIBBERTI LINTSII Sub Signo Typographiae
Superiorum permissu.

Mittheil. Der. in engl. 27. B. 1800.

MECHANIKA ILLUSTRATA

LUCE

MIRACULORUM

S. FRANCESCI

XAVERII

ORBIS

SCIENTIARUM

THAUMATURGI

CHIMIAE
PHYSICAE
ET
MATH. NAT.

AUCTORIS

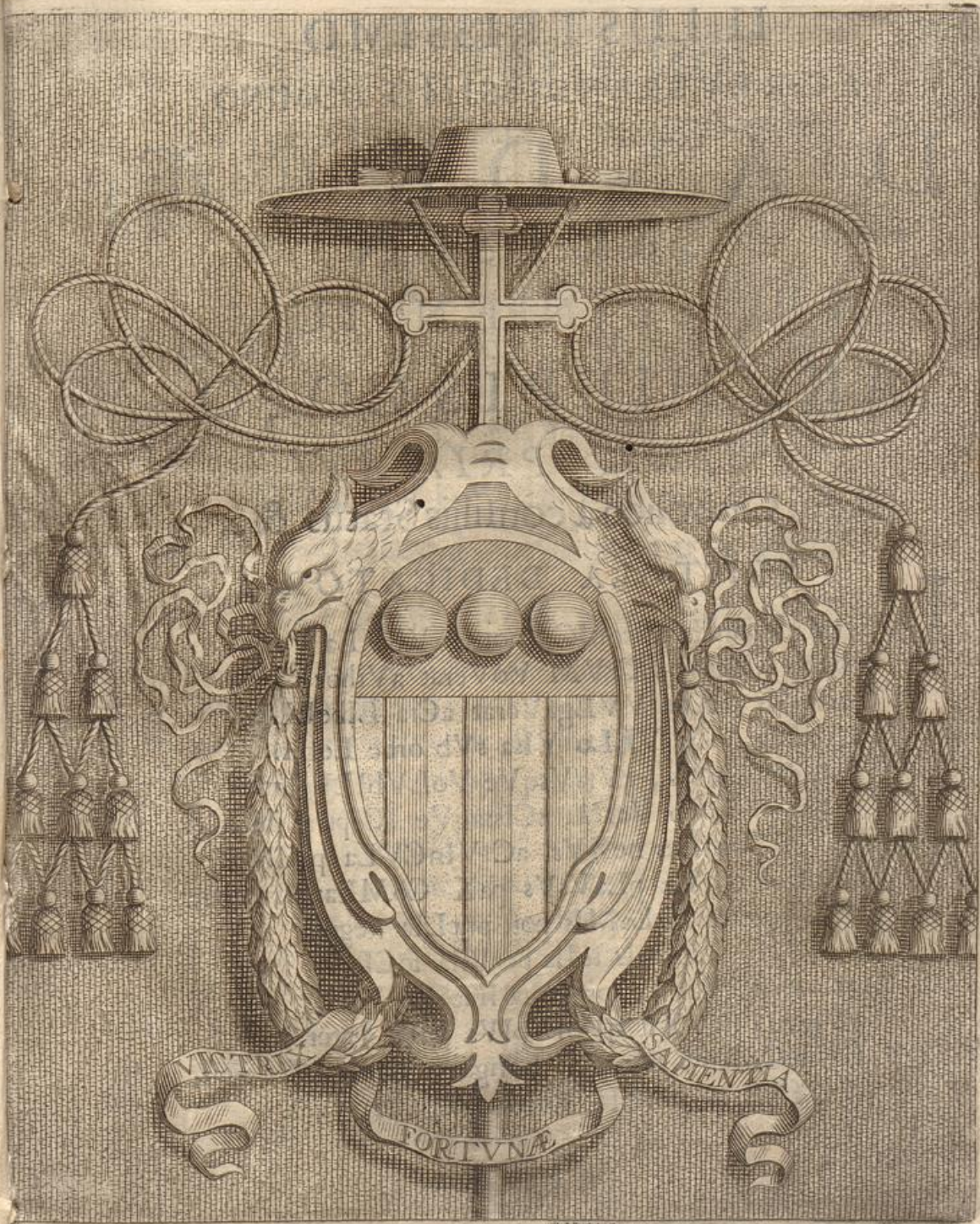
GERARDO GRUMMEL

PHYSICAE
ET
MATH. NAT.

MECHANIKA

THE ASSISTANT LIBRARIAN

UNIVERSITY OF PADERBORN

ILLUSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO DOMINO
D. ANDREÆ
CRUESEN
MECHLINIENSIVM
ARCHIEPISCOPO
BELGII PRIMATI
Regi Catholico à consiliis Status &c.

EPISTOLA DEDICATORIA

LVserat aVsonIIs ChronICO non paVCVLa VersV
pontIfICIqVe saCrVM VoVerat aVthor opVs.
Et DeCaDIs seXtæ VVLgaVerat aCta LibeLLIs,
QVaLia VIX VLLo VIsa sVb orbe Leges.
sortIs & oCCasVs, rVrsVsqVe VoLVbILIs ortVs;
IaCraqVe sVb Variâ, sCissaqVe sCeptra ManV.
LVserat & stabILES neXVs, aC VInCVLa paCIs,
signaqVe qVæ pLaVsVs paX CoMITantIs habet.
Et soCIs paCtos thaLaMIs post præLIA Reges,
Et sVper aCCensIs teLa perVsta foCIs.
LVserat & statVas, & opVs MIRabILE VIsV,
AVsonIâ strVXIIt qVoD pIVs Vrbe pater.
QVaLe neCeXtrVXIIt, post Longa neC eXtrVet ætas;
NeC fVIt In ClrCIs, RoMa sVperba, tVIs.

ILLUSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO DOMINO
D. ANDREÆ
CRUESEN
MECHLINIENSIVM
ARCHIEPISCOPO
BELGII PRIMATI
Regi Catholico à consiliis Status &c.
EPISTOLA DEDICATORIA

Luferat Aufoniis chronico non paucula versu,
Pontificique sacrum voverat author opus.
Et decadis (*) sextæ vulgaverat acta libellis,
Qualia vix ullo visa sub orbe leges.
Sortis & occasus, rursusque volubilis ortus;
Jactaque sub variâ scissaque scepra manu.
Luserat & stabiles nexus, ac vincula pacis,
Signaque quæ plausus pax comitantis habet.
Et sociis pactos thalamis post prælia Reges,
Et super accensis tela perusta focis.
Luserat & statuas, & opus mirabile visu,
Aufoniâ struxit quod pius urbe Pater.
Quale nec extruxit, post longa nec extruet ætas;
Nec fuit in Circis Roma superba tuis.

(*) Annis
sexagesimus
Chronici di-
stichis ab Au-
tore illustra-
tus, & typis
Balthazaris
Moreti editus
Anno 1665.

A

Hæc

MECHLINIA ILLUSTRATA

HæC Vbi VVLgasset ChroniCo MiraCVLa VersV;
 paVCa sibi Vates, VeraqVe qVestVs alt:
 QUID strVIs? aVt porrò qVos rVrsVM peCtore Versas
 IngenII neXVs sæVe tyranne tVI?
 ParCe sVperVaCVIs: non sVnt tVa CarMina tantI:
 VIX ea nVnC posthaC qVI probet VLLVs erIt.
 InspICe, trVX terret faCies eX CornIbVs IpsIs:
 Ire eLegI VVLtV sIMPLICIore VoLVnt.
 QVò tVa pLVs LaVDat, pLVs VVLgVs opVsCVLa rIdet;
 CarperIs aC nVgIs LenIter Ipse tVIs.
 sVnt qVoqVe qVI IVstIs has forsItan IgnIbVs Vrant,
 AVt raplant VILI DILanlentqVe ManV.
 SIC ego tVnC: & erat sVa VIs In VoCIBVs ILLIs:
 VIX ChronICIs sensVs, qVI fVIt ante, Manet.
 Ergo satIs, DIXI: neXVs nVMerIqVe VaLete;
 TV qVoqVe Phæbe Pater, sat sIt, & Ipse VaLe.
 Penna retrò, rabVLæqVe Latent; neqVe sCribItVr VLLI:
 EXCIpIVnt VersVs pVLpIta CLaVsa Meos.
 HæC Vbi sIC IglTVr postIs sVnt otIa CVrIs;
 VeL proCVL aLterIVs VoLVIMVs artIs opVs;
 OCyVs eCCe tIbI VVLtV VeLVt Vsa seVero,
 NeC qVaLI fVerat, VIsa MaLIa qVerI:
 IbIs? & aonIas sIC LIqVerIs Ire sorores?
 sCrIpta neC In ChroniCo CarMIne ponar ego?
 At sI gesta VaLent, pLVs VrbIbVs VnICa CVnctIs,
 VersIbVs hIs VVLgò qVæ CeLebrantVr, eraM.
 QUID ChronICIs Cantas nIsI qVæ sVnt fLVXa tabeLLIs,
 QVæqVe VICes soLItas orDInIs hVIVs habent?
 VVLgare est hoC LaVDIs opVs: tIbI DeLphICVs aVgVr
 AnnVIt, aC Vires, & noVa pLeCtra VoVet.

haC

Hæc ubi vulgasset chronico miracula versu;

Pauca sibi vates, veraque questus ait:

Quid struis? aut porrò quos rursum pectore versas

Ingenii nexus sæve tyranne tui?

Parce supervacuis: non sunt tua carmina tanti:

Vix ea nunc posthac qui probet ullus erit.

Inspice, trux terret facies ex cornibus ipsis:

Ire elegi vultu simpliciore volunt.

Quo tua plus laudat, plus vulgus opuscula ridet;

Carperis ac nugis leniter ipse tuis.

Sunt quoque qui justis has forsitan ignibus urant,

Aut rapiant vili dilanientque manu.

Sic ego tunc: & erat sua vis in vocibus illis:

Vix chronicis sensus, qui fuit ante, manet.

Ergo satis, dixi: nexus numerique valete:

Tu quoque Phæbe pater, sat sit, & ipse vale.

Penna retro, tabulæque latent; neque scribitur ulli:

Excipiunt versus pulpita clausa meos.

Hæc ubi sic igitur positis sunt otia curis,

Vel procul alterius volvimus artis opus;

Ocyus ecce tibi vultu velut usa severo,

Nec quali fuerat, visa Malina queri:

Ibis? & Aonias sic liqueris ire sorores?

Scripta nec in chronico carmine ponar ego?

At si gesta valent, plus urbibus unica cunctis,

Versibus his vulgò quæ celebrantur, eram.

Quid chronicis cantas nisi quæ sunt fluxa tabellis,

Quæque vices solitas ordinis hujus habent?

Vulgare est hoc laudis opus: tibi Delphicus Augur

Annuit, ac vires, & nova plectra vocet.

Te qVoqVe XaVerIVs nIgrIs reDIVIVVs ab InDI
 FLagItat; In LaVDes te petIt Ire sVas.
 LVsIbVs Vt ChronICIs noVa tV MIraCVLa VVLges,
 Tot qVIBVs est nostrâ CLarVs In Vrbe Pater.
 ILLe, neC InfIClor (qVIA nIL sVbMISSIVs ILLo)
 HIs tItVLI s VVLgI VIX LeVIorIs eget.
 AttaMen hæC tItVLo qVIA sVnt ConIVnCTa tonantIs,
 VVLt ea, VVLt eIVs te qVoqVe faCta LoqVI.
 NeC genVs InCVses VersVs, qVoD pVbLICa toLLVnt
 pVLpta, qVoD fIXo zoILLVs ore LegIt.
 InClpe tV pLaVsVs; ne sIt De sVppLICE VInDeX:
 QVo noCeat CVstos hIC qVoqVe tantVs habet.
 VVLt opVs hoC faVtor CrVesenIVs: hVIVs asyLo
 Iblt hIC In LVCeM tVtVs, eatqVe Labor.
 DIXerat: erVbVI; tepIDVsqVe rIgentIbVs antehaC
 QVI fVIt In VenIs ferVor In ossa reDIt.
 EXClror: hInC ChronICos rVrsVs IVVat eDere VersVs;
 RVrsVs & In sCopVLos, In VaDa Lenta feror.
 Et bene qVoD trIpLeX hIC steLLa reLVXerIt, & qVoD
 HæC VoVeat faCILES, qVà LVbet Ire, VIas.
 steLLa trIpLeX, trIpLeX gLobVs est tVV s, InCLyte præsvL,
 qVeM CLypeI referVnt aVrea signa tVI.
 HIC CoLor est steLLIs; seD IIs tVV s aVCtlor eXtat:
 Vt qVoqVe pLVs steLLIs sphæra rotVnDa VoVet.
 LVX hæC Vt VIGILat trIpLICI sVbnIXa CoLVMnâ;
 sIC parat, & VatIs sternIt eVntIs Iter.
 Non ego TynDarIDas hæC nIXVs LVCe reqVIro,
 sIVe faCes qVotqVot ClrCVLVs aXIs habet.
 HIC CynosVra noVa est, nIret & CVM Castore PoLLVX,
 ObseqVIIIsqVe præIt LVnaqVe soLqVe sVIs.

Te quoque *Xaverius* nigris redivivus ab Indis
 Flagitat; in laudes te petit ire suas.
 Lusibus ut chronicis nova tu Miracula vulges,
 Tot quibus est nostrâ clarus in urbe Pater.
 Ille, nec inficior (quia nil submissius illo)
 His titulis vulgi vix levioris eget.
 Attamen hæc titulo quia sunt conjuncta Tonantis,
 Vult ea, vult ejus te quoque facta loqui.
 Nec genus incuses versus, quod publica tollunt
 Pulpita, quod fixo *Zoilus* ore legit.
 Incipe tu plausus; ne sit de supplice vindex;
 Quo noceat *Custos* hic quoque tantus habet.
 Vult opus hoc fautor *Cruesenius*: hujus asylo
 Ibit hic in lucem tutus, eatque labor.
 Dixerat: erubui; tepidusque rigentibus antehac
 Qui fuit in venis fervor in ossa redit.
 Excitor: hinc chronicos rursus juvat edere versus;
 Rursus & in scopulos, in vada lenta feror.
 Et bene quòd triplex hîc stella reluxerit, & quòd
 Hæc voveat faciles, quâ lubet ire, vias.
 Stella triplex, triplex globus est tuus, inclyte Præful,
 Quem clypei referunt aurea signa tui.
 Hic color est stellis; sed iis tuus auctior extat:
 Ut quoque plus stellis sphæra rotunda vovet.
 Lux hæc ut vigilat triplici subnixâ columnâ;
 Sic parat, & vatis sternit euntis iter.
 Non ego *Tyndaridas* hæc nixus luce requiro,
 Sive faces quotquot circulus axis habet.
 Hîc *Cynosura* nova est, nitet & cum *Castore* *Pollux*,
 Obsequiisque præit lunaque solque suis.

6 *MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.*

EX CrVce LVX fVLget, qVæ Liberat, arCet & VMbras;
 QVæqVe sVper CLypeo stat bene pensa tVo.
 NIL ergo hâC torVas Verear sVb LVce CharybDes:
 Vota fLVVnt; sCopVLos, DVraqVe saXa seqVor.
 QVæ sIt enIM VVLgò. Vestræ reVerentia LVcIs,
 VIX ChronICIs possIt LingVa fat hIsCe LoqVI.
 Nota seqVar trIVIo, qVæ pVLpIta CVncta LoqVVntVr,
 FaMaqVe VItVtIs ConsCla faCta tVæ.
 QVID tVa LVX: posset. VeL abhInCo IVVenILibVs annIs;
 IngenII est speCies tVnC Data CLara tVI.
 HâC DVce VVLgatVs Latlas fVLgensqVe per Vrbes,
 HIC VbI tVstVDIIs eXCoLerIs, eras,
 HâCraDIos tIbI parta tVLI; VICtrIXqVe VIennæ
 LaVrea DoCtorIs CInXIt In Vrbe CapVt.
 Te LegatVs Iber MaVortIs honorIbVs aVXIt,
 IVssIt & aVXILIIs RegIs aDesse sVI.
 Te CaMeraCenis aVXIt proVentIbVs VLTro
 Cæsar, Vt hæC ILLI LVX prope VIsa tVa est.
 HâC VoLVIt feLIX popVLVs LVCere sICaMber
 EXpVIt hâC Vires hæresIs atra sVas.
 HanC qVoqVe tV faVsto nVnC, ô MeChLIInIa, VVLtV
 AspICIs, Vt par est, aspICIASqVe VoVes.
 NeC Labor In Voro est: pVLsIs VeLVt aVctIor VMbrIs
 sVrgIt, & eXtrIpLICI VertICe trIna VenIt.
 BeLgICVs hâC frVItVr, te nVnC PRIMate, SenatVs,
 PræsVL, & In CaVsIs VVLgVs & aVLa sVIs.
 O qVantVM & qVorles Ibi LVX CrVesenIa beLgII
 ConsVLIbVs, patrIæ prInCIpIbVsqVe pLaCet.
 FortVnæ VICtrIX saplentIa prostet Vt arMIs;
 CVr BeLgas CVnCtos LVX tVa VInCat habet.

VtqVe

Ex Cruce Lux fulget, quæ liberat, arcet & umbras;

Quæque super clypeo stat bene pensa tuo.

Nil ergo hâc torvas verear sub luce charybdes:

Vota fluunt; scopulos, duraque saxa sequor.

Quæ sit enim vulgò vestræ reverentia Lucis,

Vix chronicis possit lingua sat hisce loqui.

Nota sequar trivio, quæ pulpita cuncta loquuntur,

Famaque virtutis conscia facta tuæ.

Quid tua lux posset vel abhinc juvenilibus annis;

Ingenii est species ^(b) tunc data clara tui.

Hâc duce vulgatus Latias fulgensque per urbes,

Hic ubi tu studiis excoleris, eras.

Hâc radios tibi parta tulit, victrixque Viennæ

Laurea ^(c) Doctoris cinxit in urbe caput.

Te Legatus Iber Mavortis ^(d) honoribus auxit,

Jussit & auxiliis Regis adesse sui.

Te ^(e) Cameracensis auxit proventibus ultrò

Cæsar, ut hæc illi lux prope visa tua est.

Hâc voluit felix populus lucere ^(f) Sicamber:

Expuit hâc vires hæresis atra suas.

Hanc ^(g) quoque tu fausto nunc, ô Mechlinia, vultu

Aspicias, ut par est, aspiciasque voves.

Nec labor in voto est: pulsus velut auctior umbris

Surgit, & ex triplici vertice trina venit.

Belgicus ^(h) hâc fruitur, te nunc Pimate, Senatus,

Præsul, & in causis vulgus & Aula suis.

O quantum & quoties ibi Lux Cruesenia Belgj

Consulibus, patriæ Principibusque placet.

Fortuna victrix sapientiæ proftet ut Armis;

Cur Belgas cunctos, lux tua vincat habet

(b) Cruesenius
Romæ adoles-
cens Philoso-
phiam propuz-
nat, & Theo-
logia studet.
(c) Vienna
Doctor crea-
tur.

(d) Fit Vicar-
ius Generalis
Regii apud
Imperatorem
exercitus.

(e) Canonicus
Cameracensis.
&c.

(f) Episcopus
Ruramonda-
nus.

(g) Archiepis-
copus Mechli-
mensis.

(h) Regi à
Consiliis jatus

Utque

VtqVe pIVs bIno se LVCIfer eXpLICat orbe;
 SIC qVoqVe sVnt LVCLs MVnera Larga tVæ.
 SCIt BrVXeLLa satls: soLVet qVoqVe grata neC VLLo
 XaVerIo saCrVM fIne sILeblt opVs.
 strVCraqVe MetroPoLIs VVLgablTvr Ara per Vrbes:
 QVæqVe LoCas CInerIs VIVa sepVLChra tVI.
 neC te ReLLIgio, neC te strps CLara taCebIt
 A soCio IesV qVæ bene noMen habet.
 HIC tVa LVX terrIs, hIC se DIffVnDIt & astrIs:
 EXtrVIt hIC IVnCros nVbIbVs ILLa Lares.
 Pro qVibVs, Vt reLIqVI taCeant, VeL MVra LoqVentVr
 saXa, tot hIC soClos, qVà LIcet, esse tVos.
 hæC VbI CrVesentVa tot bene gesta reVoLVo;
 LVX VoVet & ChronICIs hæC qVoqVe signa MeIs.
 Et pLaCItVra LoqVar: tItVLVs tIbI CarMInIs hVIVs,
 InCLyta XaVerII faCta faVentIs erVnt.
 haVD sInet hæC tItVLVs VVLtV renVente VoLVtes:
 Pars bona IVDICIo pVbLICa faCta tVo est.
 neC qVoqVe sIC pVgILLs VItVs InCognIta, CVIVs
 AVXILIatRICes senserIs ante ManVs.
 HoC tVa BrVXeLLIs VoTIVa saCraria signant;
 HoC VeL XaVerII qVI tIbI gLLsCIt aMor.
 HIs ego seCVrVs tItVLIs nVnC DenIqVe LaXo
 VeLa; tIpLeX Certas SteLLa DatVra Vias.
 TV rege PræsVL Iter; ChronICIs tV VersIbVs affLa:
 HoC CVM Vate faVens eXCIpe VatIs opVs.
 Vt patrIa tIbI IVnCtVs Is est; Ita totVs & hVIVs
 DebItor eX Voto MVnerIs Ipse fVIt.
 HoC tIbI fert sVppLeX; hoC VInDICE tVtIVs Iblt:
 beLgICa IVDICIo statqVe faVetqVe tVo.

Utque

Utque pius bino se Lucifer explicat orbe ;
Sic quoque sunt lucis munera larga tuæ.

Scit Bruxella satis: solvet quoque grata, nec ullo
Xaverio sacrum sine flebit (i) opus.

Structaque Metropolis vulgabitur Ara (l) per urbes:
Quæque locas cineris viva sepulchra tui.

Nec te Relligio, nec te stirps clara tacebit
A socio JESU quæ bene nomen habet.

Hïc tua lux terris, hïc se diffundit & astris:
Extruit hïc junctos nubibus illa (m) lares.

Pro quibus, ut reliqui taceant, vel muta loquentur
Saxa, tot hïc socios, quæ licet, esse tuos.

Hæc ubi Crueseni tua tot bene gesta revolve,
Lux vovet & Chronicis hæc quoque signa meis.

Et placitura loquar: titulus tibi carminis hujus,
Inclita Xaverii facta faventis erunt.

Haud finet hæc titulus vultu renuente volutes:
Pars bona judicio publica facta tuo est.

Nec quoque sic Pugilis virtus incognita, cujus
Auxiliatrices senseris ante manus.

Hoc tua Bruxellis votiva Sacra signant;
Hoc vel Xaverii qui tibi gliscit amor.

His ego securus titulis nunc denique laxo
Vela; triplex certas Stella datura vias.

Tu rege Præsul iter, chronicis tu versibus affla:
Hoc cum vate sequens excipe vatis opus.

Ut patriâ (n) tibi junctus is est; ita totus & hujus
Debitor ex voto muneris ipse fuit.

Hoc tibi fert supplex; hoc vindice tutiùs ibit:
Belgica judicio statque favetque tuo.

(i) Magnificã
Bruxella Sa-
crificã D. Xa-
verio firuit.

(l) Mechliniæ
Aram D. Ru-
moldo; sibi
mausoleum.

(m) Collegio
Societatis JE-
SU Domum.

(n) Præsul
Trajectinus,
Auctor Leo-
dius.

B

Ut

Vt tV SaCra foVes, Ita te neqVe Dignor VsqVaM,

QVI noVa XaVerII gesta foVeret, erat.

DI faCIant, Vt qVos tVa LVX sIC eXtVLIIt, IpsI

ADIICiant annIs sæCVLa Longa tVIs.

LætVs Vt aspIClas tVa pVBLICa faCta, tVæqVe

VIrtVtIs LVstres tot sIMVLaCra seneX.

HæC genIVs VoVet ILLe tVVs præsaGla CVnCIIs,

QVI MaVsoLeo sVppLICat VsqVe tVo.

IaM qVoqVe seX annos faLCI tot hIC abstVLIIt ICtVs;

Vt qVoqVe seXCentos aVferat ILLe, rogo.

præsVLe CrVesenIo feLIX Vt patrla VIVet,

sIC qVoqVe, sVbLato CVr LaChryMetVr, erIt.

HoC CaVeant nIgræ qVæ nent statâ fILa sorores:

sIn, Mea fataLI poLLICe fILa seCent.

VIVat, & has præsvL VIrtVtIbVs eXpLeat Vrbes;

DeqVe Mels annIs aVgeat Ipse sVos.

ILLIVs Interea VIVO sVb LVCIIs asyLo,

In LVCeM, & tItVLIIs ILLIVs, eXIt opVs.

DE

Ut tu sacra foves, ita te neque dignior usquam,
 Qui nova *Xaverii* gesta foveret, erat.
 Dî faciant, ut quos tua lux sic extulit, ipsi
 Adjiciant annis sæcula longa tuis.
 Lætus ut aspicias tua publica facta, tuæque
 Virtutis lustres tot simulacra senex.
 Hæc (o) Genius vovet ille tuus præfagia cunctis,
 Qui Mausoleo supplicat usque tuo.
 Jam quoque sex annos falci tot hic abstulit ictus;
 Ut quoque sexcentos auferat ille rogo.
 Præfule *Cruesenio* felix ut patria viveret,
 Sic quoque, sublato cur lachrymetur, erit.
 Hoc caveant nigræ quæ nent stata fila sorores:
 Sin, mea fatali pollice fila secent.
 Vivat, & has Præful virtutibus expleat urbes;
 Deque meis annis augeat ipse suos.
 Illius interea vivo sub lucis asylo,
 In lucem, & titulis illius, exit opus.

(o) Exprimi-
 tur in Mausoleo à sex annis
 structo genium
 falcem tempo-
 ris cohibens.

B2

DE

DE ORIGINE CVLTVS RELIQVIARVM
S. FRANCISCI XAVERII
 Mechliniæ publicæ venerationi
 expositarum.

ANNO M. DC. LIX.

ELEGIA PRIMA.

Ergo reVs VotI ChronICIs MiraCVLa VVLgo,
 gestaQVe nVnG popVLIs XaVerIana LoqVor:
 neC VotVM hoC LingVæ est, VVLt VIVere LItEra testIs:
 ILLa VeL eXesâ VoCe sVperstes erIt.
TV Mea, sanCte pater, CVIVs nVnG VeLa LeVantVr
 AVspICIs, nVtV sGrIpta IVVante rege.
 IVssVs In hoC VenIo, sine te, qVasI naVfragVs æqVor:
 sIs VIa, sIs tIMIDæ VentVs & aVra ratI.
 CrVesenIVs terrIs, XaVerIVs aDsIt ab astrIs,
 HaVD erIt à tVrbâ qVoD VereatVr opVs.
QVID peLago VaLeas, fatIs InDVs In æqVore VIDIt,
 EXIIt epotIs Vt tVa pVppIs aqVIs.
TV qVoqVe Me serVa: graViora perICVLa terrent;
 OCeanVs sCopVLIs VIX Caret ILLe sVIs.
 Non ego, sI LingVIs CentVM tot hIVLCa LoqVantVr
 ora, VeL eX Ipso VoX HeLICone fLVat;
 ELoqVIo, VenâqVe tVas æqVaVero LaVDes,
 EXeqVar & VersV tot tVa gesta Meo.
 paVCa taMen IVbeor ChronICIs VVLgare tabeLLIs,
 qVæ tVVs hâC gessIt fLeXVs In Vrbe faVor,
 hInC prIVs aVXILIIs preCor hIC feLICIBVs aDsIs,
 QVæqVe soLes, VVLtV Des pla signa tVo.

AVGV-

DE ORIGINE CVLTVS RELIQVIARVM

S. FRANCISCI XAVERII

Mechliniæ publicæ venerationi
expositarum.

ANNO M. DC. LIX.

ELEGIA PRIMA.

ERgo reus voti chronicis Miracula vulgo,
Gestaque nunc populis *Xaveriana* loquor.
Nec votum hoc linguæ est; vult vivere litera testis:
Illa vel exesâ voce superstes erit.

Tu mea, Sancte Pater, cujus nunc vela levantur
Auspiciis, nutu scripta juvante rege.

Jussus in hoc venio, sine te, quasi naufragus æquor:
Sis via, sis timidæ ventus & aura rati.

Cruesenius terris, *Xaverius* adsit ab astris;
Haud erit à turbâ quod vereatur opus.

Quid pelago valeas, satis Indus in æquore vidit,
Exiit epotis ut tua puppis aquis.

Tu quoque me serva: graviora pericula terrent;
Oceanus scopulis vix caret ille suis.

Non ego, si linguis centum tot hiulca loquantur
Ora, vel ex ipso vox Helicone fluat;

Eloquio, venâque tuas æquavero laudes,
Exequar & versu tot tua gesta meo.

Pauca tamen jubeor chronicis vulgare tabellis,
Quæ tuus hâc gessit flexus in urbe favor.

Hinc prius auxiliis precor hîc felicibus adsis,
Quæque soles vultu des pia signa tuo.

AVgVror, eVenlet: VoX est aVDIta fVtVrl;
 AraqVe nesClo qVos VIa DeDIse sonos.
 HoC plgnVs, qVo te feLIX MeChLIInIa IaCtas,
 faVsta VoVet VatI CVnCrta fVtVra sVo.
 plgnVs Vt est DeXtræ, neqVIt oMINIs esse sInIstrI:
 se probat eXVVIIIs aVctor ab Ipse sVIs.
 Has ego nVnC LaVDans, qVâ sInt VeL orlgIne natæ,
 QVIsVe VeL hIC popVLI CVLTVs, & VnDe, LoqVar.
 IntVLIt eXtreMIs VeL ab VsqVe sebastIVs InDIIs,
 AttrIbVItqVe arIs AVsonIs ora tVIs.
 SIC taMen hIs fVerIs feLIX, Vt BeLgICa teLLVs
 EXtVLErIt faVstâ frVstVLa parVa preCe.
 QVæ LICet hoC fVerant aLIàs qVoqVe CVLta sVb aXe;
 prIVatI Is tantVM CVLTVs honorIs erat.
 Ast VbI, pVrpVrels qVasI soL reDIVIVVs ab InDIIs,
 protVLIIt & nostro DIVVs In orbe IVbar;
 DenIqVe CVra fVIt DeXtræ saCra plgnora IVstIs
 CVLtlbVs, & soLItIs eXpLICVIsse thoLIs.
 seXtra DeCas VenIens sæCLI prope Cæperat hVIVs,
 VIX proCVL hInC qVIntæ qVoD sVperesset erat.
 CLaVsa reCognosCIt CrVesenIVs ossa; sVâqVe
 EXhIbet, & VVLgat fIXa sIgILLA ManV.
 EXCIpIt hæC VarIIIs argentea DeXtra pyropIs,
 QVos proCVL oCCVLTâ teXerat InDVs aqVâ.
 ClrCVMqVaqVe patent pretIosaqVe LILIA sVrgVnt:
 XaVerlo fVerat fLosCVLVs Iste saCer.
 stat LoCVLVs, pVgILIsqVe sVI VeLVt ossa reCLInat,
 CVIVs & eX aVro nobILE noMen habet.
 LVX VenIt Interea CeLebres LatVra trIVMphos;
 Vesper & ILLIVs nVnC qVoqVe LVCLs erat.

teMpLa

Auguror, eveniet: vox est audita futuri;
 Araque nescio quos visa dedisse sonos.
 Hoc Pignus, quo te felix Mechlinia jactas,
 Fausta vovet vati cuncta futura suo.
 Pignus ut est dextræ, nequit ominis esse sinistri:
 Se probat exuviis Auctor ab ipse suis.
 Has ego nunc laudans, quâ sint vel origine natæ,
 Quisve vel hinc populi cultus, & unde, loquar.
 Intulit extremis vel ab usque^(p) Sebastius Indis,
 Attribuitque aris Ausonis ora tuis.
 Sic tamen his fueris felix, ut Belgica^(q) tellus
 Extulerit faustâ frustula parva prece.
 Quæ licet hoc fuerant aliâs quoque culta sub axe,
 Privati is tantum cultus^(r) honoris erat.
 Ast ubi, purpureis quasi sol redivivus ab Indis,
 Protulit & nostro Divus in orbe jubar,
 Denique^(s) cura fuit dextræ sacra pignora justis
 Cultibus, & solitis explicuisse tholis.
 Sexta decas veniens sæcli prope cæperat hujus;
 Vix procul hinc quintæ, quod superesset, erat.
 Clausa recognoscit *Cruesenius* ossa; suâque
 Exhibet, & vulgat fixa sigilla manu.
 Excipit hæc variis argentea dextra p yropis,
 Quos procul occultâ texerat Indus aquâ.
 Circumquaque patent pretiosaque lilia surgunt:
Xaverio fuerat flosculus iste facer.
 Stat locus, Pugilisque sui velut ossa reclinat,
 Cujus & ex auro nobile nomen habet.
 Lux venit interea celebres latura triumphos;
 Vesper^(t) & illius nunc quoque lucis erat:

(p) P. Sebastianus Gonzales brachii dexteri S. Xaverii Co. Romani tulit Anno 1615.

(q) Particulâ in Belgium P. Carolus Sebastianus eodem Anno.

(r) Privatum primum culta.

(s) Publicæ venerationi exposita Mechliniæ ab Illust. Cruesenio 1659.

(t) Cultus primæ die festi S. Xaverii & per Octavam.

Tem.

TeMpLa patent popVLo: CoIt hVC pLebs tota, IVVentVs,
 VIr, pVer; & tVrbas VIX CapIt Ipse LoCVs.
 FaVsta VoVent, hILarIqVe strepVnt oDea tVMVLtV:
 IpsaqVe XaVerII perstrept ara sono.
 saCra CapIt Mystes & sanCtI Lipsana gestat;
 Inter & hæC festas eXCipIt ara faCes.
 IVbILa FranCIsCo totâ CantantVr In ÆDe
 Et resonant DoCtIs organa taCta ChorIs.
 RIItIbVs eXpLetIs, qVIs basla VersIbVs æqVet?
 sInt qVIBVs, aVt qVantIs Lipsana pressa MoDI?
 VIX sVa CeCroplæ sIC fLorIbVs osCVLa fIgVnt,
 RVre sVb Vrbano CVM spatIantVr apes.
 ALtera LVX fVLsIt, LVX CVLtlbVs InCLyta DIVI:
 Æra reperCVssâ grandIa tVrre sonant.
 TotqVe rVVnt ILLVC, qVot eVnte reCIproCVs æstV
 sCaLDIs arVnDIneas In freta VoLVIt aqVas.
 festa MagIstratVs CoLIt hæC, VaCVVsqVe senator;
 qVIsqVIs & hæC CeLeber seXVs In Vrbe fVIt.
 OrDIItVr pla thVra ferens soLennIa Mystes:
 Fragrant InspersIs grana sabæa foCIs.
 pars bVXo fIDIbVsqVe CanVnt, pars nabLIa pVLsant:
 CVnCrtaqVe nVnC DIVI sVnt operata saCtIs.
 Hos Inter pLAVsVs, streptVsqVe, & IVbILa CentVM,
 CresCIt In hVnC tVrbæ, neC qVoqVe parVVs, honor.
 O! qVot ab effIgle penDent Data Dona; qVot Vstæ
 XaVerloqVe nItent eXVVIIsqVe faCes!
 Ara poLVs VIsa est, CVM LVnæ CornVa LVCent;
 AVt sVbIt, & roseIs LVCIfet eXIt eqVIs.
 Vota nVrVs faCIVnt, fVnDVnt sVsplrla Matres:
 sVnt qVoqVe qVels trIstes IntepVere genæ.

Templâ patent populo : coit huc plebs tota, juvenus,
 Vir, puer, & turbas vix capit ipse locus.
 Fausta vovent, hilarique strepunt odea tumultu:
 Ipsaque *Xaverii* perstrepit ara sono.
 Sacra capit *Mystes* & Sancti *Lipsana* gestat,
 Inter & hæc festas excipit ara faces.
 Jubila *Francisco* totâ cantantur in *Æde*,
 Et resonant doctis organa tacta choris.
 Ritibus expletis; quis basia versibus æquet?
 Sint quibus, aut quantis *Lipsana* pressa modis?
 Vix sua *Cecropiæ* sic floribus oscula figunt
 Rure suburbano cum spatiantur apes.
 Altera lux fulsit, lux cultibus inclyta *Divi*;
Æra repercussâ grandia turre sonant.
 Totque ruunt illuc, quot eunte reciprocus æstu
 Scaldis arundineas in freta volvit aquas.
 Festa *Magistratus* colit hæc, vacuusque *Senator*;
 Quisquis & hæc celebris sexus in urbe fuit.
 Orditur pia thura ferens *Solennia Mystes*:
 Fragrant inspersis grana sabæa focis.
 Pars buxo fidibusque canunt; pars nablia pulsant:
 Cunctaque nunc *Divi* sunt operata sacris.
 Hos inter plausus, strepit usque, & jubila centum,
 Crescit in hunc turbæ, nec quoque parvus honor.
 Ah! quot ab effigie pendent data dona; quot ustæ
*Xaverio*que nitent, Exuviisque faces;
 Ara polus visa est, cum *Lunæ* cornua lucent;
 Aut subit, & roseis *Lucifer* exit equis.
 Vota nurus faciunt, fundunt suspiria matres:
 Sunt quoque queis tristes intepuere genæ.

VnVs aMor CVnctIs (CVnctos sVa pVngIt ErlInny)
 HVIC sVa sIngVLtV sensa qVerente LoqVI.
 EIVs & InsoLItos tot pIgnorIs Inter honores
 HebDoMas à festo tota peraCta sVo est.
 neC taMen hInC popVLI pletas ferVorqVe refrIXIt;
 At noVVs hInC VVLgo est oCyVs aVCtVs honor.
 SICVt & appositIs LignIs aLIMenta CapessIt,
 Et soClo Certans IgnIs ab Igne CaLet;
 SIC VIget hIC CVLtVs, VIresqVe CoLentIbVs affert;
 AVCtVs & eXIgVo teMpoRe robVr habet.
 Vt qVoqVe pLVs CresCat feCere NoVenDla DIVI,
 QVæ pla tVnC VotIs CVLta fVere sVIs.
 RItVs hIC eX Magnâ fLVXIsse neapoLIs Vrbe
 fertVr, & hVnC AVGtor tVnC sIbI paCtVs erat.
 HVnC qVoqVe, XaVerI, Voto tIbI saGra qVotannIs
 hIC CoLIt aVspICIIs MartIa LVna tVIs.
 Dona neC hIC pletas, neC InanIa pIgnora perDIt;
 neC IaCIt In CeLeres IrrIta Verba Notos.
 Rara Dies beLgIs toto sIC transIt In anno,
 QVIn pateant tantæ parta trophæa ManVs.
 AspICe, pensa thoLo tot sVnt anatheMata testes;
 Et tot proDIGIs signa notata sVIs.
 QVæ bene sI nVMeres, tot erVnt, qVot In aXe VIDebIs
 Astra, qVot aVt VIoLas, aVt parIt HybLa faVos.
 HæC ego pæonIs prope sIngVLa Censa tabeLLIs,
 CrVesenIo parIter Censa probante, CanaM.
 TV MIhI, qVos præsvL, francIsCe, exporIge VVLtVs,
 Grata patroCInIo CVncta fVtVra tVo.
 Præses es, Interea LaVrI redIMItre CoronIs;
 In freta per partes, & tVa gesta feror.

Unus amor cunctis (cunctos sua pungit Erinny)

Huic sua singultu sensa querente loqui.

Ejus & insolitos tot pignoris inter honores

Hebdomas à festo tota peracta suo est.

Nec tamen hinc populi pietas fervorque refrigit;

At novus hinc vulgo est ocyus auctus honor.

Sicut & appositis lignis alimenta capeffit,

Et socio certans ignis ab igne calet.

Sic viget hic cultus, viresque colentibus affert:

Auctus & exiguo tempore robur habet.

Ut quoque plus crescat, fecere (*) Novendia Divi,

Quæ pia tunc votis culta fuere suis.

Ritus hic ex magna fluxisse Neapolis urbe

Fertur, & hunc Auctor tunc sibi pactus erat.

Hunc quoque, Xaveri, voto tibi sacra quotannis

Hic colit auspiciis Martia luna tuis.

Dona nec hic pietas, nec inania pignora perdit;

Nec jacit in celeres irrita verba Notos.

Rara dies Belgis toto sic transit in anno,

Quin pateant tantæ parta trophæa manus.

Aspice, pensa tholo tot sunt anathemata testes;

Et tot prodigiis signa notata suis.

Quæ bene si numeres, tot erunt, quot in axe videbis

Astra, quot aut violas, aut parit Hybla favos.

Hæc ego Pæoniis prope singula censa tabellis,

Cruesenio pariter censa probante, canam.

Tu mihi, quos Præful, Franciscæ exporrige vultus;

Grata patrocínio cuncta futura tuo.

Præses es, interea lauri redimire Coronis:

In freta per partes, & tua gesta feror.

(u) Novendialis
S. Xaverii cultus
a 4. Martii ad 12
diem Canonizat.
quem ipse P. Mar-
cello Mastriello
Neapoli commen-
davit.

DE
 PRIMIS QUINQUE MIRACULIS
 APPROBATIS

Ab Illust.^{mo} ac Reverend.^{mo}

MECHLINIENSIIUM ARCHIEPISCOPO

10. Maii & 4. Novemb: 1660.

ELEGIA SECUNDA.

Phreneticus sana menti restitutus.

CVLta IVVant, et aVIta pLaCent qVoqVe pIgnora CxLIs:
 XaVerlo nVnC es tVta, MaLIna, tVo.
 LataqVe sVCCessV tantI Mea tIbla CVLrVs
 EXILIt, et popVLo VVLt noVa gesta LoqVI.
 DICItE Iô Pæan! Cyrrhæ resonate sorores:
 BeLgICa nVnC posthaC InDla faCta noVa est.
 XaVerII hIC VIVVnt, et aDhVC qVoqVe BraChIa sVLgent,
 BraChIa proDIGIs InCLytra tota sVIs.
 Mors aLIIs pæna est, et post Data fVnera terræ,
 Ossa tegIt, tenebrIs et tegIt aCta sVIs:
 ADIICIt hIs VIVaX VIrVs à funere robVr;
 Et totles VItaM spIrItVs IntVs habet.
 Vos erItIs testes, qVibVs hanC eXerCVIt AVCTor;
 TVqVe VeL AVCTorI, Chara MaLIna, tVo.
 NeC tVa, CrVesenI, VVLgVs qVoqVe LIttera faLLet,
 NeC tVa IVratæ fIXa sIgILLa ManVs.
 VosqVe, MaChaonIo qVI pLVs eXCeLLItIs VsV,
 gesta LIqVer rItV CVnCta probasse sVo.
 HæC ego propterea (tot enIm taCVIsse tonantIs
 sIгна nefas) ChronICo peCtIne faCta LoqVar.

orDiar

DE
 PRIMIS QUINQUE MIRACULIS
 APPROBATIS

Ab Illust.^{mo} ac Reverend.^{mo}
 MECHLINIENSIVM ARCHIEPISCOPO

10. Maii & 4. Novemb: 1660.

ELEGIA SECUNDA.

Phreneticus sane menti restitutus.

CUlta juvant, & avita placent quoque Pignora Cælis:
Xaverio nunc es tuta, Malina, tuo.

Lataque successu tanti mea tibia cultus
 Exilit, & populo vult nova gesta loqui.

Dicite iô Pæan! Cyrrhæ resonate sorores:
 Belgica nunc posthac India facta nova est.

Xaverii hîc vivunt, & adhuc quoque Brachia fulgent;
 Brachia prodigiis inclyta tota suis.

Mors aliis pœna est, & post data funera terræ,
 Ossa tegit, tenebris & tegit acta suis:

Adjicit his vivax virtus à funere robur,
 Et toties vitam spiritus intus habet.

Vos eritis testes, quibus hanc exercuit Auctor;
 Tuque vel Auctori chara Malina tuo.

Nec tua, *Crueseni* vulgus quoque littera fallit,
 Nec tua juratæ fixa sigilla manus.

Vosque, Machaonio qui plus excellitis usu,
 Gesta liquet ritu cuncta probasse suo.

Hæc ego propterea (tot enim tacuisse Tonantis
 Signa nefas) chronico pectine facta loquar.

OrDIar eX rItV, qVo nos FranCIsCe, saCeLLO
 EXVIIIs DVCet neXa tabeLLa tVIs.
 NaM serles tanta est, Vt sI non esset & orDo ;
 In LabyrInthæas Cogerer Ire VIas.
 Vrbe fVIt IVVenIs ter senIs eDItVs annIs;
 VIDIt abhInC seX-as DVra prVina nIVes.
 HVnC sVbItVs MentIs fVror aC VesanIa CepIt:
 QVI fVerat, LingVæ nVnC proCVL VsVs erat.
 CLara reCensItIs Inerant DeLIrIa DICtIs;
 IaCrato stILLans Ibat ab ore LIqVor.
 QVIn aDeo sese VVLtVs Variabat In oMnes:
 VIX styX, aVt fVrlæ tot PhLegétontIs habent.
 NVnC oCVLIs, nVnC ore MInaX, nVnC VIrlbVs VsVs
 Cæperat & tVrpes VI LanIare genas.
 Non tantIs, VeL tot fVrIIs arDebat Orestes:
 Non tantæ AIaCIs, non AthaMantIs erant.
 sara parens fLebat: neC opIs sIbI ConsCla sanæ,
 InIICIt heI! bInas In fera CoLLa ManVs.
 QVIn soCIIs aDIVra toro VInCLIsqVe reCLVDIt;
 At torVs, & ferrI nIL qVoqVe VInCLa IVVant.
 EXVLVLat; qVestVs fVrlasqVe phrenetICVs aVget:
 TVrba fLet, aC tantIs nIL VaLet ILLa MaLIs.
 spes erat In MeDICIs; at II tot In artIbVs hærent:
 Res ea, res artIs nobILiorIs erat.
 CæLICA tentantVr; seD & hæC VIX DenIqVe prosVnt:
 Et pLVs eXCresCens VIrVs In ossa VenIt.
 sVnt qVoqVe qVI fVrIIs IVVenIs saGra CarMIna Cantant:
 nIL IVVat; & fVrlas ILLa, neC Ista LeVant.
 Interea LVnæ pLenVs prope CLaVDItVr orbls;
 VLLa neC aVXILlo DeXtra, neC aVra VenIt.

Ordiam ex ritu, quo nos, Francisce, Sacello
 Exuviis ducet nexa tabella tuis.
 Nam series tanta est, ut si non esset & ordo;
 In Labyrinthæas cogerer ire vias.
 Urbe fuit (*) juvenis ter senis editus annis;
 Vidit abhinc sextas dura pruina nives.
 Hunc subitus mentis furor ac vesania cepit:
 Qui fuerat, linguæ nunc procul usus erat.
 Clara recensitis incrant deliria dictis;
 Jactato stillans ibat ab ore liquor.
 Quin adeo sese vultus variabat in omnes:
 Vix styx, aut furia, tot Phlegetontis habent.
 Nunc oculis, nunc ore minax, nunc viribus usus
 Cæperat & turpes vi laniare genas.
 Non tantis, vel tet furiis ardebat Orestes:
 Non tantæ Aiæcis, non Athamantis erant.
 Sara parens flebat: nec opis sibi conscia sanæ
 Injicit hei! binas in fera colla manus,
 Quin sociis adjuta toro vinculisque recludit;
 At torus, & ferri nil quoque vincla juvant.
 Exululat; questus furiasque phreneticus auget:
 Turba flet, ac tantis nil valet illa malis.
 Spes erat in Medicis; at ii tot in artibus hærent.
 Res ea, res artis nobilioris erat.
 Cælica tentantur; sed & hæc vix denique profunt:
 Et plus excrecens virus in ossa venit.
 Sunt quoque qui furiis juvenis sacra carmina cantant:
 Nil juvat; & furias illa, nec ista levant.
 Interea Lunæ plenus prope clauditur orbis;
 Ulla nec auxilio dextra, nec aura venit.

(*) Joannes
 Gommaerts
 1659.
 30. Decemb.
 Mechlinia.

Ex

EXCVssIs IgIt Vr VIsa hæC spes VnICa rebVs:
 HanC fVIt eX Mystæ VoCe seCVta parens:
 Vota tIbI, FranCIsCe, faCIt. IaM LVXerat eos;
 sVrgIt, & eXVVIIIs sVppLICat ILLa tVIs.
 PICta tabeLLa thoLo est; pottaMI hæC InCLyta sIgnat
 FaCta, saLVrarI gesta faVore PatrIs.
 HanC VbI ConspeXIt; CVr nI qVoqVe FILIVs hIsCe,
 sanCte VIr, In tItVLIIs annVMeret Vr, alt?
 sentIat Is parIter qVID oVans tVa DeXtera possIt;
 FIXaqVe proDIGIIIs sIt noVa CaVsa tVIs.
 DIXIt; & eXorta est, & pLVs fIDVCIa CreVIt;
 CeV soLet affVsâ CresCere rIVV, aqVâ.
 SanCta faCIt Mystes: VotIVVs LVCet In arâ
 CereVs; & VVLtVs VIX CapIt Ipsa sVos.
 faLLor? an hos CæLo XaVerIVs eXpLICat, InqVIt,
 FILIVs & sanâ nVnC qVoqVe Mente VaLet?
 Vera fVIt Vates; neqVe spes hanC CæCa fefeLLIt:
 MoX fVIt aVgVrII CaVsa seCVta sVI.
 TeCra petIt: sospesqVe toro, res MIra! Ioannes
 Liba parens gnato protInVs aDfer, alt.
 ObstVpVIt, VIsVsqVe parens, atqVe ora retorsIt;
 tantaqVe VIX pLenâ gaVDIa Mente tVLIIt.
 Flt strepItVs: VoLat, & VICInIa ConfLVIt ILLVC,
 AttonItIqVe VIrI, CVMqVe parente nVrVs.
 pVLLVs erat; parat hæC eLIXI IVsCVLa pVLLI:
 sorbet et eLIXas saLVVs eDItqVe Dapes.
 Et peDICIs eXVtVs oVat, ferrIqVe CatenIs;
 AssIDet eXtrVCTo CoLLOqVItVr qVe foCo.
 SanaqVe Verba refert IterVM IeIVnIa pensans:
 seX VaCVVs Venter qVIppe DiebVs erat.

Excussis igitur visa hæc spes unica rebus:

Hanc fuit ex Mystæ voce secuta parens.

Vota tibi, *Francisce* facit. Jam luxerat Eos;

Surgit, & exuviis supplicat illa tuis:

Picta tabella tholo est; (y) Pottami hæc inelyta signat

Facta, salutari gesta favore Patris.

Hanc ubi conspexit; cur ni quoque filius hisce,

Sancte vir, in titulis annumeretur, ait?

Sentiat is pariter, quid ovans tua Dextera possit;

Fixaque prodigiis sit nova causa tuis.

Dixit; & exorta est, & plus fiducia crevit;

Ceu solet affusâ crescere rivus aquâ.

Sancta facit Mystes: votivus lucet in arâ

Cereus; & vultus vix capit ipsa suos.

Fallor; an hos cælo *Xaverius* explicat, inquit,

Filius & sanâ nunc quoque mente valet?

Vera fuit vates; neque spes hanc cæca fefellit:

Mox fuit augurii causa secuta sui.

Tecta petit: sospesque toro, res mira! Joannes,

Liba parens gnato protinus adfer, ait.

Obstupuit, visusque parens atque ora retorfit,

Tantaque vix plenâ gaudia mente tulit.

Fit strepitus: volat, & vicinia confluit illuc,

Attonitique viri, cumque parente nurus.

Pullus erat: parat hæc elixi juscula pulli:

Sorbet & elixas salvus editque dapes.

Et pedicis exutus ovat, ferrique catenis:

Affidet extructo colloquiturque foco.

Sanaque verba refert iterum jejunia pensans:

Sex vacuus venter quippe diebus erat.

(y) *Supra Reliquias picta tabula exhibens miracula Potami in Calabria à S. Xaverio facta.*

Sic vorat esuriens sylvis fera pabula vultur;
 Sic lacerat mutilans exta ferina lupus.
 Vesper erat; positosque pius sopor obruit artus:
 Ductaque nox somno est visa fuisse brevis.
 Crastina lux fulget: mora nulla, citatius Euro
 Currit, & Auctori se vovet ipse suo.
 Et quod sanus ovet, voti reus ipse fatetur,
Xaveri, hoc pignus muneris esse tui.
 Sic age, sic cæcos leni, *Francisce*, furores,
 Quos pariter nostræ tot rota mentis habet.
 Quis furor heu! vitiis justo pugnare Tonanti?
 Quis furor heu! hostem vindicis esse sui?
 Vulgaris furor est: hæc iô! hæc vincula rumpe;
 Cinget & exuvias iusta corona tuas.

ELEGIA TERTIA

Veneficium ope Reliquiarum

S. FRANCISCI XAVERII
SUBLATUM.

Anchora sublata est: nunc currimus altius æquor.
 Hic quoque *Xaverii* Lipsana vela regent.
 Æquor & est, fateor, sat formidabile nobis:
 Hei! quot in hoc sparsæ non periere rates!
 Quâ petitur tellus, blandis via juncta venenis
 Affluit; his *Circe* toxica fundit aquis.
 Suxit ab his quædam quoque triste venefica virus,
 Quæ patrio fertur sæva patrare foro.
 Illa malis inhians passis per busta capillis
 Errat, & è certis colligit ossa rogis.

Hinc

SIC Vorat esVrlens syLVIs fera pabVLa VVLtVr;

SIC LaCerat MVtLLans eXta ferIna LVpVs.

Vesper. erat; posItosqVe pIVs sopor obrVIt artVs:

DVCraqVe noX soMno est VIsa fVIsse breVIs.

CrastIna LVX fVLget: Mora nVLLa, CltatIVs EVro

CVrrIt, et AVCtorI se VoVet Ipse sVo.

Et qVoD. sanVs oVet, VotI reVs Ipse fatetVr,

XaVerI, hoC plgnVs MVnerIs esse tVI.

SIC age, sIC CaCos LenI, franCIsCe, fVrores,

QVos parIter nostræ tot rota MentIs habet.

QVIs fVror heV! VItIIs IVsto pVgnare TonantI?

QVIs fVror heV! hosteM VInDICIs esse sVI?

VVLgarIs fVror est: hæC Iô! hæC VInCVLa rVMpe,

CInget et eXVVias IVsta Corona tVas.

ELEGIA TERTIA

Veneficium ope Reliquiarum

S. FRANCISCI XAVERII

S U B L A T U M.

AnChora sVbLata est: nVnC CVrrIMVs aLtIVs æqVor.

HIC qVoqVe XaVerII Lipsana VeLa regent.

EqVor et est, fateor, sat forMIDabile nobIs:

he! qVot In hoC sparsæ non perIere rates!

QVàpetItVr teLLVs, bLanDIs VIa IVnCta VenenIs

AffLVIt, hIs ClrCe toXICa fVnDIt aqVIs.

sVXIt ab hIs qVæDaM qVoqVe trIste VenefICa VIrVs,

QVæ patrIo fertVr sæVa patrare foro.

ILLa MaLIs Inhlans passIs per bVsta CapILLIs

Errat, et è CertIs CoLLIgIt ossa rogIs.

D 2

hInC

28. *MECHLINIA ILLUSTRATA*
 hInC strIgIs eXesæ Cor, VeL petIt eXta CoLVbrI:
 EXprIMIt eX herbIs hInC aConIta sVIs.
 VerbaqVe pLVs IpsIs IVngIt MetVenDa VenenIs:
 AffatVrqVe sVos, LongaqVe tVrba VenIt.
 CVM LVbVIt, pVro CogVntVr nVbILa CæLo;
 Et nItor ILLVnI LætVs ab aXe sVbIt.
 CVM LVbVIt, pVtres BaCChVs VanesCIt In VVas:
 Læta Ceres VIsa est frVgIbVs orba sVIs.
 DeVoVet InnoCVos, peCVs, & sata pasCVA perDIt;
 InqVe IeCVr fIXas aCrIVs Vrget aCVs.
 HæC VbI sIC IVnGtās ClrCVM VItIaVerat aVras;
 hIC parItter Vires eXpVIt Ipsa sVas.
 resCIt, & hanC CVstos IVVIt XaVerIVs VrbeM;
 Et LaqVels CLaVsa est, CaptaqVe saga sVIs.
 VtqVe sIt hoC gestVM, paVClS hIs eXCIpE, qVIsqVIs
 FranClS CI hIC VerVs faVtor honorIs erIs.
 MorbIDA bIs bInos Ierat IakeLIa per annos;
 heI! graVIs In trIstI Corpore torpor erat.
 LangVerant VICtI VarIIs CrVCIatIbVs artVs;
 VIX fVIt & tantI CognIta CaVsa MaLI.
 LaXantes sVCCos qVotles gVstaVIt & herbas!
 haVst & eXosIs poCVLa MIXta CroClS!
 sIngVLa neqVICqVaM: potVs noCVere; neC VLLV,
 VIrVs apoLLInea qVI LeVet arte, VenIt.
 sIC VbI nVLLa IVVant, neC spes faVet VLLa saLVtIs:
 TotqVe sVperVaCVæ DILapIDantVr oPes;
 NVLLa IVVant terrIs; tentabIMVs æthera, DIXIt:
 sæpe bonVs faVsto tVtor ab aXe VenIt.
 LeCtVs aDest VarIIqVe gregIs CætVsqVe saCerDOS;
 LVstraLIqVe CapVt proLVIt hVIVs aqVâ.

Con-

Hinc strigis exese cor, vel petit extra colubri:
 Exprimit ex herbis hinc aconita suis.
 Verbaque plus ipsis jungit metuenda venenis:
 Affaturque suos, longaque turba venit,
 Cum lubuit, puro coguntur nubila cælo,
 Et nitor illuni lætus ab axe subit.
 Cum lubuit, putres Bacchus vanescit in uvas:
 Læta Ceres visa est frugibus orba suis.
 Devovet innocuos, pecus, & fata pascua perdit:
 Inque jecur fixas acrius urget acus.
 Hæc ubi sic junctas circum vitiaverat auras;
 Hic pariter vires expuit ipsa suas.
 Rescit; & hanc custos juvit *Xaverius* urbem:
 Et laqueis clausa est, captaque saga suis.
 Utque sit hoc gestum; paucis his excipe, quisquis
Francisci hinc verus fautor honoris eris.
 Morbida bis binos ierat *Jakelina* (2) per annos;
 Hei! gravis in tristi corpore torpor erat.
 Languerant victi variis cruciatibus artus:
 Vix fuit & tanti cognita causa mali.
 Laxantes succos quoties gustavit & herbas!
 Hausit & exosis pocula mixta crocis!
 Singula nequicquam: potus nocuere; nec ullus,
 Virus Apollineâ qui levet arte, venit.
 Sic ubi nulla juvant, nec spes favet ulla salutis;
 Totque supervacuæ dilapidantur opes;
 Nulla juvant terris; tentabimus æthera, dixit:
 Sæpe bonus fausto tutor ab axe venit.
 Lectus adest varique gregis cætusque Sacerdos;
 Lustralique caput proluit hujus aquâ.

(2) *Jakelina* seu
Jacoba van Bin-
nenbeeck 1660.
 6 Januarii *Mech-*
liniæ.

Conjuratque Erebum, jungitque precantia verba:

Sævit, & ex vultu Colchica saga patet.

Reliquias cyathis miscent: juviffe feruntur:

Viscera carnifices vix subiere suos.

Cinncinos & acus ex faucibus expuit, & quæ

Stricta levi verlu longa referre mora est.

O Superi! sacra, vosque voco, tunc denique dixit;

Quas ferro, nunc seras excipitote preces.

Nil agit: excrescit virus; nihil Astra, vel herbæ,

Quæque aliis profunt, carmina juncta juvant.

Altera lux venit, Christi natalis; at illi

Auxilii è cælo lux ea prima fuit.

Ecce superveniens virgo, cui Gillia nomen,

Exorsa est vultu pauca favente loqui:

Ah! quid, ait, Jakelina paras? te conficis herbis;

Hic illuc tantas nec bene perdis opes.

Est Deus in cælo; sunt & data Lipsana terris;

Ossa tot & Belgis inelyta facta locis.

Aspice *Xaverium*; cui non hic prospera cessit?

Vix aliquis patrio cultior orbe fuit.

Parce supervacuis: supplex huc brachia verte;

Ille tuis veniet portus & aura malis.

Dixerat; exarsit: vovet ergo Novendia Divo;

Optat & Exuvias, & stata senla facit.

Ergo dies solennis adest: stat adire, sui que

Xaverii auxilio, Pignoribusque frui.

Non ita suspirat, cupit & sua vincula solvi,

Quem suus obscuro sub Jove carcer habet.

Sancta subit: cultos latus hinc, latus inde tuetur:

Pugnat; ab Exuviis oscula blanda rapit.

ConIVratqVe ErebVM, IVngltqVe preCantIa Verba:
 sæVIIt, et eX VVLtV CoLChICa saga patet.
 ReLLIqVIas CyathIs MIsCent; IVVIsse ferVntVr:
 VIscera CarnIfICes VIX sVblere sVos.
 CInCInnos et aCVs eX faVClbVs eXpVIIt, et qVæ
 strICta LeVI VersV Longa referre Mora est.
 O SVperI! saCra, VosqVe VoCo, tVnC DenIqVe DIXIt;
 QVas fero, nVnC seras eXCIPtote preCes.
 NIL agIt: eXCresCIt VIrVs; nIhIL Astra, VeL herbæ,
 QVæqVe aLIIs prosVnt, CarMIIna IVnCra IVVant.
 ALtera LVX VenIt, ChrIstI nataLIIs; at ILLI
 AVXILII è CæLo LVX ea pRIMA fVIIt.
 ECCe sVperVenIens VIrgo, CVI GILLIa noMen,
 EXorsa est VVLtV paVCa faVente LoqVI:
 Ah! qVID, alt, IakeLIIna paras? te ConfICIs herbIs:
 HIC ILLIC tantas neC bene perDIIs opes.
 Est DeVs In CæLo; sVnt et Data LIpsana terrIs;
 ossa tot et BeLgIs InCLytra faCta LoCIs.
 AspICE XaVerIVM; CVI non hIC prospera CessIt?
 VIX aLIqVIs patrIo CVLtor orbe fVIIt.
 parCe sVperVaCVIs: sVppLeX hVC braChIa Verte;
 ILLe tVIs VenIet portVs et aVra MaLIIs.
 DIXerat; eXarsIt: VoVet ergo noVenDIa DIVo;
 optat et EXVVias, et stata sensa faCIt.
 Ergo Dies soLennIs aDest: stat aDIre, sVIqVe
 XaVerII aVXILIo, pIgnorIbVs qVe frVI.
 non Ita sVspIrat, CVpIt et sVa VInCVLa soLVI,
 QVeM sVVIs obsCVro sVb IoVe CarCer habet.
 sanCta sVblt: CVstos LatVs hInC, LatVs InDe tVetVr:
 PVgnat; ab EXVVIIIs osCVLa bLanDa rapIt.

Flt sonVs, et qVerVLIs VLVLatIbVs aVLa reMVgIt:
 HIC fragor, hæC styglo VoX soLet esse LaCV.
 OMen Inest VoCI: VoX hæC, hIC qVestVs In ILLa
 CLara tot aVXILII signa IVVantIs erant.
 Lasa saCrIs saga est: hæC non taMen ILICo CessIt:
 sæpe fVIt Lentâ VIpEra pressa neCe.
 HoC patVIt tVnC, CVM repetIta per osCVLa VIrVs
 EXpVIt, & LVCrVs sensIt Inesse sVos.
 PLV, VaLet ægra, LabrIs qVo pLVrIbVs osCVLa IVngIt;
 AC LVCtâ pVgnans VsqVe MInore VenIt.
 Nona DIes aDerat; repetens sVa basIa CarpIt:
 sana flt; & LVgens CoLChICa Lena IaCet.
 DICItE Iô! pzan: CLarIæ Date sErtâ soroRes;
 InCLytâ FranCIsCo LaVrea parta noVa est.
 At breVIs hIC frVCrVs, CarItVraqVe Laurea gVstV,
 HæC nIsI pLVs Constans MoX sapVIsset, erat.
 CornVa VIX LVnæ toto qVater orbe reCresCVnt,
 CVM VerVs heV! Vegetæ Corpora LangVor habet.
 Ah! IterVM sVDant Venæ, VeLLVntVr et artVs;
 RVrsVs et In trIstI sangVine VIrVs erat.
 Vota plo repetIt, faCIt aC negLeCta tonantI:
 HæC erat InleCtæ pæna seCVta Moræ.
 CrastIna LVX fVLsIt, VotIVVs CereVs arDet:
 EXCIpIt AVgVstas hIC rea faCta Dapes.
 RVrsVs & antIqVæ VenIVnt In Corpora VIres:
 Signa patent DeXtræ rVrsVs In Vrbe ManVs.
 BIs qVoqVe XaVerIo sese Debere fatetVr
 Apta qVoD obseqVIIs nVnC sIt ad VsqVe sVIs.
 CVnCrandIqVe VoVet nVLLas præteXere CaVsas,
 SI qVID abhInC aLIàs Ipsa VoVere VoLet.

Fit sonus, & querulis ululatibus aula remugit:

Hic fragor, hæc stygio vox solet esse lacu.

Omen inest voci: vox hæc, hic questus in illâ

Clara tot auxilii signa juvantis erant.

Læsa sacris saga est. Hæc non tamen ilico cessit:

Sæpe fuit lentâ vipera pressa nece.

Hoc patuit tunc, cum repetita per oscula virus

Expuit, & luctus sensit inesse suos.

Plus valet ægra, labris quo pluribus oscula jungit;

Ac luctâ pugnans usque minore venit.

Nona dies aderat; repetens sua basiâ carpit;

Sana fit; & lugens Colchica lena jacet.

Dicite iô! Pæan: Claræ date festa sorores;

Inclita *Francisco* laurea parta nova est.

At brevis hic fructus, carituraque laurea gustu,

Hæc nisi plus constans mox sapuisset, erat.

Cornua vix lunæ toto quater orbe recrescunt;

Cum vetus heu! vegetæ corpora languor habet.

Ah! iterum sudant venæ, velluntur & artus:

Rursus & in tristi sanguine virus erat.

Vota pio repetit, facit ac neglecta Tonanti:

Hæc erat injectæ pœna secuta moræ.

Craftina lux fulsit; votivus cereus ardet:

Excipit augustas hîc rea facta dapes.

Rursus & antiquæ veniunt in corpora vires:

Signa patent Dextræ rursus in urbe Manus.

Bis quoque *Xaverio* sese debere fatetur,

Apta quod obsequiis nunc sit ad usque suis.

Cunctandique vover nullas prætexere causas,

Si quid abhinc aliàs ipsa vovere volet.

SanCte pater, CVIVs nVnC nVtIbVs oMnIa parent;
 CVI qVoqVe IVs sVppar hIC prope nVLLVs habet:
 HeV! qVot & hIC Lenas, aC DVLCIa toXICa, tanto
 rebVs In hIs LVXV, sVbDoLVs orbIs habet.
 Non tot In ÆæIs MeDea VenefICa terrIs,
 Non tot & In ponto ThessaLIs ora foVet.
 Et VenVs, & VenerIs nVtrIX, & aVara CVpIDo.
 HeI MIhI! qVot Vafrâ fronte Venena tegVnt.
 neC qVoqVe perpetVò, qVò pLVs hæC toXICa Cessent,
 seD qVò pLVs DVrent, eVaCVantVr opes.
 HVC oCVLos, hVC eIa ManVs, & braChIa Verte!
 EXVVIIsqVe LVes Cesset ab dIsta tVIs.
 Vt tVVs eX ILLâ sVrgat sIC parte trIVMphVs;
 HInCqVe Coronato VertICE VICtor oVes.

ELEGIA QVINTA.

Ulcerosæ in altero tibiæ; in altero strumæ
 sanatæ.

GratIa XaVerlo: nVnC CLarIor ætherIs aVra est:
 sagaqVe CVM sVCCIs eXVLat atra sVIs.
 EXVLet ILLa LICet; taMen est opVs InsVper hVIVs
 AVgVstâ hIC rVrsVs CVnCta potentIs ope.
 Non soLI MorbI VItlant, neqVe peCtora sagæ:
 Ægra CICatrICes Corpora sæpe neCant.
 HâC qVoqVe sananDI præstans eXCeLLIs In arte
 XaVerI, ô! sæCLI LaVsqVe DeCVsqVe tVI.
 HâC etIaM Læsis VItæ noVa fILa tVLIstI,
 QVI proCVL aVXILIIs ConVaLVere tVIs.

Sancte Pater, cujus nunc nutibus omnia parent;
 Cui quoque jus suppar hîc prope nullus habet:
 Heu! quot & hîc lenas, ac dulcia toxica, tanto
 Rebus in his luxu, subdolos orbis habet.
 Non tot in Ææis Medea venefica terris,
 Non tot & in Ponto Theffalis ora fovet.
 Et Venus, & Veneris nutrix, & avara cupido
 Hei mihi! quot vafrâ fronte venena tegunt.
 Nec quoque perpetuò, quò plus hæc toxica cessent,
 Sed quò plus durent, evacuantur opes.
 Huc oculos, huc eia manus, & brachia verte,
 Exuviisque lues cesset ab ista tuis.
 Ut tuus exillâ surgat sic parte triumphus;
 Hincque coronato vertice victor oves.

ELEGIA QUINTA.

Ulcerosæ in altero tibiæ; in altero strumæ
fanatæ.

Gratia Xaverio : nunc clarior ætheris aura est,
 Sagaque cum succis exulat atra suis.
 Exulet illa licet; tamen est opus insuper hujus
 Augustâ hîc rursus cuncta potentis ope.
 Non soli morbi vitiant, neque pectora sagæ:
 Ægra cicatrices corpora sæpe necant.
 Hâc quoque sanandi præstans excellis in arte
 Xaveri, ô! sæcli lausque decusque tui.
 Hâc etiam læsis vitæ nova fila tulisti,
 Qui procul auxiliis convaluere tuis.

NeC tVVs affLICtos fVIt VnICVs hICCe PotAMI
 AVt qVoqVe Parthenopen VsqVe IVVare Labor.
 EXpLICVIt Vires In teCta VeL VsqVe MaLinæ:
 hIC qVoqVe, qVas pLagas ars tVa CVret, habet.
 NeC patrilos hærens Inter Latet ILLa pænates:
 HanC neqVe tot septis, Vrbs LICet aMPLa, CapIt.
 Vrbe forIsqVe pIIs CLarent tVa Lipsana gestIs:
 CVMqVe tVo CVLtV CVra, saLVsqVe VenIt.
 CVnctor In hIstorIIs qVas sæCVLa seXta tVLERVnt,
 seXtraqVe qVas CVrens gessIt abInDe DeCas.
 waVrla rVrls honor pHyssII fVIt hospIta nVtrIX;
 CVLtaqVe tVnC ILLI, CVM LICVIsset, erat.
 DoneC erat sospes, neC agrIs soLLertlor ILLo,
 neC qVI sIC rastrI Dente VaLeret, erat.
 HVnC neqVe tVnC pLVVIæ, neC aCVto sIRIVs æstV,
 NeC LarIbVs DVræ DetInVere nIVes.
 AtqVe VtInaM Constans faVor hIC robVrqVe fVIsset!
 HVIC foret VberIbVs frVCtIbVs aVCTa Ceres.
 IrrIta seD. VoVeO: VIX est statVs VLLVs In ILLIs:
 DeCresCVnt CVrsV Corpora nostra sVo.
 EVboICo neC tot VoLVVntVr In æqVore fLVCTVs,
 qVot sVbItIs rerVM CasIbVs ILLa patent.
 ECCe DVpLeX ILLI sVa VVLnere tIbIa LangVet:
 DeqVe sVo Creber VVLnere sangVIs abIt.
 pVs seqVItVr, VVLnVsqVe freqVens CrVDesCIt In VLCVs:
 ossa rIgent; trIstI CrVra DoLore Labant.
 Ergo IaCent stIVæ, VeterIs IaCet VsVs aratrI;
 NVLLaqVe VeL CVrVâ sarCVLa Visa ManV.
 sqVaLLIDa qVIN potIVs rIglDOS rYbIgo LIgones
 InfICIt: hInC VaCVVs nVnC qVoqVe LangVet ager.

Nec tuus afflictos fuit unicus hicce (a) Potami
 Aut quoque (b) Parthenopen usque juvare labor.
 Explicuit vires in tecta vel usque Malinæ,
 Hic quoque, quas plagas ars tua curet, habet
 Nec patrios hærens inter latet illa penates:
 Hanc neque tot septis, urbs licet ampla, capit.
 Urbe, forisque piis clarent tua Lipsana gestis:
 Cumque tuo cultu cura salusque venit.
 Cunctor in historiis, quas sæcula sexta tulerunt,
 Sextaque quas currens gessit abinde decas.
 Wavria ruris honor (c) Thyſii fuit hospita nutrix;
 Cultaque tunc illi, cum licuiſſet, erat,
 Donec erat ſoſpes, nec agris ſollertior illo,
 Nec qui ſic raſtri dente valeret, erat.
 Hunc neque tunc pluvia, nec acuto Sirius æſtu,
 Nec laribus duræ detinuere nives.
 Atque utinam conſtans favor hic roburque fuiſſet!
 Huic foret uberibus fructibus aucta Ceres.
 Irrita ſed voveo: vix eſt ſtatus ullus in illis:
 Decreſcunt curſu corpora noſtra ſuo.
 Euboico nec tot volvuntur in æquore fluctus,
 Quot ſubitis rerum caſibus illa patent.
 Ecce duplex illi ſua vulnere tibia languet,
 Deque ſuo creber vulnere ſanguis abit.
 Pus ſequitur, vulnuſque frequens crudescit in ulcus:
 Oſſa rigent; trifti crura dolore labant.
 Ergo jacent ſtivæ, veteris jacet uſus aratri;
 Nullaque vel curvâ ſarcuſa viſa manu.
 Squallida quin potius rigidos rubigo ligones
 Inficit: hinc vacuus nunc quoque languet ager.

(a) Locus eſt in Calabria miraculis S. Xaverii clarus.

(b) Neapolim, iſdem S. Xaverii Patroni ſui miraculis clarum.

(c) Renerus Thyſius 1660. 17. Feb. in Wavria S. Catharinae.

NonaqVe sic Lapsa est, neC ei reparabilis ætas ;
 neC Certa est tantI CVra reperta MaLI.
 HeV! qVas ferrI aCies, heV! qVæ CatapLasMata sensIt
 VnGra qVot VngVentrIs CrVra, qVibVsqVe LoCIs!
 NIL hIC phILLyrIDes, NIL hIC poDaLIrIVs affert:
 hâC parIter pæon hospes In arte IaCet.
 VVLnVs aLVnt Venæ: tota est qVoqVe nVDa, patetqVe
 BIna foraMInIbVs tIbIa rVpra sVIs.
 qVotqVot & Interea IVssos eXpenDIt In VsVs,
 Tot VeLVt effVsas In Mare VoLVIt opes.
 QVestVs erat nVper: CVM Verba hæC paVCa qVerentI,
 QVIsqVIs hIC est, IesV Castra seCVtVs, alt.
 Ah! qVID agIs porrò? bona tot ne proDIGe ThysI:
 NIL profecTVras non bene perDIs opes.
 erIge te, DIXIt: XaVerIVs eXCItet aVthor,
 Te proCVL hIC nostrâ CLarVs ab æDe VoCat.
 Vota faC; eVenIet, qVoD agente poposCerIs ILLO:
 VInDICat aVXILIIs VVLgVs hIC Ipse sVIs.
 Vota faCIt: VotIsqVe faVens XaVerIVs aDsIt,
 InqVIt, & eXpresso teMpore gratVs ero.
 DIXIt & eCCe preCes pIVs aVDIt, & approbat æther:
 CrVraqVe VVLnerIbVs ConVaLVere sVIs.
 LVX oCtaVa fLVIt (stetIt hæC Mora Libera VotIs)
 paCtaqVe qVI VenIat soLVere, nVLLVs erat.
 præstes aDest: VaLIDasqVe stVpens sine VVLnere Vires,
 Et, reVs es VotI, DIXIt, & Vrget opVs.
 ILLe Moras paCtVs VerbIs VIX appLICat aVres:
 paCtaqVe qVI VenIat soLVere, nVLLVs erat.
 nVLLVs erat, qVI fIXa thoLo sVa CrVra saCraret:
 qVI Vitæ eLVeret CrIMIna, nVLLVs erat.

Nonaque sic lapsa est, nec ei reparabilis æstas,
Nec certa est tanti cura reperta mali.

Heu! quas ferri acies, heu! quæ cataplasmata sensit!

Unctæ quot unguentis crura, quibusque locis:

Nil hîc Phillyrides, nil hîc Podalirius affert:

Hâc pariter Pæon hospes in arte jacet.

Vulnus alunt venæ; tota est quoque nuda, patet que

Bina foraminibus tibia rupta suis.

Quotquot & interea jussos expendit in usus,

Tot velut effusas in mare volvit opes.

Questus erat nuper: cum verba hæc pauca querenti,

Quisquis hic est, JESU castra secutus, ait.

Ah! quid agis porrò? bona tot ne prodige Thyfi:

Nil profecturas non bene perdis opes.

Erige te, dixit: *Xaverius* excitet Author:

Te procul hic nostrâ clarus in Æde vocat.

Vota fac; eveniet quod agente poposceris illo:

Vindicat auxiliis vulgus hic ipse suis.

Vota facit: votisque favens *Xaverius* adsit,

Inquit, & expresso tempore gratus ero.

Dixit, & ecce preces pius audit & approbat Æther:

Cruraque vulneribus convaluere suis.

Lux octava fuit (stetit hæc mora libera votis)

Pactaque qui veniat solvere, nullus erat.

Præstes adest, validasque stupens sine vulnere vires;

Et, reus es voti, dixit, & urget opus.

Ille moras pactus verbis vix applicat aures:

Pactaque qui veniat solvere, nullus erat.

Nullus erat qui fixa tholo sua crura sacraret,

Qui vitæ elueret crimina, nullus erat.

AVt blblt, aVt CVnctans baCChatVr, & orgla DVClIt,
 AVt reVoCat blIVgos rVrsVs aD arVa boVes.
 EXCIDIt hæC Ingens ILLIVs gratla faCtI:
 VIX qVoqVe franCIsCVs qVIs slt & VnDe rogar.
 QVIN neqVe VeL tantI CVra est nVnC VLLa MagIstrI:
 CVnctaqVe Læthæls Vota ferVntVr aqVIs.
 CrVra VaLent, satls est. At CLaVso à VVLnere VInDeX
 pæna VoLans, DIVI CeV foret ILLa, VenIt.
 Cynthla VIX soLItos eXpLeVerat æthere CVrsVs;
 PLeVrltIs tenerVM pVngIt & eCce LatVs.
 OCCVpat ossa LVes: °LangVesCVnt LVMIna Letho:
 VoX fVgIt, & fVglens hæC qVoqVe trlstIs alt:
 HeI MhI! CVr pepIgl? CVr VotI VInCVLa rVpl?
 hæC, qVla tVnC renVI soLVere, pæna VenIt.
 Vota patrls natI MoX soLVIt: pLVra CVplset;
 HVIC oCVLos fVrVVs CLaVslt & ora sopor.
 DIscE saCrI breVIter faCIant qVID VInCVLa VotI,
 hæC sVperIs qVIsqVIs rItè VoVere VoLes:
 Vota fIDeM repetVnt: ne sls perIVrVs In IstIs;
 par sonet & Verbo VoX qVoqVe CorqVe tVo.
 NeC tIbI CVnctantI Casses aC retla neCte:
 sæpe rel postæ pensa LVere Moræ.
 NOVIt ID eX Ipsa RegerIVs Vrbe senator:
 EXCVssIt seXtas aspera brVMA nIVes.
 ILLI tabe rIgens, pVtrIsqVe nepotVLVs Ibat:
 CVI VaCVVM nVLLo VVLnere CorpVs erat.
 DIra LVes! ah CVr fVror hos slC sæVIt In artVs?
 VIX pVer hIC CorpVs, qVoD LaCeretVr, habet.
 Et taMen à qVarto VIX tres eXpLeVIt Is annos;
 NeC LoCVs heI! pLagIs VLCerIbVsqVe VaCat.

Aut bibit, aut cunctans bacchatur, & orgia ducit:

Aut revocat bijugos rursus ad arva boves.

Excidit hæc ingens illius gratia facti:

Vix quoque *Franciscus* quis sit, & unde, rogat.

Quia neque vel tanti cura est nunc ulla Magistri:

Cunctaque Lethæis vota feruntur aquis.

Crura valent; fatis est. At clauso à vulnere vindex

Pæna volans, Divi seu foret illa, venit.

Cynthia vix solitos expleverat æthere cursus;

Pleuritis tenerum pungit & ecce latus.

Occupat ossa lues: languescunt lumina letho:

Vox fugit; & fugiens hæc quoque tristis ait;

Hei mihi! cur pepigi? cur voti vincula rupi?

Hæc, quia tunc renui solvere, pæna venit.

Vota patris nati mox solvite: plura cupisset;

Huic oculos furvus clausit & ora sopor.

Disce sacri breviter faciant quid vincula voti,

Hæc superis quisquis ritè vovere voles.

Vota fidem repetunt: ne sis perjurus in istis;

Par sonet & verbo vox quoque, corque tuo.

Nec tibi cunctanti casses ac retia neçte:

Sæpe rei positæ pensa luère moræ.

Novit id ex ipsa Regerius urbe senator:

Excussit sextas aspera bruma nives.

Illi tabe rigens, putrisque (d) Nepotulus ibat:

Cui vacuum nullo vulnere corpus erat.

Dira lues! ah cur furor hos sic sævit in artus!

Vix puer hic corpus, quod laceretur, habet.

Et tamen à quarto vix tres explevit is annos,

Nec locus hei! plagis, ulceribusque vacat.

(d) Joannes de
Regere 1661.
12. Mart. Meck-
linæ.

QVIn CrVCiat LeCtVs pLVMâ qVoqVe fVLtVs oLorIs,
 SpInaqVe sVnt VISæ taCtIbVs esse rosæ,
 NVLLa qVies pVero est: noCtes VIGILantVr aMaræ:
 neC LeVIor soLito LVX qVoqVe noCte VenIt.
 tota DoMVs pLorat: qVerVLo parIterqVe nepotIs
 tangItVr IntVItV patrVVs VsqVe sVI.
 VtqVe LeVet VIrVs, CVnctas pIVs EXCVtIt artes:
 neC fVIt ars tantIs VLLa reperta MaLIs.
 NIL IVVat In terrIs; CæLIs tentabItVr, InqVIt:
 XaVerII hIC CVnctâ pLVs VaLet arte ManVs.
 Dona parat DIVo: fVnaLia Cerea LVCent:
 NVnCVpat eXVIIIs, IVnctaqVe Vota faCIt.
 MartIVs aVCtVs erat VotIVA noVenDIA sIgnans:
 EXpIat Is noXas, gnataqVe, parqVe nepos.
 Vera LoqVar, CLaVslsqVe satIs IVrata tabELLIs;
 VLCVs, & eX ILLO teMPOre VVLnVs abIt.
 FinIerat VIX nona Dies, nVnC nVLLa CICatrIX,
 Et sVDO nVLLVs Corpore næVVs erat.
 patrVVs, atqVe nepos, CognataqVe tVrba, LVbentI
 haCtenVs hoC sanCtVM VoCe LoqVVntVr opVs.
 SIC Mea XaVerI preClbVs qVoqVe VVLnera sana,
 Cor qVibVs est totIes, LIngVaqVe faCta noCens.
 HæC Vt pLVs VeXant, MVLtòqVe potentIVs Vrgent,
 CLarlor hInC parIter sIC tVa LaVrVs erIt.

Quin cruciat lectus plumâ quoque fultus oloris;
Spinaque sunt visæ tactibus esse rosæ.

Nulla quies puero est: noctes vigilantur amaræ;
Nec levior solito lux quoque nocte venit.

Tota domus plorat: querulo pariterque nepotis
Tangitur intuitu patruus usque sui.

Urque levet virus, cunctas pius excutit artes:
Nec fuit ars tantis ulla reperta malis.

Nil juvat in terris; Cælis tentabitur, inquit:

Xaverii hîc cunctâ plus valet arte manus.

Dona parat Divo: funalia cerea lucent:

Nuncupat Exuviis, junctaque vota facit.

Martius auctus erat, votiva Novendia signans:

Expiat is noxas, gnataque, parque nepos.

Vera loquar, clausisque satis jurata tabellis;

Ulcus, & ex illo tempore vulnus abit.

Finierat vix nona dies, nunc nulla cicatrix,

Et sudo nullus corpore nævus erat.

Patruus atque nepos, cognataque turba, lubenti

Hactenus hoc sanctum voce loquuntur opus.

Sic mea *Xaveri* precibus quoque vulnera fana;

Cor quibus est toties, linguaque facta nocens.

Hæc ut plus vexant, multòque potentiùs urgent,

Clarior hinc pariter sic tua laurus erit.

ELEGIA QUINTA.

Cæcitas ab oculis depulsa.

CVM tVV s hInC ILLInC eXCVrrIt In æqVora Vates,
 SanCtaqVe VI sã tVã gesta tot Vrbe refert;
 hVC age, nVnC rVrsVs CeLeres eXporrIge VVLtVs;
 In tVa tot LVCl sI gna, MaLIna VenI.
 sIt LICet hæC DeXtræ pICtIs VenientIs ab InDI s;
 HIs qVoqVe nVnC terrIs LVX qVasI faCta tVa est,
 HãC eX LVCE tVos partIrls, habesqVe trIVMphos;
 CVL tVs & Ipse tVæ pLVs LoCVs VrbIs erIt.
 Lenta LoqVor; nVnC est: hVC IaM VICInIa sVppLeX,
 Et BaVarVs, TeVto, CeLta, BrIttoqVe VenIt.
 QVIsqVe sIt hInC frVCtVs sI VoLVere Coner; VbIqVe
 ILIas est ChronICIs IVsta fVtVra Mels.
 pLVra LIqVent VVLgo, nos pLVra sILebIMVs ILLI:
 paVCa pLaCet VersV, VeraqVe gesta seqVI.
 NeC LICet HybLæas, tot & Inter oLentIs HyMettI
 Erret opes; CVnCtas AttICa gVstat apls.
 HãC VeL ab hIstorIã (taCeo sIC MILLe) LIqVeblt
 XaVerII qValIs LVX sIt, eatqVe tVI.
 parVa reCens teneros nVnC Anna eXCLVserat VngVes,
 sCaLDIs VbI LIqVIDas In freta VoLVIt aqVas.
 hVIC oCVLVs CæLI VItlo qVasI LIppVs, & eXpers
 LVMInIs, & stILLans VsqVe sInIster erat.
 LIppaqVe sIC LVstrIs prope VIXerat ILLa DVobVs;
 NeC, Cerebro gVttas qVI Vetet, VLLVs aDest.
 QVIn qVoqVe pLVs aCles Ipso VItlatVr ab VsV:
 HanCqVe oCVLo CæCaM tertIVs annVs habet.

CLarVs

ELEGIA QUINTA.

Cæcitas ab oculis depulsa.

Cum tuus hinc illinc excurrit in æquora vates;
 Sanctaque visa tuâ gesta tot urbe refert;
 Huc age nunc rursus celeres exporrige vultus:

In tua tot lucis signa, Malina veni.

Sit licet hæc Dextræ pictis venientis ab Indis;

His quoque nunc terris lux quasi facta tua est.

Hæc ex luce tuos partiris, habesque triumphos:

Cultus & ipse tuæ plus locus urbis erit.

Lenta loquor, nunc est: huc jam vicinia supplex,

Et Bavarus, Teuto, Celta, Britoque venit:

Quisque sit hinc fructus si volvere coner; ubique

Ilias est chronicis iusta futura meis.

Plura liquent vulgò, nos plura silebimus illi:

Pauca placet versu, veraque gesta sequi.

Nec licet Hyblæas, tot & inter olentis Hymetti

Erret opes; cunctas Attica gustat apis.

Hæc vel ab historia (taceo sic mille) liquebit

Xaverii qualis lux sit, eatque tui.

Parva recens teneros nunc Anna ^(e) excluserat ungues;

Scaldis ubi liquidas in freta volvit aquas.

Huic oculus cæli vitio quasi lippus, & expers

Luminis, & stillans usque sinister erat.

Lippaque sic lustris prope vixerat illa duobus:

Nec, cerebro guttas qui vetet, ullus adest.

Quin quoque plus acies ipso vitiatur ab usu:

Hancque oculo cæcam tertius annus habet.

(e) Anna Bael
 Antverpiensis
 1660.26. Mar-
 tii. Mechliniæ.

CLarVs erat DeXter, seD & hVnC nVbeCVLa teXIt:
 Et VeLVt asperso pVLVere taCtVs erat.
 CreVIt & hIC pVLVIs, VIresqVe à LVMIne traXIt:
 FaCta LeVIs reLIqVo peLLIs In orbe fVIt.
 Ergo IVbar soLIs frVstra, soLeMque reqVIRIt:
 Vna tenet VIsvs noX DIVtVrna sVos.
 LVCe Carent oCVLI; soLI fLetVsqVe sVpersVnt,
 QVI tenero VVLtV fLVMInIs Instar eVnt.
 CVr fLes Anna? tVo CVr pVLsas CoMplta qVestV?
 LabItVr eX oCVLIIs IrrIta gVtta tVIs.
 Ah! bene sI sCIres, oCVLIIs hIs Cernere noLLES:
 Tartareo, nesCIIs; sVnt In aMore faCes.
 Non tot ab EVXIno, VersaqVe PropontIDE pVppes;
 LVMInIbVs VVLgò qVot perlere sVIs.
 TroIa potens staret; nIsI perDIta FILIa LeDæ
 Rapta foret parIDIs LenIter ore VIRI.
 sVnt oCVLI sCopVLI: sVnt perfIDA saXa pVeLLIs;
 HeV! qVIBVs anneXæ tot CeCIDere rates.
 pone MetVs VIRgo; nIhIL hIC VeXaberIs ILLIs:
 VIX, oCVLIIs faLLI CVr VerearIs, habes.
 FLet taMen Anna, sono neC ConsoLABILIs ILLO est:
 Et baCVLo Lentas tentat InIre VIas.
 Ah! qVIBVs eXpensIs, qVIBVs heV! Matertera CVrIs
 Non stVDVIt neptI prona faVere sVæ!
 At qVIA nVLLa IVVant; & hVIC non paVCa LegVntVr
 InCLyta XaVerII tot benefaCta ManVs;
 Anna VoVe, DIXIt: tVVIs VnVs Is Vrbe MaLIInâ,
 QVI tenebras præsens has LeVet, AVtor erIt.
 DIXIt; & aVspICIIs aVeCta faVentIbVs eXIt;
 sVppLICat aC DIVo LenIter ILLa sVo.

MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.

47

Clarus erat dexter; sed & hunc nubecula texit:

Et velut asperso pulvere tactus erat.

Crevit & hic pulvis, viresque à lumine traxit:

Facta levis reliquo pellis in orbe fuit.

Ergo jubar solis frustra, solemque requirit.

Una tenet visus nox diuturna suos.

Luce carent oculi; soli fletusque supersunt,

Qui tenero vultu fluminis instar eunt.

Cur fies Anna? tuo cur pulsas compita questu?

Labitur ex oculis irrita gutta tuis.

Ah! bene si scires, oculis his cernere nolles:

Tartareo, nescis, sunt in amore faces.

Non tot ab Euxino, versæque Propontide puppes,

Luminibus vulgò quot periere suis.

Troia potens staret; nisi perdita filia Leda

Rapta foret Paridis leniter ore viri.

Sunt oculi scopuli: sunt perfida saxa puellis;

Heu! quibus annexæ tot cecidere rates.

Pone metus virgo; nihil hîc vexaberis illis:

Vix, oculis falli cur verearis, habes.

Flet tamen Anna, sono nec consolabilis illo est:

Et baculo lentas tentat inire vias.

Ah! quibus expensis, quibus heu! matertera curis

Non studuit nepti prona favere suæ!

At quia nulla juvant; & huic non pauca leguntur

Inclyta Xaverii tot benefacta manus:

Anna vove, dixit: tuus unus is urbe Malinâ,

Qui tenebras præsens has levet, Autor erit:

Dixit, & auspiciis avecta faventibus exit,

Supplicat ac Divo leniter illa suo.

Sancte

MECHLINIA ILLUSTRATA

sanCte pater, DIXIt; sVppLeX tIbI CernItVr orbIs,
 gestaQVe CæLItIbVs VIX faCIenDa faCIIs:
 AVspICe te DIVo tot IVssa CaDaVera VIVVnt,
 TotqVe patent preCIBVs CLaVsa sepVLChra tVIs.
 ADIICe serVatIs DVpLICes hos LVClS oCeLLos;
 QVos VoVet eXVVIIIs, sI sInIs, Anna tVIs.
 LVX reDeat; VItæ reDIIsse VIDebItVr VsVs:
 TV LArgItor Iô! pIgnorIs hVIVs erIs.
 LVX erat hæC feLIX, Lætæ LVX qVarta noVenæ;
 ECCE pIVM PhœbI prospICIt orbe IVbar.
 ObstVpVIt: VoIsqVe frVens, eXaVDIor, InqVIt:
 Et bene speratVM posCIt, & Vrget opVs.
 VltIMa LVX fVLsIt: VenIt, Instat; & InsVper IpsIs
 peLLICVLIs oCVLVs LIber & orbVs abIt.
 TVM Verò InstaVrat noVa festa noVenDia VoIs,
 XaVerloqVe noVas annVIt Ipsa faCes.
 QVoqVe MagIs serVet, VIsVs serVentlor eXtat:
 offICIo pVgnant DIVVs & Anna sVo.
 DoneC, Vt hIC prope seXta Dies ILLVXerat; Iô!
 Annæ oCVLI VIsV ConVaLVere sVo.
 GrataqVe XaVerII DeXtræ sVa teCta reVIsIt:
 CæCaqVe qVo VeCta est, nVnC peDe CarpIt Iter.
 IaMqVe veLVt LynCeVs popVLo LVstrante tVetVr:
 fILaqVe sVbtILI neCIt & VnIt aCV.
 Non sIC LanfICas artes traCtaret AraChne,
 NeC parIter teLæ fILa MInerVa sVæ.
 soL Ita XaVerIVs nIgrIs reDIVIVVs ab orIs
 VrIt & In fines vsqVe, MaLIIna, tVos.
 Vre preCor LVX pLena tVos hoC LVMIne BeLgas,
 QVasqVe VenVs fLVXas affLat ab ore faCes.

Sancte Pater, dixit: supplex tibi cernitur orbis

Gestaque Cælitibus vix facienda facis.

Auspice te Divo tot iussa cadavera vivunt;

Totque patent precibus clausa sepulchra tuis.

Adjice servatis duplices hos lucis ocellos,

Quos voveret exuviis, si finis, Anna tuis.

Lux redeat; vitæ rediisse videbitur usus:

Tu largitor iô! pignoris hujus eris.

Lux erat hæc felix, lætæ lux quarta Novenæ:

Ecce pium Phœbi prospicit orbe jubar.

Obstupuit: votisque fruens, exaudior, inquit:

Et bene speratum poscit, & urget opus.

Ultima lux fulsit: venit, instat; & insuper ipsis

Pelliculis oculus liber & orbis abit.

Tum verò instaurat nova festa Novendia votis;

Xaverioque novas annuit ipsa faces.

Quòque magis fervet, visus ferventior extat:

Officio pugnant Divus & Anna suo.

Donec, ut hîc prope sexta dies illuxerat; iô!

Annæ oculi visu convaluere suo.

Grataque Xaverii Dextræ sua tecta revisit:

Cæcaque quo vecta est, nunc pede carpit iter:

Jamque velut Lynceus populo lustrante tuetur:

Filaque subtili nectit & unit acu.

Non sic lanificas artes tractaret Arachne,

Nec pariter telæ fila Minerva suæ.

Sol ita Xaverius nigris redivivus ab oris

Urit & in fines usque Malina tuos.

Ure precor lux plena tuos hoc lumine Belgas;

Quasque Venus fluxas afflat ab ore faces.

HeI MIHI! qVot faLsIs oCVLos hæ nVblbVs VrVnt!
 HeV! qVot & eXCæCant, neC bene veLLe sInVnt!
 HIs proCVL oppressIs tIbI pheebo LaVrea VICtrIX;
 AtqVe oCVLLIs MeLlor sIC qVoqVe VIsVs erIt.

ELEGIA SEXTA.

Pestilens febris attactu Xaverianæ
 Imaginis subitò perfanata.

Miraculum hoc approbatum

A B

AMPLISSIMO AC REV. ADMODUM DOMINO

D. JUDOCO HOUBRAKEN

Vicario Generali Sedis Sylvæduconsis vacantis. 19. Martii. 1664.

QVot CæLI steLLas, & habent noVa graMina fLores;
 Et parIt æstiferos terra CILIssa CroCos;
 tot qVoqVe sVnt VrbIs noVa Læta trophæa MaLInæ:
 XaVerII rVrsVs DeXtera testIs erIt.
 Testes, qVI VICtâ tot LethI eX faVce resVrgVnt:
 FIXaqVe sVbLIMI sCVta tot aLta LoCo.
 NVLLa LVes, LangVorqVe noVos Ita gLIscIt In artVs;
 HVnC eXoratâ qVIn LeVet ILLe ManV.
 Aeger es; hVC propera: spes LangVeat Ipsa MeDentIs;
 SI properas, Isto sospIte sospes erIs.
 NVper ID eXperta est CatharIna IVVenCVLa LVCrans
 fertILlor syLVæ qVâ DVCIs eXtat ager.
 Atra LVes grassans BreDæ VItIaVerat aVras;
 VIrGInIbVs MIXtas abstVLERatqVe nVrVs.
 HoC qVoqVe CorrepVs fVIt hVIVs aVVnCVLVs IgnI:
 Chara soror soCIas attVLIIt ergo ManVs.

QVo

Hei mihi! quot falsis oculos hæ nubibus urunt!

Heu! quot & excæcant, nec bene velle sinunt!

His procul oppressis tibi Phœbo laurea victrix;

Atque oculis melior sic quoque visus erit.

ELEGIA SEXTA.

Pestilens febris attactu Xaverianæ

Imaginis subitò perfanata.

Miraculum hoc approbatum

^{A B}

AMPLISSIMO AC REV. ADMODUM DOMINO

D. JUDOGO HOUBRAKEN

Vicario Generali Sedis Sylvæducensis vacantis, 19. Martii, 1664.

Quot cæli stellas, & habent nova gramina flores;

Et parit æstiferos terra Cilissa crocos;

Tot quoque sunt urbis nova læta trophæa Malinæ.

Xaverii rursus Dextera testis erit.

Testes, qui victâ tot lethi ex fauce resurgunt:

Fixaque sublimi scuta tot alta loco.

Nulla lues, languorque novos ita gliscit in artus;

Hunc exoratâ quin levet ille manu.

Æger es; huc propera: spes langueat ipsa medentis;

Si properas, isto sospite sospes eris.

Nuper id experta est Catharina juvencula luctans

Fertilior Sylvæ quâ Ducis extat ager.

Atra lues grassans Bredæ vitiaverat auras;

Virginibus mixtas abstuleratque nurus.

Hoc quoque correptus fuit hujus avunculus igni:

Chara soror iocias attulit ergo manus.

*Catharina Sta-
kenborchs in ter-
ritorio Sylvædu-
censi, 1662. 23.
Augusti.*

Quo

G 2

QVò rVIs? eXCLaMant; frater serVetVr Vt VnVs,
 ConIVgIs aC proLIs tV neCIs aVCtor erIs?
 CVrrIt at hæC; fratrlqVe Dapes eXtenDIt & haVstVs:
 hVnC IVVat, hVnC aLaCrI, qVà VaLet, arte regIt.
 VIX sVa ContIgerat; qVerItVr, geMIt, æstVat, aLget:
 Lassa IaCet CerVIX: & LVe CrVra Labant.
 HanC seqVItVr ConIVX, & eVM CatharIna; parIqVe
 ContInVo attactV gnatVs VterqVe IaCent.
 VtqVe LVes gLIscens VaCVas VIDVaVerat æDes;
 fVnVs & hInC ILLInC fVnerIs aVthor erat;
 EXCrVClata MaLI CatharIna perVrItVr æstV;
 QVI reLeVet parVâ neC VenIt VLLVs ope.
 QVIN proCVL hInC VICInVs abest? & abItIs aMICI:
 Vsta neC eXIgVIs ora LaVantVr aqVIs.
 NVnC fVgIt hanC ratIo, nVnC VoX prope faVCIBVs hæret:
 NVnC sVbltIs pVgnat, LangVet & ægra MaLIs.
 NVLLA VeL eX Ipsa spes est nVnC arte saLVtIs:
 HeV! IaCet: eXaCtVs sIC qVoqVe MensIs abIt.
 Vt noVa paganos Ita sVnt VVLgata per oMnes;
 VIXIsse, aVt reLIqVo VIVere posse Die;
 AbsIt, alt pastor, neqVe te qVoqVe fILla LIInqVaM:
 XaVerIVs VInDeX sat tIbl fortIs erIt.
 HIC tot qVI eXtInXIIt, seXCentos VICIt et Ignēs,
 ILLe tVos, VIRgo, VInCet, & ILLe Meos.
 sIn seCVs, Is feLIX, hVnC erIgit InCLyta VIRTVs,
 QVI bene pro gregIbVs, CVM gregIbVsqVe IaCet.
 Vesper erat: VoLat, atqVe saCrIs, hanCqVe ICone MVnIt,
 strInXerat eXVVlas, InCLyte sanCte, tVas.
 paVCaqVe sVblVngens, arrhâ hanC sperare sVb ILLâ
 IVssIt; & eX VILLA MoX sVa teCta CapIt.

Quò ruis? exclamant: frater servetur ut unus,
 Conjugis ac prolis tu, necis auctor eris?
 Currit at, hæc, fratricque dapes exrendit & haustus:
 Hunc juyat, hunc alacri, quà valet, arte regit.
 Vix sua contigerat; queritur, gemit, æstuat, alget:
 Lassa jacet, cervix, & lue crura labant.
 Hanc sequitur coniux, & eum Catharina; parique
 Continuo attactu gnatus uterque jacent,
 Utque lues gliscens vacuas viduaverat ædes;
 Funus & hinc illinc funeris author erat;
 Excruciata mali Catharina perurit æstu;
 Qui relevet parvâ nec venit ullus ope.
 Quin procul hinc vicinus abest, & abitis amici:
 Usta nec exiguis ora lavantur aquis.
 Nunc fugit hanc ratio, nunc vox prope faucibus hæret,
 Nunc subitis pugnat, languet & ægra malis.
 Nulla vel ex ipsâ spes est nunc arte salutis:
 Heu! jacet: exactus sic quoque mensis abit.
 Ut nova paganos ita sunt vulgata per omnes,
 Vixisse, aut reliquo vivere posse die:
 Absit, ait Pastor; neque te quoque filia linquam:
 Xaverius vindex, fat tibi fortis erit.
 Hic tot qui extinxit, sexcentos vicit & ignes,
 Ille tuos, virgo, vincet, & ille meos.
 Sin secus; is felix, hunc erigit inclyta virtus;
 Qui bene pro gregibus, cum gregibusque jacet.
 Vesper erat: volat, atque sacris, hancque icone munit:
 Strinxerat exuvias, inclyte Sancte, tuas.
 Paucaque subjungens, arrhâ hanc sperare sub illâ
 Jussit: & ex villa mox sua tecta capit.

AttIgerat VIX ægra', thoro Catharina reVIXIt:
 EXanIMIs qVINIs qVIPpe DiebVs erat,
 EXCIpIt aMpLeXans hoC plgnVs, & osCVLa IVngIt;
 VtqVe erat, hVIC totâ fe prope noCte VoVer.
 Mira LoqVar: noX VICta fVgIt, LVX aVrea fVLsIt;
 Et VaLet & nVLLo paLLIa teste CapIt.
 IaM qVoqVe rVs reDItVra, sVIs CaVtVraqVe bobVs,
 AttonItVs frater nI VerVIsset, erat.
 It taMen, eXorlens VbI LVX CæLo aLtera fVLget:
 pLeXaqVe VICIno pabVLa CarpIt agro.
 VtqVe Lares Pastor Cæpto VIX soLe reVIsIt;
 HanC ratVs haVD DVblæ sVCCVbVIsse neCI;
 ECCe tIbI (res Mira!) CeLer Catharina reVertIt;
 Et parIter pLenâ Corbe gerebat oLVs.
 HanC sIMVL aspeXIt; stVpVIt: neC fraCta paLato
 VoX potVIt, saLve, neC trIa Verba LoqVI.
 VtqVe LoqVI est orVs; qVò tV te prorIpIs? InqVI:
 IaM tIbI DVra nIger tInXerat ora LIqVor.
 ILLa VaLens, nIVEo VeLVtI sVffVsa pVDore,
 TVtorI hæC retVLIIt paVCVLa DICta sVo.
 pIngVIA CVM qVærent VaCCæ, VeL arata IVVenCI;
 VeL IVga LanIgeræ Lata seqVentVr oVes;
 GratIa VIsCerIbVs nostrIs tVa fIXa ManebIt;
 Et tantI VInDeX vsqVe VigorIs erIs.
 QVòD VIVO aC VaLeò, sat LVCIDA CVra faVorIs
 ALtera XaVerII est, aLtera CVra tVI.
 pIgnVs Vt IntVlerant, VeLVt hæC foret arIha saLVtIs;
 EXpLICVI hoC Lento, sVpposVIqVe MaLò.
 NoX erat: hæC pVLsâ, qVasI LILbera LVCe reVIXI:
 ContInVò Vires ConVaLVere Meæ.

Attigerat vix ægra, thoro Catharina revixit:

Exanimis quinis quippe diebus erat.

Excipit amplexans hoc pignus, & oscula jungit;

Utque erat, huic totâ se prope nocte vovet.

Mira loquar: nox victa fugit; lux aurea fulsit;

Et valet, & nullo pallia teste capit.

Jam quoque rus reditura, suis cauturaque bobus,

Attonitus frater ni vetuisset, erat.

It tamen, exoriens ubi lux cælo altera fulget:

Plexaque vicino pabula carpit agro.

Utque læres Pastor capto vix sole revisit;

Hanc ratus hæc dubiæ succubuisse neci;

Ecce tibi (res mira) celer Catharina revertit,

Et pariter plenâ corbe gerebat olus.

Hanc simul aspexit; stupuit: nec fracta palato

Vox potuit, salve, nec tria verba loqui.

Utque loqui est orsus; quò tu te proripis? inquit:

Jam tibi dura niger tinxerat ora liquor.

Illa valens; niveo veluti suffusa pudore

Tutori hæc retulit paucula dicta suo.

Pinguia cum quærent vaccæ, vel arata juvenci;

Vel juga lanigeræ læta sequentur oves;

Gratia visceribus nostris tua fixa manebit;

Et tanti vindex usque vigoris eris.

Quòd vivo ac valeo, sat lucida cura favoris

Altera Xaverii est, altera cura tui.

Pignus ut intulerant; velut hæc foret arrha salutis:

Explicui hoc lento, supposuique malo.

Nox erat: hæc pulsâ, quasi libera luce revixi:

Continuò vires convaluere meæ.

I nunc

InVnC qVI VVLgI VoCltas MiraCVLa nVgas:
 HæC qVoqVe nVnC nostro, si potes, aXe nega.
 noCte nega stELLas aLtræ fVLgere Coronæ:
 soLe nega rVtILas LVMen habere faCes.
 HVIC Ita sVbsCrIpsIt syLVæ VICe præSVLIs AVtor;
 AC propriâ IVnXIIt Vera sigILLA ManV.
 HoC qVoqVe pæoniâ IVraVIt In arte MagIster,
 seV TongrIs qVIsqVIs, seV GrVDIIsqVe fVIt.
 SIC noVa, XaVerI, MiraCVLa IVnge VetVstIs:
 Et pVLsa hâC totâ sIt proCVL Vrbe LVes.
 CVMqVe fVrens patrIæ CVnctas prope sæVIt In Vrbes,
 TV popVLo, & CLypeVs CIVIbVs esto tVIs.
 Vna qVoD effIgles VaLVIt, pLVs DeXtra VaLebIt:
 InqVe sVo LVCent CLarIVs. astra LøCo.
 At prIVs hâC noXas, LabesqVe eX Vrbe reVeLLe:
 HInC VenIt heI! tantI CaVsa CapVtqVe MaLI.
 SIC erIt hoC parIter MeChLIIna sospIte sospes:
 SIC erIt & CapItI bIna Corona tVo.

ELEGIA SEPTIMA.

Olitor annorum 75. novenniali Herniâ
 subitò liberatus.

MIRACULUM APPROBatum AB ILLUSt.mo AC REv.mo
 ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

28. Novembris 1664.

SEX ego VVLgaVI ChronICO MiraCVLa VersV,
 QVæ pIVs hâC feClIt faVtor In Vrbe pater.
 PLVra qVIDeM fVerant annaLIbVø apta VetVstIs,
 QVæ qVoqVe sVnt VIsIs Vera probata notIs.

At

I nunc, qui vulgi vocitas Miracula nugas:

Hæc quoque nunc nostro, si potes, axe nega.

Nocte nega stellas altæ fulgere Coronæ;

Sole nega rutilas lumen habere faces.

Huic ita subscripsit Sylvæ vice Præsulis Autor,

Ac propriâ junxit vera sigilla manu.

Hoc quoque Pæoniâ juravit in arte magister,

Seu Tongris quisquis, seu Grudiisque fuit.

Sic nova, Xaveri; Miracula junge vetustis:

Et pulsa hæc totâ sit procul urbe lues.

Cumque furens Patriæ cunctas prope sævit in urbés;

Tu populo & clypeus civibus esto tuis.

Una quod effigies valuit, plus dextra valebit:

Inque suo lucent clarius astra loco.

At priùs hæc noxas labesque ex urbe revelle:

Hinc venit heï! tanti causa caputque mali.

Sic erit hoc pariter Mechlinia sospite sospes:

Sic erit & capiti bina corona tuo.

ELEGIA SEPTIMA.

Olitor annorum 75. novennali Herniâ
subitò liberatus.

Guilielmus
Plogaerus.
1662. 12.
Decemb.
Mechlinia.

MIRACULUM APPROBatum AB ILL. MO AC REV. MO

ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

28. Novembris 1664.

SEX ego vulgavi chronico Miracula versu,
Quæ priùs hæc fecit fautor in urbe Pater.

Plura quidem fuerant annalibus apta vetustis,

Quæ quoque sunt visis vera probata notis.

H

At

At VetVlt breVitas, hVIVs tltVLVsqVe LibeLLI: I
 neGLICVIt nVMerIs IstaneC arte LoqVIH
 TVnC LoqVar hæC breViter, paVCIs VbI sIngVLa strIngaM:
 NVnC graVe nos rVrsVs posCIt & Vrget opVs.
 DebVIt hoC ChtonICo LVsV, tabVLIsqVe referI;
 QVoD qVoqVe pLVs tltVLI, CVr referat Vr, habet.
 CaLX erIt hæC operIs: tV plgnVs ID eXCipe, præVL:
 sI LVbet, hoC sano De sene VoLVe seneX
 QVippe qVIs eX aCtIs, ChronICIsVé reVoLVerIt VLLIs,
 QVæ MaLInatIsInt noVa faCta Viro?
 HIC oLItor nVnC rVrls opes, nVnC Vrbls aLebat;
 CVM Vigor, aVt VItVs, par, qVoqVe CorpVs erat.
 Ibat, & agrestIs InDebat IsItarVa LLgone;
 Et pla Congestâ grana tegebat hVMocul
 TEMporIbVs satâ qVæqVe sVIs eXorta VIDEbat:
 InqVe sVos frVctVs IngenlosVs erat.
 Hos stIpVLIs brVMâ, VeLtaqVIs serVabat InæstV:
 Terrebat rapIDas trVXqVe pIlapVs aVes.
 HoC oLItore parens IgItVr poMona Vigebat:
 CresCebat saLIens hoC oLItore Ceres.
 Et VarII fLores, & Lætæ VItIbVs VVæ:
 Et VIrIDI qVIDqVID partVIt aVra sInV.
 Bls qVoqVe seX qVINos, & qVINqVe peregerat annos,
 HoC VbI fert DVrVM, qVærlt & artIs opVs.
 MVLta seD eVenIVnt; & qVæ bene fIXa pVtantVr,
 InstabILI parIter stantqVe, rVVntqVe rotâ.
 MagnaqVe CorporIbVs sVnt InfortVnla nostrIs:
 VIX ea progressV sVnt DIVtVrna sVo.
 IaM prope seX DenIs aLIos seX IVnXerat annos,
 RVptVs & eX hortI fortè Labore fVIt.

At vetuit brevitas, hujus titulusque libelli:

Nec licuit numeris ista nec arte loqui.

Tunc loquar hæc breviter, paucis ubi singula stringam:

Nunc grave nos rursus poscit & urget opus.

Debit hoc chronico lusu, tabulisque referri;

Quod quoque plus tituli, cur referatur, habet.

Calx erit hæc operis: tu pignus id excipe, Præsul:

Si lubet, hoc fano de fene volve fenex.

Quippe quis ex actis, Chronicisve revolverit ullis,

Quæ Malinati sint nova facta viro?

Hic olitor nunc ruris opes, nunc ubi alebat;

Cum vigor, aut virtus, par quoque corpus erat.

Ibat, & agresti fidebat is arva ligone;

Et pia congestâ grana tegebat humo.

Temporibus fata quæque suis exorta videbat:

Inque suos fructus ingeniosus erat.

Hos stipulis brumâ, vel aquis servabat in æstu:

Terrebat rapidas truxque Priapus aves.

Hoc olitorè parens igitur Pomona vigebat;

Crescebat saliens hoc olitorè Ceres.

Et varii flores, & lætæ vitibus uvæ;

Et Viridi quidquid parturit aura sinu.

Bis quoque sex quinos & quinque peregerat annos,

Hoc ubi fert durum, quærit & artis opus.

Multa sed eveniunt; & quæ bene fixa putantur,

Instabili pariter stantque ruuntque rotâ.

Magnaque corporibus sunt infortunia nostris:

Vix ea progressu sunt diuturna suo.

Jam prope sex denis alios sex junxerat annos;

Ruptus & ex horri fortè labore fuit.

VIscera ConVVLSâ VeLVt eX CoMpage fLVebant:
 Instar VeL pVerl VertICIs IngVen erat.
 HæC oCVLo ConIVX LVstrasse freqVentIVs, hæCqVe
 Visâ sVâ fertVr, signIfICasse ManV.
 HæC VVLgVs, CIVIsqVe probat, qVI serIa VoLVens
 obVIIVs hVIC Certo teMpore faCtVs erat.
 VIrbVs eXhaVstIs (Vt erat resVpInVs In herba)
 straVerat Is nVDâ Corpora fessVs hVMo.
 HInC neC CorpVs agno, neC erat ManVs apta LaborI:
 hortensIs posItO paLa LIgone IaCet.
 IVnCVs, & eXortæ CresCVnt pro frVctIbVs VLVæ;
 Et LoLIVM pratI qVILIBet hortVs habet.
 Flt Miser Interea, VarIasqVe effVnDIt In artes,
 qVas prIVs hIC parVIs qVæstIbVs aVXIt opes.
 Has & Vt eVaCVet; non est CVrabiLe VVLnVs;
 VInCItVr InCLVsIs ars qVoqVe fessa MaLIs.
 BrVMa qVaterIt eXIt nIVIbVs LoCa CVncta soLVtIs
 (HæC noCet, & rVpIIs aVra seVera VenIt)
 VIX patIenda ferO; sVperI, sVCCVrrIt, DIXIt:
 In CæLIs IVgl CVncta VaLetIs ope.
 sIn seCVs; ah VoLVCres VIta hæC VanesCat In aVras:
 MVnVs erIt qVaVIs VeL neCe posse frVI.
 HæC VIgIL, hæC pernoX, hæC perDIVs VsqVe VoVebat;
 ALtaqVe VoX ILLI pLena DoLorIs erat.
 NoX erat: eXCLaMat qVerVLIs sIngVLtIbVs, cheV!
 ECqVIs, ab hoC qVI nos Corpore soLVat, erIt?
 Flt strepItVs: sVrgVnt; VICInIa ConfLVIt ILLVC:
 AVXILiatrICes fert pla tVrba ManVs.

Viscera convulsâ velut ex compage fluebant:
 Instar vel pueri verticis inguen erat.
 Hoc oculo conjux lustrasse frequentius, hæcque
 Visa suâ fertur significasse manu.
 Hæc vulgus, civisque probat, qui serâ volvens
 Obvius huic certo tempore factus erat.
 Viribus exhaustis (ut erat resupinus in herba)
 Straverat is nudâ corpora fessus humo.
 Hinc nec corpus agro, nec erat manus apta labori:
 Hortensis posito pala ligone jacet.
 Juncus, & exortæ crescunt pro fructibus ulvæ:
 Et lolium prati quilibet hortus habet.
 Fit miser interea, variasque effundit in artes,
 Quas prius hic parvis quæstibus auxit opes.
 Has & ut evacuet, non est curabile vulnus:
 Vincitur inclusis ars quoque fessa malis.
 Bruma quater textit nivibus loca cuncta solutis
 (Hæc nocet, & ruptis aura severa venit)
 Vix patienda fero; Superi, succurrite, dixit:
 In cælis jugi cuncta valetis ope.
 Sin secus; ah! volucres vita hæc vanescat in auras:
 Munus erit quâvis vel nece posse frui.
 Hæc vigil, hæc pernox, hæc perdius usque vovebat:
 Altaque vox illi plena doloris erat.
 Nox erat: exclamat querulis singultibus, eheu!
 Ecquis, ab hoc qui nos corpore solvat, erit?
 Fit strepitus: surgunt; vicinia confluit illuc:
 Auxiliatrices fert pia turba manus.

neC VaCVas qVoqVe VIRgo preCes Lare IVncta propInqVo,
 neC LeVIbVs fVDIt Verba VehenDa notIs.
 XaVerI! Miserere VIRI VIX tanta ferentIs,
 GrataqVe pro VotIs Cras tibi, DIXIt, ero.
 DIXIt; & eXhaVstos pLaCIDVs sopor oCCVpat artVs,
 Et reqVies ægro CæLItVs aVCra VenIt.
 LVX orItVr: pVLsat VICInI LIMIna VIRgo,
 QVIqVe seneX habeat? sCILICet ILLa rogat.
 HVnC pLaCIDo VVLtV reqViesCere fILla DIXIt,
 EX qVo noX pLenâ Ceperat astra rotâ.
 TVnC qVoqVe, repLICVIt VIRgo hæC, fLens popLItes fLeXo
 pro patre, XaVerlo Vota preCesqVe DeDI.
 LIbero Me VotIs: VoLVCrIsqVe Clratlor eVrI
 CVrrIt eqVIs VotI soLVere VINCLa sVI.
 QVæ sIMVL Vt soLVIt; VIres CreVere, sVoqVe
 ILLa sVnt sVbtò CVncta reVersa LoCo.
 QVIN VbI fInIerat VotI soLennIa VIRgo
 (Vera LoqVar, VerI VIX habItVra fIDeM)
 EXILIt hIC stratIs pVLso proCVL VsqVe DoLore:
 neC CapIt eXIGVas sanVs oVansqVe Dapes.
 NVnC Veteres CVrVIs Versare LigonIbVs hortos,
 NVnC aMat hIC Vites eXCoLVisse sVas.
 AVt serIt, aVt VIRIDes trIbVLos eXtIrpAt, & Vrlt;
 AVt peragIt qVIDqVID fert oLItorIs opVs.
 HVIC neqVe trIstIs hYeMs, neqVe nIX, neC aqVatICVs: AVster,
 QVæqVe soLent rVptIs pLVra noCere, noCent.
 ItqVe redItqVe VIas, VeL paVCIs ConfICIt horIs,
 QVoD neqVe VeL IVVenI ConfICeretVr Iter.
 ID BrVXeLLa aLIàs, aC pLena AntVerpla VIDIt:
 TVnCcqVe neC eXIGVo fasCe graVatVs erat.

Nec vacuas quoque virgo preces lare juncta propinquo,

Nec levibus fudit verba vehenda Notis.

Xaveri! miserere viri vix tanta ferentis,

Grataque pro votis cras tibi, dixit, ero.

Dixit, & exhaustos placidus sopor occupat artus,

Et requies ægro cælitus aucta venit.

Lux oritur: pulsat vicini limina virgo;

Quique senex habeat? scilicet illa rogat.

Hunc placido vultu requiescere filia dixit,

Ex quo nox plenâ ceperat astra rotâ.

Tunc quoque, replicuit virgo hæc, flens poplite flexo

Pro patre Xaverio vota precesque dedi.

Libero me votis: volucrisque citatior Euri

Currit equis, voti solvere vincla sui.

Quæ simul ut solvit; vires crevere, suoque

Ilia sunt subito cuncta reversa loco.

Quin ubi finierat voti solennia virgo:

(Vera loquar, veri vix habitura fidem)

Exilit hic stratis pulso procul usque dolore:

Nec capit exiguas sanus ovanque dapes.

Nunc veteres curvis versare ligonibus hortos,

Nunc amat hic vites excoluisse suas.

Aut ferit, aut virides tribulos extirpat, & urit;

Aut peragit quidquid fert olitoris opus.

Huic neq; tristis hyems, neq; nix, nec aquaticus Auster,

Quæque solent ruptis plura nocere, nocent.

Itque, reditque vias; vel paucis conficit horis,

Quod neque vel juveni conficeretur iter.

Id Bruxella alias ac plena Antverpia vidit:

Tuncque nec exiguo fasce gravatus erat.

Quin

QVIn Vbl fortè noVos hIC eXCVtIt arbore frVCtVs;
 saLVVs, & ILLæso Corpore LapsVs hVMi est.
 Ergo noVennaLIs rVptVræ VInCVLa soLVIt;
 HæC Ita XaVerII CVnGta LeVante ManV.
 SIC age LVX BeLgI (teLLVs tIbI serVIt & Æther)
 HæC qVoqVe rVptVræ VInCVLa soLVe Meæ.
 RVMpItVr heI! qVotles DIVInI regVLa IVrIs!
 Et qVotIes IVrIs VVLnera rVptor habet!
 QVIs fVror heV! nostro fastVsqVe eXtVberat orbe!
 VIta qVot & qVantIs DIffLVIt ægra MaLIs!
 HoC qVoqVe sIC anIMos, Vt Corpora, VVLnere CVres:
 HæC VItVtIs erIt LaVs prlor VsqVe tVæ.

Synopsis Beneficiorum

S. FRANCISCI XAVERII MECLINIENSIIUM THAVMATVrgI

EX APPROBATIONE ILLUST.mi ARCHIEPISCOPI,
 Aliorumque Ecclesiæ Præfulum, eorundemque Vicariorum
 Generalium.

ELEGIA PRIMA.

Gloria S. Xaverii ex febris depulsis.

HACtenVs hæC IVssVs popVLo MIraCVLa LVsI:
 Et tItVLo retVLI sIngVLa qVæqVe sVo.
 NVnC IVVat oCeanVM VoLVCrI sVperare CarInâ;
 Et noVa XaVerII tot bene faCta LoqVI:
 QVæ LICet eXhIbtIs non sVnt Ita epVbLICa BVLLIs;
 VIsa taMen IVnCtIs sVnt qVoqVe Censa notIs.

Et

Quin ubi fortè novos hic excutit arbore fructus;
Salvus, & illæso corpore lapsus humi est.

Ergo novennalis rupturæ vincula solvit,

Hæc ita *Xaverii* cuncta levante manu.

Sic age lux Belgæ (tellus tibi servit & Æther)

Hæc quoque rupturæ vincula solve meæ.

Rumpitur hej! quoties divini regula juris!

Et quoties juris vulnera ruptor habet!

Quis furor heu! nostro fastusque extuberat orbe!

Vita quot & quantis diffluit ægra malis!

Hoc quoque sic animos, ut corpora; vulnere cures:

Hæc virtutis erit Jaus prior usque tuæ.

Synopsis Beneficiorum

S. FRANCISCI XAVERII MECHLINIENSIIUM THAVMATVRGI

EX APPROBATIONE ILLUST.^{mi} ARCHIEPISCOPI,
Aliorumque Ecclesiæ Præfulum, eorumdemque Vicariorum
Generalium.

ELEGIA PRIMA.

Gloria S. *Xaverii* ex febribus depulsis.

HActenus hæc jussus populo Miracula lusi:

Et titulo retuli singula quæque suo.

Nunc juvat oceanum volucris superare carinâ;

Et nova *Xaverii* tot bene facta loqui.

Quæ licet exhibitis non sunt ita publica Bullis,

Visa tamen junctis sunt quoque censa notis.

Et VoLVIt præVL CVncto sVb soLe referrI:
 oMnIbVs Vt VIVat faVtor hIC VsqVe LoCI.
 MVLta Cano breVIBVs; ne sIngVLa pLVrIbVs aVgens
 CresCat, & hoC IVssIs LongIVs eXtet opVs.
 neC qVoqVe sIC poLLens CVIVIs sVa Vena: soLentqVe
 TeMporIbVs Vates ConsVLVIssE sVIs.
 orDIar à febrI; qVæ qVos DepasCItVr artVs,
 VIrIbVs Ipsa DIV VIX sInIt esse sVIs.
 HanC fVgat EXVIIIs, oLeoqVe, VnDâqVe saLVbrI
 DIVVs hIC; & CVrans ICone sæpe neCat.
 IConIs, aVt DeXtræ robVr CVyperla sensIt;
 sqVaLLIDa sVnt seXto nVnC, LoCa VIsa geLV.
 VritVr eX febrI, stoMaChVs qVoqVe naVseat ILLI:
 seCtIo neC Venæ, Chara neC haVsta IVVant.
 EXCIptIt hoC plgnVs DVpLeX, aC basla neCIt;
 Et sVbltò DVpLeX pLaga LeVata sVa est:
 HVIVs Vt eX oLeI DVLCI LIInIt ossa LIqVore;
 VersChorIVs DVpLICI LIber ab hoste fVIt.
 febrIs, & hVnC CrVCIans rVssIs prope IVnXerat VMbrIs:
 FVnVs &, hoC sVCCo nI foret VsVs, erat.
 CrVra peDesqVe tenaX AbrII perVaserat hVMor:
 Is statVs eX VarIIs febrIbVs ortVs erat.
 XaVerlo pla Vota VoVet; LangVorqVe reseDIt:
 febrIs & eX Isto teMpoRe pVLsa fVIt.
 HâC LatoMVs LeCto, ConIVX qVoqVe fIXa IaCebat:
 ProVoCat hortatrIX In pla Vota soror.
 Ter qVINos VoVet Iste Dies Dare sVaVla DeXtræ;
 Ponere ter qVINas XaVerloqVe faCes.
 MIra LoqVar! posVIt, faX Vna VæL aLtera fVLsIt;
 AC proCVL hI febrIbVs ConVaLVere sVIs.

Et voluit Præsul cuncto sub sole referri:

Omnibus^o ut vivat fautor hic usque locis.

Multa cano brevibus ; ne singula pluribus auctus

Crescat, & hoc jussis longius extet opus.

Nec quoque sic pollens cuius sua vena: solentque

Temporibus vates consuluisse suis.

Ordior à feбри; quæ quos depascitur artus,

Viribus ipsa diu vix sinit esse suis.

Hanc fugat Exuviis, oleoque, undâque salubri

Divus hic, & curans Icone sæpe necat.

Iconis aut Dextræ robur ^(f) Cuyperia sensit,

Squallida sunt sexto nunc loca visa gelu.

Uritur ex feбри; stomachus quoque nauseat illi:

Sectio nec venæ, chara nec hausta juvant.

Excipit hoc pignus duplex, ac basia nectit;

Et subito duplex plaga levata sua est.

Hujus ut ex Olei dulci linit ossa liquore;

^(g) Verschorius duplici liber ab hoste fuit.

Febris, & hunc crucians tussis prope junxerat umbris;

Funus & hoc succo ni foret ulus, erat.

Crura pedesque tenax ^(h) Abrii pervaserat humor:

Is status ex variis febribus ortus erat.

Xaverio pia vota vovet; languorque refedit:

Febris & ex isto tempore pulsa fuit.

Hæc ⁽ⁱ⁾ Latomus lecto, conjux quoque fixa jacebat:

Provocat hortatrix in pia vota soror.

Ter quinos vovet iste dies dare suavia Dextræ;

Ponere ter quinas Xaverioque faces.

Mira loquar, posuit; fax una vel altera fulsit;

Ac procul hi febribus convaluere suis.

(f) Elisabetha
Cuyper 1659.
2. Decemb. Me-
schlinia.

(g) Adrianns
Verschoor 1660.
6. Martii, in VVæ-
ursa D. Virginis.
Mechlinia.

(h) Andreas Abri
1659. 20. Octob.
Mechlinia.

(i) Ambrosius
Oliviers & Ag-
nes Verbrecht.
1660. Octob.
Mechlinia.

Egra

Ægra VaCILLabat Cerebro, neqVe Capta phrenesi
 ELIsabeth propriæ ConsCIA MentIs erat.

penDet Vt eX CoLLO DIVI saCra theCa; reVIXIt:
 Et sIC eXCVsso sana fVrore fVIt.

XaVerIo nhlL astra negant: sVCCVrrIt ab aXe,
 ConserVatqVe sVos, InCoLVMesqVe faCIt.

SIs IVVenIs, sIs fortè seneX, sIs fæMina, VIrqVe;
 HIC faVet, hIC CVnCras eXCIPIt aVre preCes.

IVnXerat Anna sVIs LVstra oCto bls aCra DiebVs;
 neC LeVIs eXsVCCIIs artVbVs arDor erat.

Dona VoVet DIVo; VIX Vota noVenDia Cessant;
 Et VIget, & sVbltò sana resVrgIt anVs.

HVIC qVoqVe FranCIsCI Teresa IVVenCVLa DeXtræ,
 naCra refert VItæ LVstra DiesqVe sVæ.

FebrIbVs assIDVIs fVerat CrVCIata: fLVebant
 VLCerIbVsqVe peDes, VLCerIbVsqVe LatVs.

NIL VngVenta IVVant; opobaLsaMa Vana LInVntVr:
 pVLLVLat, aC CresCens VIrVs In ossa VenIt.

NVLLa saLVs terrIs; CæLo sperabIMVs, InqVIt:
 XaVerIVs CVnCrâ pLVs pIVs arte VaLet.

VoVIt, & eXtreMIs Vngenda repentè reVIXIt:
 sanaqVe sopItò VVLnere pLaga fVIt.

VnICa DVntaXat, LaterIqVe reLICta CICatrIX
 DICItVr; obseqVII plgnVs & arrha sVI.

VIXIsset parIter, nIsI VotIs eLstla natI,
 XaVerII DIVâ VeL foret Vsa ManV.

saCra MaLInatI præsens faCIt Iste patrono;
 LongIVs hæC absens hoC faCiente VaLet.

VIs fVIt In Verbls: fVIt Is qVoqVe sensVs In ILLIs,
 qValIs & hæC CVnCrIs CVM LegerentVr, erat.

NVLLa

Ægra vacillabat cerebro; neque capta phrenesi

Elifabeth (k) propriæ conscia mentis erat.

Pendet ut ex collo Divi sacra theca; revixit:

Et sic excusso sana furore fuit.

Xaverio nihil Alstra negant: succurrit ab axe,

Conservatque suos, incolumesque facit.

Sis juvenis, sis fortè senex, sis sæmina, virque;

Hic favet; hic cunctas excipit aure preces.

Junxerat Anna (l) suis lustra octo bis acta diebus;

Nec levis exsuccis artubus ardor erat.

Dona vovet Divo: vix vota novendia cessant;

Et viget, & subito sana resurgit anus.

Huic quoque *Francisci* (m) *Teresa* juvencula Dextræ

Nacta refert vitæ lustra diesque suæ.

Febribus assiduis fuerat cruciata; fluebant

Ulceribusque pedes, ulceribusque latus.

Nil unguenta juvant; opobalsama vana linuntur:

Pullulat, ac crescens virus in ossa venit.

Nulla salus terris; Cælo sperabimus, inquit:

Xaverius cunctâ plus pius arte valet.

Vovit; & extremis ungenta repentè revixit:

Sanaque sopito vulnere plaga fuit.

Unica duntaxat, laterique relicta cicatrix

Dicitur; obsequii pignus & arrha sui.

Vixisset pariter, nisi votis (n) *Elstia* nati,

Xaverii Divâ vel foret usa Manu.

Sacra Malinati præsens facit iste Patrono;

Longiùs hæc absens hoc faciente valet.

Vis fuit in verbis: fuit is quoque sensus in illis,

Qualis &, hæc cunctis cum legerentur, erat.

(k) *Elisabetha van*
Espen 1660.
Decemb. Mechlinia.

(l) *Anna Nyts*
1660, *Mechlinia*

(m) *Catharina Teresa*
Smits 1661 21
Febr. Antverpia.

(n) *Joanna Vander*
Elst 1661. 25.
Octob. Antverpia.

NVLLa BLIterswyqVI Vates LoqVar aCta faVorIs:
 VnVM pro CVnctIs ILLIVs eXtrat opVs.
 HoC Lege XaVerII qVI fortè faVorIbVs ILLIs
 DVCerIs: eX LethI faVCIbVs ILLe reDIt.
 HoC te CLarVs aVIs, tItVLIs, faCtIsqVe DoCebIt:
 EXVLat à tanto fraVsqVe DoLVsqVe VIro.
 DenIqVe qVID possIt, IVVet hIC aVt gratIa DIVI,
 EXperta est sVbltâ VIrgo noVennIs ope.
 HVIC CLaVsVra oCVLos genItrIX heV! ebrIa fLetV,
 tyro nI VotVM ConsVLVIsset, erat.
 ILLa VoVet pVgILI CeLebrare noVenDIa DIVo:
 sanaqVe VIX ortâ LVCe pVeLLa VaLet.
 TotaqVe sVrgIt oVans, InDVtaqVe VestIbVs eXIt;
 perqVe pLateares aMbVLat Ipsa VIas.
 HoC qVoqVe ConVaLVIt MonItO, CatharInaqVe pLaVsIt
 EX febrIbVs proLes ConVaLVIsse sVas.
 DIff VgIVnt Veteres hoC Vno VInDICE LarVæ:
 EXVL & eX CVncto Corpore febrIs abIt.

ELEGIA SECUNDA.

Ex sublati fluxionibus & Catarrhis.

FILla nVnC pVLsa est: genItrIX hIC fLVXIo restat:
 HInC qVoqVe febrILLIs fons fLVIt Vrbe MaLLI
 HanC etIam fLeXVs VorIs VeL sVppLICE Cerâ
 XaVerIVs CeLerI sæpe fVgaVIt ope.
 NVLLVs In aVXILIo fVIt arte perlItor IstO:
 ILLe MaLos fLVXVs CorrlgIt, ILLe LeVat.
 OrDIor à PatrIâ; tV nos qVoqVe Legla tangIs:
 PLVrIma XaVerII est faX Ibl VIsa tVI.

HVD

MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.

71

Nulla (p) Bliterswyquî vates loquar acta favoris:

Unum pro cunctis illius extat opus.

Hoc lege, Xaverii qui forté favoribus illis

Duceris : ex lethi faucibus ille redit.

Hoc te clarus avis, titulis, factisque docebit:

Exulat à tanto fraudque dolusque viro.

Denique quid possit, juvet hîc aut gratia Divi:

Experta est subitâ virgo (q) novennis ope.

Huic clausura oculos genitrix heu! ebria fletu,

Tyro ni votum consulisset, erat.

Illa vovet pugili celebrare Novendia Divò:

Sanaque vix ortâ luce puella valet.

Totaque surgit ovans; indutaque vestibus exit:

Perque plateares ambulat ipsa vias.

Hoc quoque convaluit monito, (r) Catharinaque plausit

Ex febris proles convaluisse suas.

Diffugiunt veteres hoc uno vindice larvæ:

Exul & ex cuncto corpore febris abit.

(p) *Guilielmus de Bliterswyck Regius magni Concilii Mechliniæ Senator 1661. 31. Octob. mirabiliter sanatus, Sopiratori suo Eucharisticon scripsit*

(q) *Joanna Lemmens ad votum à novitio Societatis JESU invitata 1661.*

(r) *Catharina vander Smisse & liberi 1660. in Panck.*

ELEGIA SECUNDA.

Ex sublatis fluxionibus & Catarrhis.

Filia nunc pulsa est: genitrix hîc fluxio restat:

Hinc quoque febrilis fons fluit urbe mali.

Hanc etiam flexus votis vel supplice cerâ

Xaverius celeri sæpe fugavit ope.

Nullus in auxilio fuit arte peritior isto:

Ille malos fluxus corrigit, ille levat.

Ordior à Patria; tu nos quoque Legia tangis:

Plurima Xaverii est fax ibi visa tui

Haud

HaVD proCVL hInC genItrIX enIXa Garaffla feLIX;

seD non sIC feLIX ILICo nata fVIt.

HaVserat hæC tenVIs VIX heV! CVnabVLa VItæ;

Et fVIt VLCerIbVs pene CoaCta MorI.

sIC CapVt, & CVnctos Labes VItIaVerat artVs:

NIL nIsI tota VnVM pVpVLa VVLnVs erat.

NVLLa IVVant; sIC Vos tabVLâ IVrastIs aMICI;

QVIqVe VICes ILLâ præVLIIs Vrbe gerIt.

DIVa VIRI faCIES, pIVs & LIqVor VLCera strInXIt;

CessIt & eX ILLo pLaga, LVesqVe Die.

SCILICet hIC VIGor est DeXtræ, qVâ sospIte qVIVIs

Et pVerI, aC IVVenEs, DeCrøpItIqVe VaLent.

sensIt ID In bInâ genItrIX gVeLDorpla proLe:

HVIC CapVt eXCrVClans, hVIC stVpor aVrIs erat.

paVCa VoVet DIVo, DIVVs sVCCVrrIt & ILLI:

Nata LeVI Cerebro, natVs & aVre VaLet.

sIC VaLet aVre sVâ CeLer hIC qVoqVe LVClâ VIRgo;

QVæ sVrDa ætatIs per DVo LVstra fVIt.

pIgnora saCra CoLIt soClâ CoMItata parente;

Et stVpet, & reCtos perCipIt aVre sonos.

Ægra prIVs VIRgo VekMannI fILIA rItè est

HVIVs ab aVXILIo DentIbVs Vsa sVIs.

HazarDI hIs ConIVX nVnqVaM gaVIsa fVIsset;

NI se IVVIsset hospItIs hVIVs ope.

QVID VaLeant oCVLIIs hæC CVLrI pIgnora DIVI;

obstVpVIt VIRIIs saLVa pVeLLa sVIs.

HannonIs hæC soboLes qVInos IaM CæCa per annos

fLebat, & heI! soClâ LVClIs egebat ope.

NeC pater hanC ChIron, neC tota hænC Ipsa GaLenI

Ars VIsa est tantIs posse LeVare MaLIIs.

- Haud procul hinc genitrix enixa ^(s) Garaffia felix;
Sed non sic felix ilicò nata fuit.
- Hauferat hæc tenuis vix heu! cunabula vitæ;
Et fuit ulceribus penè coacta mori.
- Sic caput, & cunctos labes vitiaverat artus:
Nil nisi tota unum pupula vulnus erat.
- Nulla iuvant; sic vos tabulâ jurastis amici,
Quique vices illâ Præsulis urbe gerit.
- Diva Viri facies, pius & liquor ulcera strinxit;
Cessit & ex illo plaga luetque die.
- Scilicet hic vigor est Dextræ, quâ sospite quivis,
Et pueri, ac juvenes, decrepitique valent.
- Sensit id in binâ genitrix ^(t) Gueldorpia prole:
Huic caput excrucians, huic stupor auris erat.
- Pauca vovet Divo; Divus succurrit & illi:
Nata levi cerebro, natus & aure valet.
- Sic valet aure suâ celer hîc quoque ^(v) Lucia virgo;
Quæ surda ætatis per duo lustra fuit.
- Pignora sacra colit sociâ comitata parente:
Et stupet, & rectos percipit aure sonos.
- Ægra prius virgo Vekmanni filia ^(x) ritè est
Hujus ab auxilio dentibus usa suis.
- Hazardi ^(y) his conjux nunquam gavisa fuisset;
Ni se juvisset Sospitis hujus ope.
- Quid valeant oculis hæc culti pignora Divi;
Obstupuit vitiis salva ^(z) puella suis.
- Hannonis hæc soboles quinos jam cæca per annos
Flebat, & hei! sociâ lucis egebat ope.
- Nec pater hanc Chiron, nec tota hanc ipsa Galeni
Ars visa est tantis posse levare malis.

(s) Maria Anna
Garaff Limburgi
1663. Septembri.

(t) Filia & filia
Elisabethæ Guel-
dorps 1660. Mar-
tio & Aprili, in
Bonhey.

(v) Lucia Callæ
1662. Martio, in
Heydonck.

(x) Elisabetha Ve-
kemans 1660.
April

(y) Catharina Soes-
tens uxor Matthiæ
Hazardt 1660.
Decembri, in Parck.

(z) Ioanna du Spi-
noy 1660. De-
cembri. Mecklinia.

PVre fLVVnt oCVLI, stILLant è narIbVs IMbres;
 EX Cerebro graCILEs VsQVe LIqVantVr aqVæ.
 XaVerlo Dare paVCa patri VIX VoVIt; & eCCe
 FaCta noVennaLI est saLva pVeLLa Die.
 ParVVLa LaCtIs eGens, aC VIX erat Anna blennIs,
 penDVLVs hVIC oCVLVs DeXter, & orbIs erat,
 EXVVias aC saCra parens VIX appLICat agræ;
 Et sVa sIC oCVLVs DeXter In antra reDIt.
 HoC qVoqVe sVb DIVo Catharina pVeLLVLa VIDIt:
 HoC qVoqVe sVb CLypeo tVta Ioanna fVIt.
 EX nebVLa VeL peLLe LeVI VIX astra, VeL aLMas
 HIs poterant oCVLIs sVstInVIsse faCes.
 TangVntVr TheCIs, saCrIsqVe LaVantVr In VnDIs;
 LVXqVe oCVLIs nonâ LVCe serena reDIt.
 VnoCVLVs GasparVsierat: DeXtræ osCVLa IVngIt;
 Et raDIIs oCVLI ConVaLVere sVIs.
 LIppaqVe qVæ fVerat VIrGo, LeVIs astra tVetVr,
 CVM posItO sVppLeX hanC CoLIt ILLa genVr.
 SoL Ita XaVerIVs tenebras fVgat VsqVe; sVaqVe
 nVbILa perpetVò DIssIPat Ipse ManV.
 HVIVs ab aVXILlo VeXata VaporIbVs atrIs
 MagDaLa, pVrgatâ fronte serena fVIt.
 LæVaQVe nVper InerIs Veteres CoalesCIt In VsVs,
 BraChIa LVstraLI CVM soVet hVIVs aqVâ.
 GeVrpla CVM fLVXV CerebrI torqVetVr aCVto,
 VeL CapVt In trIstes præCIPItasset aqVas.
 At VenIt Vt sVppLeX, peragItqVe noVenDia DIVI;
 VIsa fVIt genII pLena reDItre sVI.
 TaCtVs aqVIsgrani RoLLynIVs VrbE MagIster,
 VIX poterat raVCâ paVCVLa faVCe LoqVI.

- Pure fluunt oculi, stillant è naribus imbres,
 Ex cerebro grâciles usque liquantur aquæ.
 Xaverio dare pauca Patri vix vovidi, & ecce
 Facta novennali est salva puella die.
 Parvula lactis egens, ac vix erat (a) Anna biennis:
 Pendulus huic oculus dexter, & orbis erat.
 Exuvias ac sacra parens vix applicat ægræ;
 Et sua sic oculus dexter in antra redit.
 Hoc quoque sub Divo (b) Catharina puellula vidit;
 Hoc quoque sub clypeo tuta (c) Joanna fuit.
 Ex nebulâ vel pelle levi vix astra, vel almas
 His poterant oculis sustinuisse faces.
 Tanguntur Thecis, sacrisque lavantur in undis;
 Luxque oculis nonâ luce serena redit.
 Unoculus Gasparus (d) erat: Dextræ oscula jungit;
 Et radiis oculi convaluere suis.
 Lippaque quæ fuerat (e) virgo, levis astra tuetur,
 Cum posito supplex hanc colit illa genu.
 Sol ita Xaverius tenebras fugat usque; suâque
 Nubila perpetuò dissipat ipse manu.
 Hujus ab auxilio vexata vaporibus atris
 Magdala (f) purgatâ fronte serena fuit:
 Lavaque nuper incers veteres coalescit in usus,
 Brachia lustrali cum fovet hujus aquâ.
 Geurpia (g) cum fluxu cerebri torquetur acuto,
 Vel caput in tristes præcipitasset aquas.
 At venit ut supplex, peragitque Novendia Divi;
 Visa fuit genii plena redire sui.
 Tactus Aquisgrani (h) Rollynius urbe Magister
 Vix poterat raucâ paucula fauce loqui.

(a) Anna Sebastiana 1661. Februario, Mechlinia.

(b) Catharina du Mont 1661. Martio, Mechlinia.

(c) Joanna Maria Pints 1661. Septembri, Mechlinia.

(d) Gaspar Batens 1661. Junio, Mechlinia.

(e) Joanna Maria Pynappel 1660. Augusto, Mechlinia.

(f) Magdalena Belens 1660. Novembri, Mechlinia.

(g) Elisabetha van Geurp 1661. Martio, in Hoffla.

(h) Joannes Rollynius Societatis Jesu Aquisgrani. 1664. Februario.

In CapVt, aC gVttVr sIC fLVXIo robVr habebat:
 DensqVe neC eXIgVI CaVsa DoLorIs erat.
 NoX erat: æger opeM pVLso Clet VsqVe CVbLI;
 AC soCIVs præsto est, aVXILloqVe LeVat.
 VnICa, XaVerI, VoX ILLIVs eXIt ab ore:
 CorripIt hInC agILI Lipsana saCra ManV.
 LVX LeVIor faCta est: reDierVnt noCte DoLores;
 VIX CoLor, & VaCVO spIrltVs ore fVIt.
 HVnC IVVat aCCVrens, soLVIt qVoqVe Mysta pIaCLIs;
 XaVerIVs resono Creber ab ore VenIt.
 TertIa LVX fVLIt DeLIqVla Vespere CresCVnt:
 NVLLaQVe spes VItæ, nVLLa saLVtIs aDest.
 ICOnIs IntVItV (tVLIIt hanC VeL ab Vibe MaLIInâ)
 XaVerIo preClbVs sVppLICat Ipse noVIs.
 sanCte pater, DIXIt, sI gratIa sIVerIt, Ibo;
 EXVVIIsqVe feraM basIa neXa tVIs.
 EsCa Ceres, potVsqVe Latex erIt VnICVs orI:
 VInCVLa neC VotI sVbrVet aVra MeI.
 HIs præIt HoVeLIVs, LIInIt hVnC oLeoqVe LVCernæ:
 QVæqVe VoVet, sVrgens MoX stata saCra faCIt.
 Vera LoqVor; VIX orVs erat; DoLor Iste reseDIt,
 QVatRIDVoqVe breVI sospes Vt ante fVIt.
 HVIC qVoqVe post LICVIt Vota osCVLa ferre MaLIInæ:
 IeIVnVs VVLtV; Cætera sanVs erat.
 NVpera Mira LoqVar, qVæ VIsa haVD testIbVs VnIs
 WesphaLVs eX patrIo nVntIVs orbe refert.
 pVpVLVs hIs terrIs, & erat sIne VIrIbVs Infans;
 ArVerat DeXtrVM, torpVeratqVe LatVs.
 CaVsa Latet VIrVs: qVerItVr pVerq; neC ILLVM
 VLLVs ApoLLIneâ qVI LeVet arte VenIt.

In caput, ac guttur, sic fluxio robur habebat,

Densque nec exigui causa doloris erat.

Nox erat: æger opem pulso ciet usque cubili,

Ac socius præsto est, auxilioque levat.

Unica, *Xaveri*, vox illius exit ab ore:

Corripit hinc agili Lipsana sacra manu.

Lux levior facta est: redierunt nocte dolores:

Vix color, & vacuo spiritus ore fuit.

Hunc juvat accurrens, solvit quoque Mystra piacis:

Xaverius resono creber ab ore venit.

Tertia lux fulsit: deliquia vespere crescunt;

Nullaque spes vitæ, nulla salutis adest.

Iconis intuitu (tulit hanc vel ab urbe Malinâ

Xaverio precibus supplicat ipse novis

Sancte Pater, dixit, si gratia siverit, ibo;

Exuviisque feram basia nexa tuis.

Esca Ceres, potusque latex erit unicus ori:

Vincula nec voti subruet aura mei.

His præit Hovelius (i) linit hunc oleoque lucernæ:

Quæque vovet, surgens mox stata sacra facit.

Vera loquor, vix orsus erat, dolor iste resedit.

Quatriduoque brevi sospes ut antè fuit,

Huic quoque post licuit vota oscula ferre Malinæ:

Jejunus vultu, cætera sanus erat.

Nupera mira loquar, quæ visa haud testibus unis

Wesphalus ex patrio nuntius orbe refert.

Pupulus (k) his terris, & erat sine viribus infans:

Aruerat dextrum, torpueratque latus.

Causa latet virus: queritur puer ergo; nec illum

Ullus Apollineâ qui levet arte venit.

(i) Societatis
JESU sacerdos.

(k) *Ferdinandus
Muller Warburgi
in Diocesi Paderb.
1666.*

EXCITVS pater hlsCe noVIs, ConfIDItE, DIXIt:
 HaC pVer eXILlens ICone saLVVs erIt.
 ILLa, MaLInatIs qVla ContIgIt ossa patronI,
 CLaret, & ægroIs InCLyta signa faCIt.
 DIXIt; & hanC genItriX pVerI LoCat anXia COLLO,
 ConstItIt & VALIDIs artVbVs Ipse pVer.
 At qVla post faCtI faVor hVIVs, & eXCIDIt ICon;
 CreVIt abhInC reDIens, InVALVItqVe LVes.
 Est taMen Vt COLLO sVasV patrIs ILLa reposta:
 ParVVLVs hInC saLVIs CrVrlbVs VsqVe fVIt.
 XaVerI aVXILIo, qVas non InVenerat ære,
 EXperta est DIVas ELIsabETHa ManVs.
 TaCta LatVs LæVVM sVrIs renVs ILLa foVebat;
 VLLa neC aVXILII spesVe saLVrIs erat.
 VIX hæC se neptI, VIX hanC DeVoVerat ILLa
 XaVerIo; DoLor hIC cessat, & ægra VaLet.
 HoC ResII ConIVX haVsIt sVb VInDICE Vires,
 QVæ VItIo stILLæ CLAVDa fLVentIs erat.
 QVà LICet, hVnC VIsIt DVCIBVs bene fVLta DVobVs;
 ALter Is & ConIVX, natVs & aLter erat.
 VotaqVe VIX CæpIt; CVM CVito tIbla gressV
 fortlor, aC posthaC saLVa VaLensqVe fVIt.
 saLVa VaLensqVe fVIt parIter VerheyDIA ConIVX,
 HVIVs Vt attactâ paLLaDe CrVra frICat.
 Anna fLVens eX fonte LeVI graVe VVLnVs aLebat;
 neC spes aVXILII: neC VIta Certa MaLI.
 QVID faCIat? nVnC VLCVs aqVâ, nVnC ICone DIVI
 tangIt; & eXpresso est pVre reVersa saLVs.
 HâC qVoqVe CrVs LVstrans Beggæ De VIRgIne CLAVstro
 Sara, VaLens soLIDIs CrVrlbVs VsqVe fVIt.

Excitus (k) Pater hisce novis, confidite, dixit:

Hâc puer exiliens Icone salvus erit.

Illa, Malinatis quia contigit ossa Patroni,
Claret, & ægrotis inclyta signa facit.

Dixit; & hanc genitrix pueri locat anxia collo,

Constitit & validis artubus ipse puer.

At quia post facti favor hujus, & excidit Icon;

Crevit abhinc rediens, invaluitque lues.

Est tamen ut collo suâsû Patris illa reposta,

Parvulus hinc salvus cruribus usque fuit.

Xaverii auxilio, quas non invenerat ære,

Experta est Divas (l) Elisabetha manus.

Tacta latus lævum furis tēnus illa fovebat;

Ulla nec auxilii spēve salutis erat.

Vix hæc se nepti, vix hanc devoverat illa

Xaverio; dolor hic cessat, & ægra valet.

Hoc (m) Resij conjux hausit sub vindice vires,

Quæ vitio stillæ clauda fluentis erat.

Quâ licet, hunc visit ducibus bene fulta duobus;

Alter is & conjux, natus & alter erat.

Votaque vix cepit; cum curto tibia gressu

Fortior, ac posthac salva valensque fuit.

Salva valensque fuit pariter (n) Verheydia conjux,

Hujus ut attactâ Pallade crura fricat.

Anna (o) fluens ex fonte levi grave vulnus alebat;

Nec spes auxilii: nec via certa mali.

Quid faciat? nunc ulcus aquâ, nunc Icone Divi

Tangit; & expresso est pure reversa salus.

Hâc quoque crus lustrans Beggæ (p) de Virgine claustro

Sara, valens solidis cruribus usque fuit.

(k) Societatis
IESU Sacerdos.

(l) Elisabetha
van Volsen 1661.
Iannario. in Kovors

(m) Clara van Bus-
secum uxor Nico-
lae de Rees 1660.
Mechlinia.

(n) Ioanna Ver-
brugghen uxor Ku-
maldi Verheyden.
1661. Martio. in
Vilpebroeck.

(o) Anna Steigers
1661 in Heffen.

(p) Sara Ceule-
mans Beggina
1660. Septembri.
Mechlinia.

Denique

DeniqVe CVncta seqVens hIC obrVar: hICqVe LibeLLVs
 Est Liber, aVt VatI granDe fVtVrVs opVs.
 GanDa tVLIt bInos (IVVat hoC qVoqVe VoLVere paVCIs)
 HI nVnC Loyola sVb DVCe signa gerVnt.
 GeyLIVs hVIC genItor, genItrIX VeChoVla LangVens:
 NaM prope CrVs ILLI nIL nIsI VVLnVs erat.
 BaLsaMa nVLLa IVVant; noCVIt VeL sVCCVs In herbIs:
 SIC peragVnt partes VIrVs & aVra sVas.
 NatVs aDest, DIVIqVe ferens VngVenta Dat ægræ:
 VngIt & hIs genItrIX VVLnVs, & ægra VaLet.
 HâC tVLIt & Vires HebeLIngIVs arte parentI:
 EX fLVXV hIC poDagræ nVnC prope CLaVDVs erat.
 EXCIptIt eX nato qVos MIserrat ILLe LIqVores,
 Et LoCa LangVorIs VIX LInIt ILLe sVI;
 Et sVbtò, sVperI! CeLIs sVCCVrrItIs, InqVIt:
 AVXILIatrICes IaCtat & VsqVe ManVs.
 InstaVratqVe saCrIs, statVItqVe noVenDIA DIVo;
 CrVraqVe nVnC CVLtâ LaCtat & VngIt aqVâ.
 QVò MagIs hæC fIVnt; hoC CrVrIbVs aptIVs VtI
 VIsVs hIC, & fVLCrIs pLenIVs Ire sVIs.
 DoneC, Vt hæC Voto, DVpLeXqVe noVena soLVta est;
 ConstItIt, & fVLCrIs Liber VtrIsqVe fVIt.
 SanCraqVe teCta petIt popVLo gratante MaLInæ;
 FlgIt & In CeLebri CLara trophæa thoLo.
 QVantVs Inest fLVXVs CVrIs rebVsqVe CaDVCI? 12
 pIgra qVIs hæC geLIDVs peCtora torpor habet!
 HæCqVe Vbl segnICles sensVs proCVL oCCVpat Ipsos;
 HeI MIhI! qVot VItIs, VVLnerIbVsqVe patent!
 HoC fLVIt eX Cerebro CerebrVM FranCIsCe resoLVe;
 Et qVIBVs VstVs eras, IgnIbVs Vre tVIs.

Denique cuncta sequens hinc obruar: hicque libellus

Est liber, aut vati grande futurus Opus.

Ganda tulit binos (juvat hoc quoque volvere paucis)

Hi nunc *Loyola* sub Duce signa gerunt.

Geylius huic genitor; genitrix (q) *Vechovia* languens

Nam prope crus illi nil nisi vulnus erat.

Balsama nulla juvant, nocuit vel succus in herbis:

Sic peragunt partes virus & aura suas.

Natus adest, Divique ferens unguenta dat ægræ:

Ungit & his genitrix vulnus, & ægra valet.

Hæc tulit & vires *Hebelingius* (r) arte parenti:

Ex fluxu hic *podagræ* nunc prope claudus erat.

Excipit ex nato quos miserat ille liquores,

Et loca languoris vix linit ille sui;

Et subitò, Superi! cælis succurritis, inquit:

Auxiliatrices jactat & usque manus.

Instauratque Sacris, statuitque *Novendia* Divo;

Cruraque nunc cultâ lactat & ungit aquâ.

Quò magis hæc fiunt; hoc cruribus aptius uti

Vifus hic & fulcris pleniùs ire suis.

Donec ut hæc voto, duplexque *Novena* soluta est;

Constitit, & fulcris liber utrisque fuit.

Sanctaque tecta petit populo gratante *Malinæ*;

Figit & in celebri clara trophæa tholo.

Quantus inest fluxus curis rebusque caducis!

Pigra quis hæc gelidus pectora torpor habet!

Hæcque ubi segnicies sensus procul occupat ipsos,

Hei mihi! quot vitiis vulneribusque patent!

Hoc fluit ex cerebro: cerebrum *Franciscæ* resolve;

Et, quibus ustus eras, ignibus ure tuis.

L

Sic

(q) *Maria Vechoven* uxor *Caroli Gheyle*. 1660. *Augusto Gandavi*.

(r) *Egidius Hebeling* 1662. *Dembri Gandavi*.

SIC Cerebrī partes, Vegetī sensVsqVe VaLebVnt:
Crescet & exVLlībVs VIta saLVsqVe MaLls.

ELEGIA TERTIA.

Ex Puerperis partu & eò spectantibus
liberatis.

QValis ab AVroræ popVLIs Vbi LVCifer eXIt;
MoX fVgat æthereâ nVbILa CVncta faCe:
LVCet & HesperIs, ILLIC Vt LVXIt EoIs;
AC patrIVM CVIVIs eXhibet ore IVbar.
soL Ita XaVerIVs nVLLo non teMpore beLgIs
LVCet, & eXhibItas eXPLICæ aXe faCes.
taLIs In oCCasV est, qValis speCtatVs In ortV:
AVXILIo popVLIs MItIs hIC VsqVe VenIt.
Et LeVat hIC LVctVs, & nVbILa qVæqVe DoLorIs:
Et foVet hIC patVLo gaVDIa. LaXa sInV.
ÆgraqVe qVæ fVerat, tanto sVb VINDICE VIVIt
TVta pVerperlo fæMIna qVæqVe sVo.
IVnXerat ELIsabeth LVstrIs DVo LVstra DVobVs;
neC faCILIs partV, neC LeVIs aLVVs erat.
seV foret ID VItro pVerI, neXVsVe MagIæ;
Non eXILE sVo Ventre Latebat onVs.
NIL IVVat hIC sVCCo VarIsqVe LIqVorIbVs VtI:
neC ManVs hIC Vires, ars neqVe segnIs habet.
QVIn qVerVLIs sonVere fores VLVLarIbVs; & Vos
FVnestæ hInC LæVVM ConCroCitastIs aVes.
Nata, parens, DIXIt, CVr te rVa soMnIa VeXant?
SospIte XaVerlo sat qVoqVe sospes erIs.
DIXIt; & appLICVIt DIVI VIX pIgnora COLLO;
EXPLICItqVe fVIt robore faCta parens.

NeC

Sic cerebri partes, vegeti sensusque valebunt:

Crescet & exulibus vita salusque malis.

ELEGIA TERTIA.

Ex Puerperis partu & eò spectantibus
liberatis.

Qualis ab Auroræ populis ubi Lucifer exit;
Mox fugat æthereâ nubila cuncta face.

Lucet & Hesperiiis, illic ut luxit Eois;

Ac patrium cuivis exhibet ore jubar.

Sol ita *Xaverius* nullo non tempore Belgis

Lucet, & exhibitas explicat axe faces.

Talis in occasu est, qualis spectatus in ortu:

Auxilio populis mitis hic usque venit.

Et levat hic luctus, & nubila quæque doloris;

Et fovet hic patulo gaudia laxa sinu.

Ægraque quæ fuerat, tanto sub vindice vivit

Tuta puerperio famina quæque suo.

Junxerat *Elisabeth* (*) lustris duo lustra duobus;

Nec facilis partu, nec levis alvus erat.

Seu foret id vitio pueri, nexuque *Magiæ*;

Non exile suo ventre latebat onus.

Nil juyat hîc succo variisque liquoribus uti:

Nec manus hîc vires, ars neque segnis habet.

Quin querulis sonuere fores ululatibus: & vos

Funestæ hinc lævum concrocitastis aves.

Nata, parens, dixit, cur te tua somnia vexant?

Sospite *Xaverio* sat quoque sospes eris.

Dixit; & applicuit Divi vix Pignora collo,

Explicitoque fuit robore facta parens.

L2

Nec

(s) *Elisabetha van-*
den Daeh 1660.
23. Junii.

NeC tVLIt aVXILII pVer hIC MInVs Ipse parente:
 XaVerlo CoLICVs sospIte LangVor abIt.
 BIs qVoqVe seX bāCChans IansenIa pLanXerat horas:
 NeC LVCIna ManV fVnCta IVVante VenIt.
 Vt tenVIt DIVI plgnVs, MoX proLe soLVta est;
 VenIt & AVthorI grata fVtVra sVo.
 EnIXVra DIV fVerat RosenIa ConIVX;
 Et graVIDVs IVsto ponDere Venter erat.
 At fVgIVnt VIres, noCet & LVCIna: neC ILLaM,
 AVXILIaTRIcI qVI IVVet arte, VenIt.
 VIX sVperest MaCtes; & aDVrItVr æstIbVs Vnà
 In pVeroqVe parens, InqVe parente pVer.
 sæpe faVens ChIron, RosenI hIC ConsVLE, DIXIt:
 Vna, VeL hIC DVpLeX pLaga fVtVra tVa est,
 XaVerlo Da Vota patrI: DeDIt ILLe; fVItqVe
 TVta parens pVero, tVtVs Vt Ipse pVer.
 CLara sVIs satIs est hel! proLIbVs ELstIa ConIVX;
 VnICa qVæ qVINIs qVINqVe sepVLChra DeDIt.
 HIs tVMVLVs Venter fVIt, aC oCCasVs In ortV:
 hel! neqVe LVstraLes hIC tVLIt ortVs aqVas.
 LVstratVr saCrIs; nIhIL hIC LVstraLIa prosVnt:
 XaVerII fVerat VINDICIs ILLVD opVs.
 hVnC aDIt, hVIC sVppLeX sanCto se DeVovet VnI:
 NeC CVræ spes est VIsa fVIsse LeVIs.
 nVnC frVCtV spe pLena VterVM CresCente gerebat;
 HeV! rVber eX toto Corpore fLVXVs abIt.
 FraCta Labat CerVIX; LangVesCVnt VIrIbVs artVs:
 VentrIs ab assIDVo VVLsa DoLore IaCet.
 MVnItVrqVe saCrIs, aC theCâ eX peCtore pensâ:
 VerbaqVe VIX totIs VoCIBVs ILLa refert,

Nec tulit auxilii puer (t) hîc minùs ipse parente:

Xaverio solicus sospite languor abit.

(t) *Ejusdem Fiholus 1660. 20. Septembris.*

Bis quoque sex bacchans Jansenia (u) planxerat horas:

Nec Lucina manu functa juvante venit.

(u) *Anna Jansens 1660. Mechlinia.*

Ut tenuit Divi Pignus, mox prole soluta est:

Venit & Authori grata futura suo.

Enixura diu fuerat Rosenia (w) coniux;

Et gravidus justo pondere venter erat.

(w) *Joanna Leentgens uxor Ludovici Roofsens 1661. in Elwyt.*

At fugiunt vires, nocet & Lucina: nec illam,

Auxiliatrici qui juvet arte, venit.

Vix superest macies, & aduritur æstibus unà

In pueroque parens, inque parente puer.

Sæpe favens Chiron, Roseni hîc consule, dixit:

Una, vel hîc duplex plaga futura tua est.

Xaverio da vota Patri dedit ille; fuitque

Tuta parens puero, tutus ut ipse puer.

Clara suis satis est hei! prolibus Elstia (x) conjux;

Unica quæ quinque sepulchra dedit.

(x) *Catharina van Hoef uxor Petri vander Elst 1662. Aprilis.*

His tumulus venter fuit, ac occasus in ortu:

Hei! neque lustrales hic tulit ortus aquas.

Lustratur sacris, nihil hîc lustralia profunt:

Xaverii fuerat vindicis illud opus.

Hunc adit, huic supplex sancto se devovet uni:

Nec curæ spes est visa fuisse levis.

Nunc fructu spe plena uterum crescente gerebat;

Heu! rubet ex toto corpore fluxus abit.

Fracta labat cervix: languescunt viribus artus:

Ventris ab assiduo vulsa dolore jacet.

Muniturque sacris, ac thecâ ex pectore pensâ:

Verbaque vix totis vocibus illa refert.

Ela saLVs patræ! te VInDICE BeLgICa teLLVs
 VIVIt, & affLICtIs LVX DIVtVrna Vealt.
 SIC Deserta LICet, faC te ne Deserat Vno:
 AC parIter fastIs hoC faC Inesse tVIs.
 ADIICe serVatIs nVrlbVs tot oVantIbVs VnaM:
 sVnt qVoqVe, sVnt operæ tot noVa signa tVæ.
 sI tVlerIt partVs; Vates tVa gesta LoqVentVr;
 EXVVIIsqVe tVIs Deblta seMper ero.
 Cor tIbI grata parens, argentea plgnora, flgãM:
 seD tIbI pLVs Infans plgnorIs Instar erIt.
 DIXIt; & abreptIs sVbltò sine sensIbVs hæsit:
 Et VeLVtI LangVens eXanIMIsqVe fVIt.
 RVrsVs Vt orsa LoqVI est; aDerIt XaVerIVs, InqVIt:
 Non ea sVnt Vanã signa reLata ManV.
 LVX aDerat; ChIronqVe probo bene DoCrVs ab VsV,
 CaVsaqVe, CVr pVero ConsVLERetVr, erat:
 LæVa CrVCIs tItVLo, pVgnat ManVs aLtera LVCE:
 XaVerIIqVe sonVs Creber In ora VenIt.
 Ter proCVL hVnC Mystes VbI nVnCVpat, ELstIa feLIX
 partVrIt, aC fœtV soLVItVr Ipsa sVo.
 hInC LaChrIMæ, hInC pLaVsVs: sVperat, feLIXqVe VIrILI
 Est pVero genItRIX, est genItRICE pVer.
 VtqVe VenefICIs est VInDICE Libera DIVo,
 SIC VoVet hæC Vires hVIVs, & aCta LoqVI.
 QVID LoqVar Vt tVlerIt LaCtantIbVs, ILLe saLVbres
 AVXILII è CæLo, præSIDIIqVe VIas?
 proLe feraX, hel! LaCte parens, sVCCoqVe Carebat:
 VIX qVoqVe fons hVIVs sat LIqVet Ipse MaLI.
 pharMaCa nVLLa IVVant: qVerVLVs VagItqVe, sVæqVe
 NVrICIs parCo LaC blblt ore pVer.

Eia salus patriæ! te vindice Belgica tellus
 Vivit, & afflictis lux diuturna venit.
 Sic deserta licet, fac te ne deserar uno:
 Ac pariter fastis hoc fac inesse tuis.
 Adjice servatis nuribus tot ovantibus unam;
 Sunt quoque, sunt operæ tot nova signa tuæ.
 Si tulerit partus; vates tua gesta loquentur;
 Exuviisque tuis debita semper ero.
 Cor tibi grata parens, argentea pignora, figam:
 Sed tibi plus infans pignoris instar erit.
 Dixit, & abreptis subito sine sensibus hæsit:
 Et veluti languens exanimisque fuit.
 Rursus ut orsa loqui est, aderit *Xaverius*, inquit:
 Non ea sunt vanâ signa relata manu.
 Lux aderat; Chirônque probo bene doctus ab usu,
 Causaque, cur puero consuleretur, erat.
 Læva Crucis titulo, pugnat manus altera luce:
*Xaverii*que sonus creber in ora venit.
 Ter procul hunc *Mystes* ubi nuncupat; *Elstia* felix
 Parturit, ac sætu solvitur ipsa suo.
 Hinc lachrimæ, hinc plausus: superat, felixque virili
 Est puero genitrix, est genitrice puer.
 Urque beneficiis est vindice libera Divo,
 Sic vovet hæc vires hujus, & acta loqui.
 Quid loquar ut tulerit lactantibus ille salubres
 Auxilii è cælo, præsidiique vias?
 Prole ferax, hei! lacte (y) parens succoque carebat:
 Vix quoque fons hujus sat liquet ipse mali.
 Pharmaca nulla juvant: querulus vagitque, suæque
 Nutricis parco lac bibit ore puer.

(y) *Isabella Key-*
nooghe 1660.25.
Aug. Muhlina.

Cruz

CrVX erat hæC IglTVr Mæstæ neqVe parVa, parentI:
 NVLLaqVe VeL sVCCI, spesVe LIqVorIs erat.
 Ast VbI tot ChartIs DIVI bene faCta reVoLVIt;
 XaVerIVs LaCtIs, DIXIt, hIC aVctor erIt.
 Ite sVperVaCVæ nVtrICes, Ite noVerCæ:
 soLVs hIC VberIbVs LaC VoVer VsqVe MeIs.
 DIXIt; & eXVIIIs saCra hæC Donarla VoVIt:
 Vbera neC sVCCo post CarVere sVo.
 Te qVoqVe nVnC VLCVs LæVæ MartIna papILLæ
 IVsserat heV! qVerVLâ non nIsI VoCe LoqVI.
 NVLLa thors reqVies; oCVLos sopor VsqVe reLIqVIt:
 VIX tenVes sVMVnt ora CoaCta Cibos.
 Gangrenæ MetVs est; nIger hVnC CarbVnCVLVs aVget:
 neC qVoqVe, feLICI qVI IVVet arte, VenIt.
 Ah! qVID agas? MonItto sapIens tyronIs IesV
 XaVerIo sVppLeX soLVere Vota VoVes.
 OrsaqVe VIX fVeras, & faVIt, & annVIt æther:
 Et VIgor, aC VIres MoX reDlere tVæ.
 VberIs & VIrVs proCVL eXpVIt aLta CICatrIX:
 Et DoLor, & rodens, qVà patet, VLCVs abIt.
 oCtaVâ te LVCE reDVX tyro ostIa pVLSans
 VIDIt ab VLCerIbVs ConVaLVIsse tVIs.
 DenIqVe qVæ patItVr, MaLa qVæqVe pVerpera passa est;
 XaVerII IVglI pressa LegVntVr ope.
 serVat hIC InnoCVas CVM proLIbVs VsqVe parentes;
 qVasqVe petVnt VIreIs hIC bene CVLtVs habet.
 hOC IglTVr feLIX MeChLIInIa sospIte VIVIs;
 EVehIs hoC VICtrIX, qVà patet, orbe CapVt.
 sIs LICet & terrIs nVtrIto CLara phILIPpo;
 CLarlor hoC stabILI pIgnore seMper erIs.

CruX erat hæc igitur mæstæ, neque parva, parenti:

Nullaque vel succi, spesve liquoris erat.

Ast ubi tot chartis Divi bene facta revolvit,

Xaverius lactis, dixit, hic auctor erit.

Ite supervacuæ nutrices, ite novercæ:

Solus hic uberibus lac vovet usque meis.

Dixit; & Exuviis sacra hæc donaria vovit:

Vbera nec, succo post caruere suo.

Te quoque nunc ulcus lævæ Martina (?) papillæ

Jusserat heu! querulâ non nisi voce loqui.

Nulla thoris requies; oculos sopor usque reliquit:

Vix tenues sumunt ora coacta cibos.

Gangrenæ metus est; niger hunc carbunculus auget,

Nec quoque felici qui juvet arte venit.

Ah! quid agas? monito sapiens Tyronis JESU

Xaverio supplex solvere vota voves.

Orsaque vix fueras; & favit, & annuit Æther:

Et vigor, ac vires mox rediere tuæ.

Vberis & virus procul expuit alta cicatrix:

Et dolor, & rodens quâ patet ulcus abit.

Octavâ te luce redux Tyro ostia pulsans

Vidit ab ulceribus convaluisse tuis.

Denique quæ patitur, mala quæque puerpera passa est,

Xaverii jugi pressa leguntur ope.

Servat hic innocuas cum prolibus usque parentes;

Quasque petunt vireis hic bene cultus habet.

Hoc igitur felix Mechlinia Sospite vivis;

Evehis hoc victrix quâ patet orbe caput.

Sis licet & terris nutrito clara (a) Philippo;

Clarius hoc stabili Pignore semper eris.

M

(z) Martina Struyff
bol 1660. in
VWaelhem.

(a) Philippus I. d.
Maximiliano Pa-
tre Mechliniam
missus A. 1485.
S. FRAN-

S. FRANCISCO XAVERIO

ORBIS UTRIUSQUE, ATQUE INPRIMIS MECHLINIÆ

Miraculo perpetuo.

ELEGIA ULTIMA.

Gloria BelgarVM, CVIVs fvgt aVspICe CVrā
 pVLsVs, & eX Varlo Corpore LangVor ablt:
 Hls tVa, XaVerl, ChronICIs MiraCVLa LVsl,
 QVæ tVVs hâC nVper feCerat Vrbe faVor.
 Tot qVoqVe portentIs CVrto breVIs orDine IVnXI
 QVæ bene gesta tVâ VIsa fVere ManV.
 pLVra qVIDeM fVerant, & IIs noVa pLVra gerVntVr,
 At tVVs hls Vates slstere IVssVs erat.
 ECqVIs & eXIgVo referat sIC teMpoRe steLLas,
 QVas poLVs, aVt VastI ClrCVLVs aXIs habet?
 QVot qVoqVe veL fVnDo ConChyLIa VoLVat HyDaspes?
 VVaQVe qVot baCCas, qVot ferat HybLa faVos?
 HæC ego nVnC ClrIVs breVIBVs VVLgaVero ChartIs;
 QVâM tVa VersICVLIs tot bene gesta seqVar.
 Vera LoqVar, sI te Vates HerolbVs æqVeM;
 VIX tIbI par tItVLI, proDIGIIsqVe fVIt.
 SIC tVa ContInVo CoëVnt MiraCVLa fLVXV,
 portentI VaLeas Instar Vt VsqVe LegI.
 NVLLa LVes patrIo est aDeo trVCVLenta sVb aXe;
 QVIN pIVs hanC DVLCI IVgIter ore LeVes.
 seV CapVr, aVt aVres, oCVLI, nasVsqVe CatarrhIs,
 LIngVaQVe neC LeVIBVs sIt prope qVassa MaLIs:
 seV rIgeant raVCæ VaLIDâ tVsseDine faVCes;
 CensaQVe VoX tItVbans neC sCIat VLLa LoqVI:

SIVe

S. FRANCISCO XAVERIO

ORBIS UTRIUSQUE, ATQUE INFRIMIS MECHLINIÆ

Miraculo perpetuo.

ELEGIA ULTIMA.

Gloria Belgarum, cuius fugit auspice, curâ
 Pulsus, & ex vario corpore languor abit:
 His tua, *Xaveri*, chronicis Miracula lusi,
 Quæ tuus hâc nuper fecerat urbe favor.
 Tot quoque portentis curto brevis ordine junxi,
 Quæ bene gesta tuâ visa fuere manu.
 Plura quidem fuerant, & iis nova plura geruntur:
 At tuus his vates sistere iussus erat.
 Ecquis & exiguo referat sic tempore stellas,
 Quas polus, aut vasti circulus axis habet?
 Quot quoque vel fundo conchylia volvat *Hydaspes*,
 Uvaeque quot baccas, quot ferat *Hybla* favos?
 Hæc ego nunc citius brevibus vulgavero chartis,
 Quàm tua versiculis tot bene gesta sequar.
 Vera loquar, si te vates Heroibus æquem;
 Vix tibi par titulis, prodigiisque fuit.
 Sic tua continuo coëunt Miracula fluxu,
 Portenti valeas instar ut usque legi.
 Nulla lues patrio est adeo truculenta sub axe,
 Quin pius hanc dulci jugiter ore leves.
 Seu caput, aut aures, oculi, nasusque catarrhis,
 Linguaque nec levibus sit prope quassa malis:
 Seu rigeant raucæ validâ ruffedine fauces,
 Censaque vox titubans nec sciat ulla loqui:

M 2

Sive

SIVE VeL obsCânVs DepasCItVr Vbera CanCer:
 seV rIget, & DVpLeX tIbla VVLnVs aLI: 8
 VnICVs eXsVperas CVnctos VeL In arte MagIstros,
 Et CVrâ sanos, aVXILIoqVe faCIs.
 ChIron, & Longo CLarVs poDaLIrIVs VsV
 VIRTvtI pLaVDVnt sVCCVbVIsse tVæ.
 VIDIMVs ô! qVotles, qVibVs ars non VLLa faVeBat,
 Arte tVâ tVtas rItè fVIsse nVrVs.
 TV LIppIs oCVLos, aVres sVrDIsqVe serenas,
 TV CLaVDIs gressVs, VIVaqVe fVLCra faCIs.
 SInt, qVibVs IntVMVIt sVppressâ Venter ab VnDâ,
 Et qVo pLVs potæ, pLVs sItantVr aqVæ:
 SInt sVa qVos CasV fera LæsIt, & HernIa torqVet;
 AVt qVibVs InCLVsVM CaLCVLVs IngVen habet:
 QVos VeL aqVæ CrVCient InterCVtIs VsqVe DoLores;
 QVos LIget & fVLCrIs neXa poDagra sVIs:
 SInt qVoqVe qVos LeCto QVartana, VeL HeCtICa VeXat,
 QVasqVe noVas speCies pLVrIMa febrIs aLI:
 TotqVe per InCaVtVM gLIscant ContagIa VVLgVs,
 VIX stet ab hIs totâ Liber Vt Vrbe LoCVs:
 HæC, Pater, aVXILIo, neqVe parVa perICVLa VItæ
 VInCIs, & haVD VLLâ parte LeVanDa, LeVas,
 O! qVotles IVnctIs tIbI qVesta pVerpera VotIs
 EXperta est DeXtræ robVr opeMqVe tVæ,
 Et qVotles sVCCo sICCæ fLVXere papILLæ:
 Et qVotles sterILes MoX VIGVere nVrVs.
 Rapta qVot & VIDVæ pLanXIssent pIgnora Matres,
 VIXIssent nVtV nI reLeVata tVo.
 TV potes InVItIs reDIVIVa CaDaVera ParCIs
 TVrbato VeLoX hVC reVoCarè LaCV.

Sive vel obscænus depascitur ubera cancer,
 Seu riget, & duplex tibia vulnus alit:
 Unicus exsuperas cunctos vel in arte Magistros,
 Et curâ fanos, auxilioque facis.
 Chiron, & longo clarus Podalirius usu
 Virtuti plaudunt succubuisse tuæ.
 Vidimus ô! quoties, quibus ars non ulla favebat,
 Arte tuâ tutas ritè fuisse nurus.
 Tu lippis oculos, aures surdisque serenas,
 Tu claudis gressus, vivaque fulera facis.
 Sint, quibus intumuit suppressâ ventres ab undâ:
 Et quo plus potæ, plus sitiantur aquæ:
 Sint sua quos casu fera læsit, & Hernia torquet;
 Aut quibus inclusum Calculus inguen habet:
 Quos vel aquæ crucient intercutis usque dolores:
 Quos liget & fuleris nexa Podagra suis:
 Sint quoque quos lecto Quartana, vel Hæctica vexat,
 Quasque novas species plurima febris alit:
 Totque per incautum gliscant contagia vulgus,
 Vix stet ab his totâ liber ut urbe locus.
 Hæc, Pater, auxilio, neque parva pericula vitæ
 Vincis, & haud ullâ parte levanda, levas.
 O! quoties junctis tibi quæstæ puerpera votis
 Experta est Dextræ robur opemque tuæ.
 Et quoties succo siccæ fluxere papillæ,
 Et quoties steriles mox viguere nurus.
 Rapta quot & viduæ planxissent pignora matres,
 Vixissent nutu ni relevata tuo.
 Tu potes invitis rediiviva cadavera Parcis
 Turbato velox huc revocare lacu.

sæpe tibi taXVs, tristis tibi pressa CVpressVs:
 CVMqVe sVIs tItVLLIs VICta sepVLChra IaCent.
 EXVVIIIs nataLe tVIs agIt VnDIqVe festVM,
 QVI prIVs obLItI fVnerIs Instar erat.
 TestIs erIt BaVarVs, qVI VIX pVer ortVs In aVras,
 NVnC erat Inspersâ penè tegeNDVs hVMo.
 ILLe tVâ tVtVs, taCtâ taMen ICone VIXIt,
 ILLe saCrls VIVIt, qVels CarVIsset, aqVIs.
 HâC qVoqVe nI nVper MVLLerIa nIXa fVIsset;
 FraCta CeLoX VoLVCres ore bIbIsset aqVas.
 CæRVLa CVrrVntVr: LaCerantVr apLVstrIa Vento;
 Ars stVpet, & graVlbVs VInCItVr Ipsa MaLIs.
 VIX sVblt hæC; fLVCtVs Labens pèLagoqVe resIDIt;
 stat notVs, aC VICtæ fIt LeVe ponDVs aqVæ.
 fInIeraM; tabVLLIsqVe repens noVa bIna ferVntVr,
 QVæ qVoqVe sVnt fIXâ Vera reLata fIDe.
 sentenerIs MorItVra nVrVs, sine VIrIbVs VLLIs
 partVrIt totos qVInqVe bIs VsqVe Dles.
 Vrna, LateX, stIpVLæ, LVgVbrIa VeLa parantVr:
 HInCqVe ILLInC fLetVs angVLVs oMnIs habet.
 Et pVer, & genItrIX obItV LVctantVr In Vno:
 CarnIfICes CVLtros, VVlt VeL abesse ManVs.
 QVID faCIat? DIVI VIX speCtat In ICone VVltVs;
 AtqVe, erIt hIC nostræ CaVsa saLVtIs, alt.
 TVnC qVoqVe, CVM CLaVso LangVeblt anheLIItVs ore,
 AVXILII nobIs hInC satIs, InqVIt, erIt.
 seCtIo nVnC VterI, VarII potVsqVe VaLere:
 pLVs VoVet hæC CVnCtIs roborIs Vna ManVs.
 DIXIt; & EXVVIIIs DIVI fVnaLla VoVIt,
 pIGtaqVe præCLarIs hæCce tot âCta notIs.

Sæpe tibi Taxus, tristis tibi pressa Cupressus:
 Cumque suis titulis victa sepulchra jacent.
 Exuviis natale tuis agit undique festum,
 Qui prius obliti funeris instar erat.
 Testis erit Bavarus, qui vix (b) puer ortus in auras,
 Nunc erat inspersione penè tegendus humo,
 Ille tuâ tutus tactâ tamen icone vixit:
 Ille sacris vivit, queis caruisset, aquis.
 Hâc quoque nî nuper (c) Mulleria nixa fuisset;
 Fracta celox volucres ore bibisset aquas.
 Cæcula curruntur: lacerantur aplustria vento;
 Ars stupet, & gravibus vincitur ipsa malis.
 Vix subit hæc; fluctus labens pelagoque residit;
 Stat Notus, ac victæ sit leve pondus aquæ.
 Finieram; tabulisque repens nova bina feruntur,
 Quæ quoque sunt fixâ vera relata fide.
 Senteneris (d) moritura nurus, sine viribus ullis
 Parturiit totos quinque bis usque dies.
 Urna, latex, stipulæ, lugubria vela parantur:
 Hincque illinc fletus angulus omnis habet.
 Et puer, & genitrix obitu luctantur in uno:
 Carnifices cultros, vult vel abesse manus.
 Quid faciat? Divi vix spectat in icone vultus;
 Atque, erit hic nostræ causa salutis, ait.
 Tunc quoque, cum clauso languebit anhelitus ore,
 Auxilii nobis hinc fatis, inquit, erit.
 Sectio nunc uteri, varii potusque valete:
 Plus voyet hæc cunctis roboris una manus.
 Dixit; & Exuviis Divi supalia vovit,
 Pictaque præclaris hæcce tot acta notis.

(b) Puer Monachis
 Anno 1664. 21.
 Septembris à Sa-
 cerdote aliquo pro
 mortuo habitus ad
 sacrum Xaveria-
 næ imaginis Me-
 chliniensis sibi resti-
 tuitur, baptizatur
 indito Francisci
 nomine, & valet.
 (c) Xaverianâ
 imagine in mare
 injectâ ab Elisabe-
 tha de Muller,
 tempestas sedatur
 1661. Junio.

(d) Maria Sente-
 ners 1666. 10.
 Martii. Mechlinia.

AC genItrIX faCta est gnatas enIXa geMeLLas:
 ConIVX aC pLaVsV sVbsILLere nVrVs?
 QVæqVe LVbens aLLIs, XaVerI, DeXtera faVIt;
 VnDe tVIs faVeat, sospes & aDsIt, habet.
 Ibat opIs sCherLIngVs egens De rhetore tyro:
 præterItVs spatIo ter prope MensIs erat.
 Ora Cibos fVgIVnt: est faCta VeL esCa VenenVM:
 hInCqVe neC eXIgVVs LangVor In ossa VenIt.
 seCtaqVe Vena freqVens, neqVe fIXa CVCVrbIta prosVnt:
 NIL faVet In tantIs sVCCVs & herba MaLLs.
 Et CaLor, & porrò CerebrI Vigor aCer, & orIs
 DefICIt, & taCItO genVa DoLore Labant.
 Non nIsI qVas CogIt VerItVs DeLIRa ReCtor,
 VIX qVoqVe VeL sCIsas eXCIPIt ILLe Dapes.
 Ire peDes Certans Lapsâ CerVICE IaCebat,
 neC poterat CapItIs ponDera ferre sVI.
 Non patIens CorpVs, non Mens erat apta DoLorI:
 Et tenerI fVglens Ipse soporIs erat.
 Ars stVpet, & Vana est: EXtrema VIatICa restant;
 hIs qVoqVe præfIXVs VesperIs orDo fVIt,
 CVM bonVs hVnC CæLI qVasI nVntIVs ore saLVtat:
 VotaqVe XaVerIo ConCIpe frater, alt.
 QVI faVet InDIgenIs, fratrI prIVs, eVge, faVeIt;
 AVXILIIqVe feret MVnera Larga sVI.
 Ergo Dat EXVVias; qVIBVs hIC qVoqVe basIa neCIt.
 Creber & hInC ILLInC DIVVs In ora VenIt.
 InqVe peDes æger sVbtò, MirabIle VIsv!
 raptVs ab eXeqVIIs eXILIt Ipse sVIs.
 sanaqVe Versat oVans; PatrIbVsqVe stVpentIbVs, arAM
 AVCtorI grates eXhIBItVrVs aDIt.

MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.

97

Ac genitrix facta est, gnatas enixa gemellas:

Conjux ac plausu subsiliere nurus.

Quæque lubens aliis, *Xaveri*, Dextera favit;

Unde tuis faveat, sospes & adsit, habet.

Ibat opis (e) Scherlingus egens de Rhetore Tyro

Præteritus spatio ter prope mensis erat.

Ora cibos fugiunt: est facta vel esca venenum:

Hincque nec exiguus languor in ossa venit.

Sectaque vena frequens, neque fixa cucurbita profunt:

Nil faveat in tantis succus & herba malis.

Et calor, & porro cerebri vigor acer, & oris

Deficit; & tacito genua dolore labant.

Non nisi quas cogit veritus deliria Rector,

Vix quoque vel scissas excipit ille dapes.

Ire pedes certans lapsa cervice jacebat;

Nec poterat capitis pondera ferre sui.

Non patiens corpus, non mens erat apta dolori:

Et teneri fugiens ipse soporis erat.

Ars stupet, & vana est: extrema Viatica restant;

His quoque præfixus vesperis ordo fuit.

Cum bonus hunc cæli quasi nuntius ore salutat:

Votaque *Xaverio* concipe frater, ait.

Qui faveat indigenis, fratri prius, euge! favebit;

Auxilii que feret munera larga sui.

Ergo dat exuvias; quibus hic quoque basia neçtit:

Creber & hinc illinc Divus in ora venit.

Inque pedes æger subito, mirabile visu!

Raptus ab exequiis exilit ipse suis.

Sanaque versat ovans; Patribusque stupentibus, aram,

Auctori grates exhibiturus, adit.

(e) *Gasper Scher-
lingk, Novitius
Societatis IESU
Mechlinia 1666.
3. Julii*

N

Tricli-

TRICLINIVMqVe sVblt, noVVs aCsI LazarVs esset:

VIX satIs hIC orI sVffICIt esCa sVo.

Et VaLet, & VegetVs, sI DIIs pLaCet, ILLe VaLeblt;

XaVerI, Vt LaVDes ConCInat VsqVe tVas.

TV VIres, VICtIs LangVorIbVs, Ipse reDVCIIs:

DVLCIIs & affLICtIs VIta saLVsqVe VenIs.

seV qVIbVs IgnIs eDaX, aqVa sæVa, & pestIfer aër,

seV qVIbVs Ipse noCens terreVs hVMor: erat.

ObseqVIIs qVasI paCra tVIs eLeMenta ferVntVr:

CVnCraQVe natVræ VInCLa, VICesqVe noVas.

AVt tVa Verà CoLIt, stVpet aVt MIraCVLa VVLgVs;

paCraQVe, VeL flerI sIC potVIsse negat.

parVa LoqVor; DeXtræqVe tVæ VIIs aLlor eXtat:

DIrIs & oCCVLto IVs habet ILLa LaCV.

TV MagICos neXVs, ææaqVe toXICa soLVIs,

Et proCVL eLVsIs CantIbVs Ipse LeVas.

EXVVias eXperta tVas hIs sæpIVs arIs

Est saga, & MIXtos soLVere IVssa DoLos.

QVIN qVoqVe LVXantes MortaLIa Corpora LarVæ

sæpe tVo CVLrV, ReLLIqVIIsqVe IaCent.

Gesta sat est patrIæ bene nota TragæDla Lyræ

HanC Ibi styX parIter gessIt, & Anna ToMas.

QVIIsqVIs aVes, hanC VoLVe; sVo patet aVCta LibeLLor:

HoC ego sVM paVCIIs strIngere IVssVs opVs.

stratVs In eXtreMIIs, erat & qVasI BrandIVs effrons:

saCraQVe respVerat noXIVs Ipsa seneX.

neC paVor VLLVs erat: neqVe NVMIInIs Ira, neC Ignes

EXClerant noXæ soLVere VInCLa sVæ.

SIC sVVIs hVnC GenIVs, sVa nVnC stIMVLabat ErInnys:

nVLLaqVe spes VItæ, nVLLa saLVtIs erat.

Tricliniumque fubit, novus acsi Lazarus esset:

Vix satis hîc ori sufficit esca suo.

Et valet, & vegetus, si Dîs placet, ille valebit,

Xaveri, ut laudes concinat usque tuas.

Tu vires, victis languoribus, ipse reducis:

Dulcis & afflictis vita salusque venis.

Seu quibus ignis edax, aqua sæva, & pestifer aër,

Seu quibus ipse nocens terreus humor erat.

Obsequiis quasi pacta tuis elementa feruntur:

Cunctaque naturæ vincla, vicesque novas.

Aut tua vera colit, stupet aut Miracula vulgus;

Factaque, vel fieri sic potuisse negat.

Parva loquor; Dextræque tuæ vis altior extat:

Ditis & occulto jus habet illa lacu.

Tu magicos nexus, Ææaque toxica solvis,

Et procul elusis cantibus ipse levas.

Exuvias experta tuas his sæpius aris

Est saga, & mixtos solvere jussa dolos.

Quin quoque luxantes mortalia corpora larvæ

Sæpe tuo cultu, Reliquisque jacent.

Gesta sat est patriæ bene nota Tragedia Lyræ:

Hanc ibi Styx pariter gessit, & Anna (f) Tomás.

Quisquis avés, hanc volve; suo patet aucta libello;

Hoc ego sum paucis stringere jussus opus.

Stratus in extremis, erat & quasi (g) Brandius effrons;

Sacraque respuerat noxius ipsa senex.

Nec pavor ullus erat: neque Numinis ira, nec ignes

Excierant noxæ solvere vincla suæ.

Sic suus hunc genius, sua nunc stimulabat Erinny:

Nullaque spes vitæ, nulla salutis erat.

Vt taMen ora LateX tVV's attIgt, Ipse reVIXIt:
 Et pLaVDens VItIls rItè platVs obIt.
 HoC CLypeo teCtI BeLgæ sperate noCentes:
 ILLe etIaM VobIs arrha saLVtIs erIt.
 QVæ qVoqVe tot teXIt, peperItqVe, VeL abLVIt InDos,
 AbbreVIata retro non erIt VsqVe ManVs.
 HanC proCVL eXCItæ Varlo rVMore reqVrVnt,
 HVIVs qVôt Gentes ClrCVLVs orbIs habet.
 InVoCat hanC BaVarVs; CoLIIt & GerManIa' sVppLeX:
 VIa VeL ILLIVs frVsta PoLonVs aVet.
 HVIC prope DIVInos VoVet AVstrIa LaVDIs honores:
 NVnCVpat hVIC LaVtâ Vota preCesqVe faCe.
 Has CVpIt EXVVias, & Iber pLVs sVspICIt aVro:
 Has IraLVs CVLtor, GaLLVs & AngLVs aMant.
 Has AsIæ fines, & AMerICA regna reposCVnt:
 Has rogat & CVnctIs AfriCa terra LoCIs.
 At qVIA DeposItI neC erat Data Copla tantI;
 neC poterat CVncto pars satIs esse LoCo:
 XaVerI, tVV's est CæLatVs IMagIne VVLtVs;
 posset Vt hIC VVLgI Creber ab ore CoLI.
 Et qVIA nVnC saCro CoMpLeXVs pIgnora rItV
 ContIgt; aVXILIo trIstIbVs ILLe VenIt.
 Hæ VeLVt EXVVIAe ManIbVs rapIVntVr aVarIs:
 neC soLet hæC paVCIs arrha VaLere LoCIs.
 HIsCe tot eX arrhIs, seX hIs, neqVe pLVrIbVs annIs,
 HInC ILLInC rapVs MILLIo, pLVsqVe fvIt.
 HInC VeLVtI prInCeps, qVatVor sIbI MILLIa soLI
 EXrVLIt In CVLrVs TeVtonIs ora sVos.
 neC LeVIs hInC frVCtVs: norVnt bene sæpIVs VsI:
 Tot qVIBVs aVt TVrCæ nIl noCVerè ManVs.

QV ID

Ut tamen ora latex tuus attigit; ipse revixit:

Et plaudens vitiis ritè piatus obit.

Hoc clypeo tecti Belgæ sperate nocentes:

Ille etiam vobis arrhâ salutis erit.

Quæ quoque tot texit, peperitque, vel abluit Indos,
Abbreviata retro non erit usque Manus.

Hanc procul excitæ vario ^(h)rumore requirunt,

Hujus quot gentes circulus orbis habet.

Invocat hanc Bavarus; colit & Germania supplex:

Visa vel illius frustra Polonus avet.

Huic prope divinos vovet Austria laudis honores,

Nuncupat huic lautâ vota precesque face.

Has cupit Exuvias, & Ibër plus suspicit auro:

Has Italus cultor, Gallus & Anglus amant.

Has Asiæ fines, & America regna reposcunt:

Has rogat & cunctis Africa terra locis.

At quia Depositi nec erat data copia tanti;

Nec poterat cuncto pars satis esse loco;

Xaveri, tuus est cælatus imagine vultus;

Possit ut hic vulgi creber ab ore coli.

Et quia nunc sacro complexus Pignora ritu

Contigit; auxilio tristibus ille venit.

Hæ velut Exuviæ manibus rapiuntur avaris:

Nec solet hæc paucis arrha valere locis.

Hicce tot ex arrhis, sex his, neque pluribus annis,

Hinc illinc raptus millio, plusque fuit.

Hinc, veluti princeps, quatuor sibi millia ⁽ⁱ⁾foli

Extulit in cultus Teutonis ora suos.

Nec levis hinc fructus: norunt bene sæpius usi: ^(k)

Tot quibus aut Turcæ nil nocuere manus.

N₃

(h) Ex omni regio-
ne veniunt pere-
grini, petuntur
imagines, oleum,
aqua benedicta
&c.

(i) Simul ac semel.

(k) Christiani mi-
lites in bello Tur-
cico. 1664.

Quid

QVID LoqVar hIC oLeo VIgILantIs In ÆDe LVCernæ,

A Vt qVoqVe LVstraLI qVIs VIgor hIC sIt aqVæ?
paVCa prIVs CeCInI; IVVat hæC atteXere paVCI: s

EIVs opeM toto VVLgVs Vt orbe Legat.

InstItor, Vt referVnt, graVe VVLnVs HibernVs aLeban

VanaqVe spes eIVs, VIsqVe MeDentIs erat.

DVbLIInI nIhIL VLLa IVVant: IVVer, InqVIt hIC, Æther:

FVnDIt & hoC pLagIs neCtar, & VsqVe VaLet.

HVIVs & VngVentI VIM WattersforDia sensIt:

ReLLIqVIIs qVorles hIs qVoqVe tVra fVIt!

BInVs In hæC ConIVX, hIC pressVs ab asthMate sæVo,

profLVVIO hæC LangVens VsqVe CrVorIs erat.

neC tot & HIppoCratis, neC tot præCepta gaLenI,

hIs poterant tantIs VLLa VaLere MaLIs.

VsVs VterqVe fVIt bIs terVe LIqVorIbVs ILLIs;

ILLICò sIC MorbIs ConVaLVere sVIs.

DanDa fIDes gestIs; sIgnIs neqVe VILIBVs eXtant:

sIt satIs; eX Isto pLVs neqVIt aXe petI.

NIL IgItVr VeterI MirabItVr VLLVs In æVo,

pIgnora, XaVerI, sIC tVa CVncta CoLI.

QVIDqVID VeL tangVnt DeXtræ tVa Lipsana, sanat;

Et Vires hVIVs, robVr & IntVs habet.

NVnC sILeant Vates pharIæ MiraCVLa Virgæ:

VInCIt, & aVXILIO pLVrIbVs ILLa VenIt.

QVoLlIbet attactV factIs MIRABILIs ILLa est:

HanC qVoqVe nVnC VIVaX splrItVs IntVs agIt.

HoC est qVoD CVrVo potIVs tIbI BeLgICa teLLVs

gaVDet Iô! sVppLeX proCVbVIsse genV.

Has CoLIte EXVVias, ILLIs reVerentIa Malor:

hâC qVoqVe VIs potIVs VICtôr InVrbe CoLI.

Quid loquar hęc oleo vigilantis in Æde lucernæ,

Aut quoque lustrali quis vigor hęc sit aquæ?

Pauca prius cecini ; juvat hęc attexere paucis:

Ejus opem toto vulgus ut orbe legat.

Institor, ut referunt, grave vulnus (l) Hibernus alebat;

Vanaque spes ejus, visque medentis erat.

Dublino nihil ulla juvant: juvet, inquit hic, Æther:

Fundit & hoc plagis nectar; & usque valet.

Hujus & unguenti vim Wattersfordia sensit:

Reliquiis quoties his quoque tuta fuit!

Binus (m) in hęc conjux, hic pressus ab asthma sævo;

Profluvio hęc languens usque cruoris erat.

Nec tot & Hippocratis, nec tot præcepta Galeni,

His poterant tantis ulla valere malis.

Ufus uterque fuit bis terve liquoribus illis;

Illicò sic morbis convaluere suis.

Danda fides gestis; signis (n) neque vilibus extant:

Sit satis, ex isto plus nequit axe peti.

Nil igitur veteri mirabitur ullus in ævo,

Pignora, Xaveri, sic tua cuncta coli.

Quidquid vel tangunt Dextræ tua Lipsana, sanat;

Et vires hujus, robur & intus habet.

Nunc sileant vates Phariæ Miracula virgæ:

Vincit, & auxilio pluribus illa venit.

Quolibet attractu factis mirabilis illa est:

Hanc quoque nunc vivax spiritus intus agit.

Hoc est quod curvo potius tibi Belgica tellus

Gaudet iò! supplex procubuisse genu.

Has colit Exuvias; illis reverentia major:

Hęc quoque vis potius victor in urbe coli.

(l) *Guilielmus Bar-
ron 1665. 8. Ja-
nuarii, Dublini.*

(m) *Paulus Ayl-
ward & uxor,
Wattersfordia
1665. Februario.*

(n) *Approbatione
Vicarii Generalis
Sede vacante.*

His

HIs VotIVa faGIt qVoVIs eX orDIne Mystes:
 HIs frVItVr VotIs sapIVs Ipse sVIs.
 Matres atqVe nVrVs tot bLanDa hIs sVaVIA IVngVnt,
 Vere noVo In syLVIs qVot spatIantVr apes.
 VtqVe rosIs VIoLIsqVe faVos hæ, MeLLaqVe Libant;
 SIC prope, qVos frVctVs hIC VoLVere, LegVnt.
 Et VeLVt hIC popVLos effVsVs es VnVs In omnes;
 SIC sVnt & CVLtvS pVbLICa signa tVI.
 AspICe tot testes, & Cereæ Dona, flgVras,
 Is saCer est, DICes, non nIsI Cera LoCVs.
 Has sape appetII ChronICIs perstrIngere pLeCtIs;
 non potVI; ChronICIs Copla Malor erat.
 QVID qVoD & argento LoCVs hIC aVroqVe reLVCet,
 FIXaqVe sVnt CLarIs signa VenVsta thoLIs?
 VIsItVr hIC fVLgens, non VnaqVe fornICE LaMPas:
 taLe faber sCVLptor VIX parIt VLLVs opVs.
 Te qVoqVe tot statVæ, tot & InCLyta MVnera CIngVnt;
 qVot VeL hIC aXIs habet, VeL IoVIs aVLa faCes.
 QVID LoqVar & tabVLas, & plgnora pensa tot aVrI;
 QVasqVe tagVs VeXIt, DIVes & InDVs opes?
 LVCent hIC VarIs tVa noMIna sCVLpta BeryLLIs:
 EXVVIsqVe freqVens arte Coronat onyX.
 NVper & hVC FrIsIVs torqVIs graVe ponDVs & aVrI
 plgnorIbVs MIsIt, VoVIt & Ipse tVIs.
 CaVsa Latet VotI: taMen & tVVs eXtat In ILLo
 CVLtvS, & hVnC fIXo qVILIBet ore Leget.
 HæC, VtI pLVra, thoLo, neqVe parVa MonILla fVLgent;
 QVæ ChronICâ Vates VIX VaLet arte LoqVI.
 SIC taMen hæC fVLgent, Vt IIs speGlosIor eXtes;
 CVIVs ab aVspICIs VIta, saLVsqVe VenIt.

His votiva facit quovis ex ordine Mystes:

His fruitur votis sæpius ipse suis.

Matres, atque nurus tot blanda his suavia jungunt;

Vere novo in sylvis quot spatiantur apes.

Utque rosas, violisque favos hæ, mellaque libant;

Sic prope, quos fructus hîc voluere, legunt.

Et velut hîc populos effusus es unus in omnes;

Sic sunt & cultus publica signa tui.

Aspice tot testes, & cerea dona, figuras;

Is sacer est, dices, non nisi cera locus.

Has sæpe appetii chronicis perstringere plectris

Non potui; chronicis copia major erat.

Quid quod & argento locus hic auroque relucet,

Fixaque sunt clavis signa venusta tholis?

Visitur hîc fulgens, non unaque fornice lampas:

Tale faber sculptor vix parit ullus opus.

Te quoque tot statuar, tot & inclyta munera cingunt;

Quot vel hic axis habet, vel Jovis aula faces.

Quid loquar & tabulas, & pignora pensa tot auri,

Qualque Tagus vexit, dives & Indus opes?

Lucent hîc variis tua nomina sculpta Beryllis:

Exuviasque frequens arte coronat Onyx.

Nuper & huc Frisius torquis grave pondus & auri

Pignoribus misit, vovit & ipse tuis.

Causa latet voti: tamen & tuus extat in illo

Cultus, & hunc fixo quilibet ore leget.

Hæc, uti plura, tholo, neque parva monilia fulgent,

Quæ chronicâ vates vix valet arte loqui.

Sic tamen hæc fulgent, ut, iis speciosior extes;

Cujus ab auspiciis vita, salusque venit.

EVge pVgIL, VIrVsqVe pLagIs proCVL aVfer & arCe:
 QVæqVe noCent anIMIs, CorporIbVsqVè LeVa.
 TV stVpor es MVnDI: tVa BraChIa trIstIs AVernVs,
 Horret & eXVVias obstVpet Ipse tVas.
 Te qVoqVe nVnC phœbVs, VetVs Vt sChoLa tota saLernI,
 sVspICIt, aC VICtas porrIgt VsqVe ManVs.
 Se tIbI sVbIIcIVnt, qVæ VoLVVnt staMina parCæ:
 ObseqVIIsqVe tVIs VICta sepVLChra IaCent.
 PIgnorIbVs feLIXqVe tVIs, VICtrIXqVe CoronIs,
 BeLgICa IaM tVrgens toLLIt In astra CapVt.
 At saCra præCIpVè feLICIta teCta MaLInæ;
 QVâ tVVIs In VVLgVs fLVXIt ab Vrbe faVor.
 HInC CVLtVs CreVere tVI, CreVere trIVMphI;
 EXtVLIt & Vasto notIVs orbe CapVt.
 HanC Pater eXVVIIIs serVa VICtrICIbVs VrbeM:
 HanC preCor hIC faVsto tVtor ab aXe rege.
 AVXILIoqVe foVe popVLVM, popVLIqVe senatVs:
 QVosqVe tot hoC soCIos aspICIs esse LoCo.
 serVa CreVsenVM BeLgIs, aC VIrIbVs aVge;
 CVIVs hIC aVspICIIIs eXIt In ora Liber.
 IVssIt Vt hæC breVIBVs MiraCVLa VIVere ChartIs,
 VIVat hIC & PyLI, VeL prope, LVstra senIs.
 DoneC, Vt eXtVLeIt DeVs hæC te CrebrIVs Vrbe;
 Et tItVLIIs VIVas CVncta per ora tVIs.
 HoC qVoqVe sVb CLypeo, VeLVtI MeChLIInIa Cœple,
 pergat, & eXVVIIIs saLVa freqVenter oVet.
 GrataqVe tVtorI CVLtV proCVL eXtet, & aCtIs;
 PIgnorIbVsqVe tVIs hIC noVa teMpLa LeVet.

Euge Pugil, virusque plagis procul aufer, & arce:
 Quæque nocent animis, corporibusque leva.
 Tu stupor es mundi: tua Brachia tristis Avernus
 Horret, & exuvias obstupet ipse tuas.
 Te quoque nunc Phœbus, vetus ut schola tota Salerni,
 Suspicit, ac victas porrigit usque manus.
 Se tibi subjiciunt, quævolvunt stamina Parcæ:
 Obsequiisque tuis victa sepulchra jacent.
 Pignoribus felixque tuis, victrixque coronis
 Belgica jam turgens tollit in astra caput.
 At sacra præcipuè felicia tecta Malinæ,
 Quâ tuus in vulgus fluxit ab urbe favor.
 Hinc cultus crevere tui, crevere triumphi,
 Extulit & vasto notius orbe caput.
 Hanc Pater Exuviis serva victricibus urbem:
 Hanc precor hîc fausto tutor ab axe rege.
 Auxilioque fove populum, populique Senatus:
 Quosque tot hoc Socios aspicias esse loco.
 Serva *Cruesenum* Belgis, ac viribus auge;
 Cujus hic auspiciis exit in ora liber.
 Jussit ut hæc brevibus Miracula vivere chartis;
 Vivat hic & Pylî, vel prope, lustra senis.
 Donec, ut extulerit Deus hâc te crebrius urbe,
 Et titulis vivas cuncta per ora tuis.
 Hoc quoque sub clypeo, veluti Mechlinia cœpit,
 Pergat, & Exuviis salva frequenter ovet.
 Grataque Tutori cultu procul extet, & actis:
 Pignoribusque tuis hîc nova templa levet.

Illustrissimi ac Reverendissimi Domini
D. ANDREÆ CRUESEN
 MECHLINIENSII ARCHIEPISCOPI
 Belgii Primatis, Regi Catholico à Consiliis
 Status &c.

LESSUS FUNEBRIS.

SÆCVLa CrVesenIo, seXCentaqVe LVstra, VeL annos
 Hls ego VIX eLegIs VatICinatVs eraM. & iilex
 IaM qVoqVe parte sVI CrItICIs CensorIbVs IstIG
 EXhIbtVs sVppLeX fortè LIbeLLVs erat:
 CVM VenIt, & nostras VeLLIt prope nVnCIvS aVres
 CrVesenI, oCCasVs heV! obItVs qVe tVI.
 Ergo pater patræ, spes oCCIDIt atqVe SenatVs
 HeI DoLor! & LethI faLCE reseCta IaCet.
 IrrIta nVnC VoLVCres rapVerVnt Vota proCeLLæ;
 IaCraqVe sVnt LeVIbVs MIstaqVe Verba NotIs.
 Este proCVL pLaVsVs, CltharæqVe, tVbæqVe sILete:
 ArtICVLLIs pVgnat VoX ea IVnCta Mels.
 HVC VenIat rVptIs eLegela VVLsa CapILLIs;
 QVæqVe DeCent, trIstes hVC qVoqVe fVnDat aqVas.
 AD streptVs bVXI CltharIs hæ DVLCIVS IbVnt:
 ConVenIt heI! nostrIs LVctIbVs ILLe sonVs.
 NVnC sILet AntIstes, nVnC VLtIMA saXa reCepIt:
 QVæ posVIt VIVens, CLaVsa sepVLtVs habet.

parVe

IN OBITUM

Illustrissimi ac Reverendissimi Domini
D. ANDREÆ CRUESEN
 MECHLINIENSIIUM ARCHIEPISCOPI
 Belgii Primatis, Regi Catholico à Consiliis
 Status &c.

LESSUS FUNEBRIS.

SÆcula *Cruesenio*, sexcentaque lustra, vel annos
 His ego vix elegis vaticinatus eram.

Jam quoque parte sui criticis Censoribus istic
 Exhibitus supplex fortè libellus erat:

Cum venit, & nostras vellit prope nuncius aures
Crueseni, occasus heu! obitusque tui.

Ergo Pater patriæ, spes occidit atque Senatus
 Hei dolor! & lethi falce resecta jacet.

Irrita nunc volucres rapuerunt vota procellæ;
 Jactaque sunt levibus mistaque verba Notis.

Este procul plausus, citharæque, tubæque filete:
 Articulis pugnat vox ea juncta meis.

Huc veniat ruptis Elegeia vulsa capillis;
 Quæque decent, tristes huc quoque fundat aquas.

Ad strepitus buxi citharis hæ dulcius ibunt:
 Convenit heu! nostris luctibus ille sonus.

Nunc filet Antistes, nunc ultima saxa recepit:
 Quæ posuit vivens, clausa sepultus habet.

ParVe pVer, qVI seCta PatrIs IVXta ora sepVLChrI
 HVIC petIs eXtensâ sæCVLa Crebra ManV;
 ParCe tVIs preClbVs; stat IneXorabile nVMen:
 HVIC qVoqVe nVnC CLaVsæ stantqVe rIgentqVe fores.
 HVC age pro preClbVs LVCtVs, LaMentaqVe soLve:
 ILLa VeL eXeqVIIIs IVsta parentIs erVnt.
 HaVD ea CVLpa tVa est, qVoD aCVto VVLnere fatI
 CrVesenII saXIs Vrna sVb hIsCe IaCet.
 Vota, preCesqVe tVLLt sVperIs tVa BeLgICa teCVM;
 EXtrVsa est VotIs neC seCVs Ipsa sVIs.
 QVoD VaLet, hoC soCIat; CInerI sVspIrIa fVnDIt:
 EXeqVIIIs LVCtVs IVngIt & ILLa sVos.
 HVIC qVoqVe IVsta faCIt sVa CLerVs & orDo; saCerqVe
 seXVs VterqVe pII Castra DoLorIs habet.
 CaVsa LIqVet rItVs: qVIA sIC hel! MortVVs ILLe,
 QVI LatII CVLtVs, IVrIs & VLTor erat.
 AVLa, statVs patrIæ, fLet eqVestrIs, & orDo togatVs:
 VIX geMItVs Versâ tantVs In Vrbe fVIt.
 fons hIC Vbl eXtrInCtVs bLanDæ, BrVXeLLa, LoqVeLæ;
 CreDIBILe est fontes eXarVIsse tVos.
 CLaVsa taCent popVLo, neqVe præVLLIs ora LoqVentVr
 AMpLIVs; & LIngVæ VIsqVe, VIGorqVe IaCet.
 IngenIVMqVe CapaX, graVIBVsqVe perItIa CaVIsIs,
 PræsVLe sVbLato CVnCta sepVLta Latent.
 HoC patrIæ CIVes, hoC pVLpIta qVæqVe qVerVntVr:
 HoC penItVs VIDVI fLentqVe, DoLentqVe Lares.
 VtqVe tot hVnC Vrbes, sIC pLVs MeChLIInIa LVget,
 CrVesenIo VLterIVs non frVItVra sVo.
 HIC MVrI, hIC pVLLâ sVbseLlIa Veste tegVntVr:
 EXhIbet & LVCtVs qVæLlIbet ara sVos.

Parve puer, qui lecta Patris juxta ora sepulchri
 Huic peñis extensâ sæcula crebra manu;
 Parce tuis precibus; stat inexorabile Numen:
 Huic quoque nunc clausæ stantque, rigentque fores.
 Hinc age pro precibus luctus, lamentaque solve:
 Illa vel exequiis justa Parentis erunt.
 Haud ea culpa tua est, quod acuto vulnere fati,
Cruesenii saxis urna sub hisce jacet.
 Vota, precesque tulit Superis tua Belgica tecum;
 Extrusa est votis nec secus ipsa suis.
 Quod valet, hoc sociat; cineri suspiria fundit:
 Exequiis luctus jungit & illa suos.
 Huic quoque justa facit sua Clerus & Ordo; sacerque
 Sexus uterque pii Castra doloris habet.
 Causa liquet ritus: quia sic hei! mortuus ille,
 Qui Latii cultus, juris & ultor erat.
 Aula, Status patriæ, flet Equestris, & Ordo Togatus:
 Vix gemitus versâ tantus in urbe fuit.
 Fons hic ubi extinctus blandæ, *Bruxella*, loquelæ;
 Credibile est fontes exaruisse tuos.
 Clausa tacent populo, neque Præfulis ora loquentur
 Ampliùs; & linguæ vitque, vigorque jacet.
 Ingeniumque capax, gravibusque peritia causis,
 Præfule sublato cuncta sepulta latent.
 Hoc patriæ cives, hoc pulpita quæque queruntur:
 Hoc penitus vidui flentque, dolentque lares.
 Utque tot hunc urbes, sic plus *Mechlinia* luget,
Cruesenio ulterius non fruitura suo.
 Hic muri, hic pullâ subsellia veste teguntur:
 Exhibet & luctus quælibet ara suos.

TV qVoqVe præClpVè, qVæ saXIs strVCra pLaCebas,
 DICerIs haVD fLetVs ContInVIsse rVos.
 FLeVIt opVs sIC nVper oVans, fLeVere CoLVMnæ;
 Et parIVs LVCrV fLeVIt VblqVe Laps.
 sVnt qVI nVnC etIaM, VIVens qVæ strVXerat AVCTOR,
 sIC Letho creptI fLere sepVLChra VeLInt.
 AVgVror, hæC CVperent, nIsI trVX LibItIna Vetaret,
 CrVesenIVM LoCVLo soLVere posse sVo.
 sIC popVLos LingVâ, CVM VIVERet, ILLe trahebat;
 EXtInCto Vt possent hœC qVoqVe saXa trahl.
 Non Ita sVnt fLeXæ qVerCVs CVM VeLLeret OrpheVs;
 AVt qVateret strVCtæ saXa Canore Lyræ.
 neC Cltharâ phœbVs, neC peCtIne fortIs Arlon
 sIC traherent DVLCI robora tarDa sono.
 HybLæIs VoX CVLta faVIs proCVL ore fLvebat;
 DIXIsses sVaDæ sCire VeL arte LoqVI.
 Et graVIs Is VVLtV poterat qVanDoqVe VIDerI;
 InqVe sVâ LeVIter fronte VerendVs erat.
 sIC taMen, Vt faCILIs frons Ista neC aCrIor esset;
 Et peteret ConCors, & pIVs esse Pater.
 NVtIbVs Is bLanDIs, seV DebVIt esse seVerIs;
 BLanDVs, & eX æqVo IVre seVerVs erat.
 neC taMen hInC VLLos qVasI Censor aCerbIor VLTro
 Læsit; Vt eXpIrans VoX qVoqVe fassa fVIt.
 QVIN trIbVIt CVnctIs oVibVs, VenIaMqVe poposCIt:
 Frons, oCVLI, VVLtVs non nIsI paCIs erant.
 QVID qVoD & eX gazIs, VnI sIbI Cætera paVper,
 FVnDere sVeVIsset, qVas qVoqVe posset, opes.
 HIs tenVes hIC sæpe Casas reCreahat & ILLIC:
 AFFLICtIs tensas norat habere ManVs.

Tu quoque præcipuè, quæ saxis structa placebas,
 Diceris haud fletus continuïsse tuos.
 Flevit opus sic nuper ovans, flere columnæ;
 Et Parius luctu flevit ubique lapis.
 Sunt qui nunc etiam, vivens quæ struxerat Auctor,
 Sic letho erepti flere sepulchra velint.
 Auguror, hæc cuperent, nisi trux Libitina vetaret,
Cruesenium loculo solvere posse suo.
 Sic populos linguâ, cum viveret, ille trahebat;
 Extincto ut possent hoc quoque saxa trahi.
 Non ita sunt flexæ quercus cum velleret Orpheus,
 Aut quateret structæ saxa canore Lyræ.
 Nec citharâ Phœbus, nec pectine fortis Arion
 Sic traherent dulci robora tarda sono.
 Hyblæis vox culta favis procul ore fluebat:
 Dixisses suadæ scire vel arte loqui.
 Et gravis is vultu poterat quandoque videri;
 Inque suâ leviter fronte verendus erat.
 Sic tamen, ut facilis frons ista nec acrior esset;
 Et peteret concors, & pius esse Pater.
 Nutibus is blandis, seu debuit esse severis;
 Blandus, & ex æquo jure severus erat.
 Nec tamen hinc vlllos, quasi censor acerbior, ultro
 Læsit, ut expirans vox quoque fassa fuit.
 Quin tribuit cunctis ovibus, veniamque poposcit:
 Frons, oculi, vultus non nisi pacis erant.
 Quid quòd & ex gazis, uni sibi cætera pauper,
 Fundere suevisset quas quæque posset opes.
 His tennes hîc sæpe casas recedebat & illîc:
 Afflictis tentas norat habere manus.

HoC VeLVr aVXILlo sI non bene fVLra fVlsses;
 LVXlsses CIneres, VrbS CaMeraCa, tVos.
 HVIVs oVans gazIs parIter VIVItqVe, VaLetqVe
 PræsIDII pVbes, VIrgo MaLIna, tVI.
 ILLI CeV gregIbVs, CensVsqVe reLIqVIt & aVrVM,
 qVasqVe CapaX reLIqVas arCa tenebat opes.
 SCILICet hosCe obIens hoC robore teXIt, & aVro;
 VIVVs Vt VsqVe sVI, CVLtVs & esset aMor.
 Vt teget, qVID non InDVstrIa ContVLIIt ILLI?
 VestIbVs InCVLtlS teCtVs hIC VsqVe fVIt.
 SIC CVLtVs, poMpæqVe fVgaX, sIC osor VbIqVe,
 VeLLet Vt eXCepto ferre nItore nIhIL.
 Vt Castæ tVnICæ, sIC non erat VLLIbI LVXVs:
 EXVL ab ILLVstrI syrMate byssVs erat.
 EsCa LeVIs, soMnIqVe breVes, neqVe Longa sVpeLLeX,
 CrVesenI, hæC VICtVs signa fVere tVI.
 ALtera serVabas popVLo, pLVs pVbLICa CVrans:
 MVnIfICVsqVe oVibVs, tV tIbI parCVs eras.
 HInC LaCrIMant BeLgæqVe VIrI, IVVenefqVe, nVrVsqVe,
 Et pVer, aC soClo pVpVLa parVa Lare.
 FLet patrIIs VeteranVs atroX qVI sæVIt In arMIs;
 signaqVe VIX VIsI tyro DoLorIs habet.
 VnaqVe VoX aVLæ, DoLor oCCInIt VrbIs & VnVs:
 ILLâ CrVesenIVs PræsVL In æDe Latet.
 HVIC qVerVLæ VoCI LaCrIMabILLIs assonat ECho.
 HeV! fLVVII patrIIs trIste qVerVntVr aqVIs.
 Ipse sVos fLVcTvs oCVLIIs eXoLVere VeLLet
 sCaLDIs, & eX sVnDo sat sIbI posse qVerI.
 Cætera nVnC taCeo: rIVI qVoqVe sClItIs, & arVa;
 EXpVIt hVC saLsas aLVeVs oMnIs aqVas.

Hoc velut auxilio si non bene sultra fuisses;
 Luxisses cineres, urbs (o) Cameraca, tuos.
 Hujus ovans gazis pariter vivitque, valetque,
 Præsidi pūbes, virgo Malina, tui.
 Illi ceu gregibus, censusque reliquit & aurum;
 Quasque capax reliquas arca tenebat opes.
 Scilicet hosce obiens hoc robore textit, & auro;
 Vivus ut usque sui, cultus & esset amor.
 Ut regeret, quid non industria contulit illi?
 Vestibus incultis tectus, hic usque fuit.
 Sic cultus, pompæque fugax, sic osor ubique;
 Vellet ut excepto ferre nitore nihil.
 Ut castæ tunicæ, sic non erat ullibi luxus:
 Exul ab illustri syrmate byssus erat.
 Esca levis, somnique breves, neque longa supellex,
 Crueseni, hæc victus signa fuere tui.
 Altera tervabas populo, plus publica curans;
 Munificusque ovibus, tu tibi parcus eras.
 Hinc lacrimant Belgæque viri, juvenesque, nūrusque,
 Et puer, ac socio pupulâ parva lare.
 Flet patriis veteranus atrox qui sævit in armis;
 Signaque vix vix tyro doloris habet.
 Unaque vox aulæ, dolor occidit urbis & unius;
 Illâ Crueseni Præsul in æde later.
 Huic querulæ voci lacrimabilis affonat Echo.
 Heu! fluvij patriis tristè queruntur aquis.
 Ipse suos fluctus oculis exolvere veller
 Scaldis, & ex fundo sat, sibi posse queri.
 Cætera nunc taceo: rivi quoque scitis, & arva;
 Expuit huc falsas alvæ omnis aquas.

RVra fLVens DVLCIs, fLVXV DoLet asper aCerbo,
PræsVLLs In CasV LVgVbrls Ipse sVI.

QVIn foVet & fLetVs, VIDVæ sVCCVrrIt & Vrbl,
AC CVnCras panDo gVrgItē soLVIt aqVas.

fLet parIter, CasVsqVe VirI Mosa fLetIbVs Vrget;
VoLVIt & In pLanCtVs ConCaVa saXa sVos.

SIC taMen, Vt VoLVat tralecto hæC IVstIVs Vrbl:
ILLIVs hæC genItrIX; pLVs ea IVrls habet.

HVC graVIs InterItVs Vt epIstoLa nVntla VenIt;
tralectVM IaCVLLs hVIC qVasI peCtVs erat.

Chara parens gnatVM LVXIt, soLVItqVe CapILLos:
CaptaqVe, VIsa fVIt rVrsVs Vt ante CapI.

HaVD ryLos, haVD aDeo LVXIssēt Nestora Sparte,
QVI stVpor & graIo VIsVs In aXe fVIt.

Me qVoqVe, CrVesentI, qVI septa VeLaVICa LVstro,
IerCVLIt hVC Labens fVnerIs aVra tVI.

Nos Mosa VICInVs CIVes prope IVnXerat Vnos:
InCLytVs aG nostrI tV qVoqVe CVLtor eras.

GratIa sIt faCtIs: hInC te Censore probatVs
BeLgICa IaM faCILLs Ibat In ora Liber.

Ibat, & obses erat tIbI pIgnorIs; obses at ILLe
HeI MIhI! non Istâ fronte LegendVs erIt.

Fata Vetant; te Vana gregVM nVnC Vota reqVIRVnt:
QVels tegerIs saXIs DVrIVs astra rIgent.

hoC qVeror, hoC Vates, hoC VatVM pVLpIta pLangVnt,
LongIVs heV! VIVo non LICVIsse frVI.

LVstrasses tVa faCta seneX, arasqVe, VeL arCVs,
QVæqVe tVâ BeLgIs sVnt LoCa strVcta ManV.

LVstrasses tItVLosqVe tVI patrIs, atqVe MaLInæ;
CVIVs tV CVLtVs InCLytVs VLTor eras.

Rura fluens dulcis, fluxu dolet (p) asper acerbo,
 Præfulis in casu lugubris ipse sui.
 Quin fovet hic fletus, viduæ succurrit & urbi,
 Ac cunctas pando gurgite solvit aquas.
 Flet pariter, casusque viri Mosa fletibus urget;
 Volvit & in planctus concava saxa suos.
 Sic tamen, ut volvat Trajecto hæc justius urbi;
 Illius hæc genitrix; plus ea juris habet.
 Huc gravis interitus ut epistola nuntia venit;
 Trajectum jaculis huic quasi pectus erat.
 Chara parens gnatum luxit, solvitque capillos:
 Captaque, visa fuit rursus ut ante capi.
 Haud Pylos, haud adeo luxisset Nestora Sparte;
 Qui stupor & Graio visus in axe fuit.
 Me quoque, Crueseni, qui septa Velavica lustro,
 Perculit huc labens funeris aura tui.
 Nos Mosa vicinus cives prope junxerat unos:
 Inclytus ac nostri tu quoque cultor eras.
 Gratia sit factis: hinc te censure probatus
 Belgica jam facilis ibat in ora liber.
 Ibat, & obses erat tibi pignoris: obses at ille
 Hei mihi! non istâ fronte legendus erit.
 Fata vetant; te vana gregum nunc vota requirunt:
 Queis tegeris saxis durius astra rigent.
 Hoc queror, hoc vates, hoc vatium pulpita plangunt,
 Longius heu! vivo non licuisse frui.
 Lustrasses tua facta senex, arasque, vel arcus,
 Quæque tuâ Belgis sunt læta structa manu.
 Lustrasses titulosque tui (q) Patris, atque Malinæ;
 Cujus tu cultus inclytus ultor eras.

(p) Illustrissimus
 fuit Episcopus Ru-
 ramundensis.

(q) S. Romoldi
 Mechliniensis
 Patroni.

Nunc

NVnC proCVL hos, præVL, DVntaXat ab aXe VIDEbIs;
 HIC Vbi FranCIsCo regna propInqVVs habes.
 IVsta qVIDeM LaVrVs; VIVentIs at Integra VIRTVs
 VtILLs hls patriæ rebVs, & VrbIs erat.
 HeI MhI! nos rVrsVs VortEX, peLagVsqVe DoLorIs
 VI IVbet InVItos, & sine fine qVerI.
 PaVCa qVeror, sVperI; preCor, hoC Date paVCa qVerentI:
 QVIs, pVDor! hoC BeLgIs sVstVLIIt VsqVe IVbar?
 LVX ea perpetVIs eXpVngI est DIGNa CaLendIs,
 QVæ passa hoC fatIs sVCCVbVIsse CapVt.
 NoCte fVIt BeLgIs ea LVX obsCVrlor oMnI:
 hæC, reor, eX styglo LVX fVIt orta LaCV.
 VIX taMen eXorlens CroCeo sol' VenIt ab aXe,
 ortVs & oCCasVs PræsVLIIs ILLe fVIt.
 Ter trIbVs hIC LVstrIs seX IVnXerat aLtera PræsVL;
 sCrIptVs In oCtaVâ LVGe noVeMber erat.
 sCrIptVs erat, ChronICIs Vt & hIC InsCrIbtVr annVs;
 Est Vbi BrVXeLLâ VIsVs In Vrbe MorI.
 TVnC sIbI VIsa MorI parIter qVoqVe BeLgICastéLLVs,
 AXIs & ECLypIs tVnC qVasI VIsa fVIt.
 I nVnC, InnoCVos qVIsqVIs CVpIs Ire CoMetes:
 VrbIbVs aVgVrlo, PrInCIpIbVsqVe noCent.
 HVIVs hIC InfaVstI CasVs haVD VnICVs InDeX
 FVLsIt, & In steLLIs BeLgICa terra tVIs.
 HeI MhI! CVr preCIBVs non est reVoCABILIs VLLIs
 QVI gregIs AntIstes steLLaqVe, LVXqVe fVIt?
 fata Verant: LeX est, & IneXorabILE fatVM:
 sVb LoCVLo hæC VIRTUs, CesptIbVsqVe IaCet.
 CesserIt hVIC aLter; Laps hIC haVD CeDeret VnI:
 saXa IaCens, VIVVs qVæ NBI fIXIt, habet.

Cætera

Nunc procul hōs, Præful, duntaxat ab axe videbis;

Hic ubi *Francisco* regna propinquus habes.

Iusta quidem laurus; viventis at integra virtus

Utilis his patriæ rebus, & urbis erat.

Hei mihi! nos rursus vortex, pelagusque doloris

Vi jubet invitōs, & sine fine queri.

Pauca queror superis; precor hoc date pauca querenti;

Quis, pudor! hoc Belgis sustulit usque jubar?

Lux ea perpetuis expungi est digna Calendis;

Quæ passa hoc fatis succubuisse caput.

Nocte fuit Belgis ea lux obscurior omni;

Hæc, reor, ex stygio lux fuit orta lacu.

Vix tamen exoriens croceo sol venit ab axe;

Ortus & occasus Præfulis ille fuit.

Ter tribus hic lustris sex junxerat altera Præful;

Scriptus in octavâ luce November erat:

Scriptus erat, chronicis ut & hic inscribitur annus;

Est ubi Bruxellâ visus in urbe mori.

Tunc sibi visa mori pariter quoque Belgica tellus,

Axis & Eclypsis tunc quasi visa fuit.

I nunc, innocuos quisquis cupis ire Cometes:

Urbibus augurio, Principibusque nocent.

Hujus hic infaulti casus haud unicus index

Fulsit, & in stellis, Belgica terra, tuis.

Hei mihi! cur precibus non est revocabilis ullis,

Qui gregis Antistes stellaque, luxque fuit?

Fata vetant: lex est, & inexorabile fatum:

Sub loculo hæc virtus, cessitibusque jacet.

Cesserit huic alter, lapis hic haud cederet uni:

Saxa jacens, vivus quæ sibi fixit, habet.

(r) Illustrissimus obiit Bruxellis Anno atatis 75. 8. Novembris 1666. inter 8. & 9. matutinam.

(s) Illustrissimo fuit exspectus calculus Niceliniæ 10. Maii 1660. Cætera

Cxtera sVstInVlt; Vls hVnG ApopLeCtICa VICtr.
 AbstVLeRVnt qVestVs VentVs & avra Meos.
 QVoD LICet, In saXIs sVbsCripVs DenIqVe VatIs
 VersVs hIC hIs ChronICIs VnVs & aLter erIt.
 HIs qVoqVe sVbsCribet qVI VIsert ossa VIator,
 VoX erIt & patrIæ rItè VoVentIs IDEM.
 HoC regItVr LbCVLo, CVIVs VIRTvtIbVs IMPar,
 VeL LoCVs angVstVs, qVà patet orbls, erat.
 MVtaqVe FortVnæ IaCet hIC sapientIa VICtrIX,
 QVà stetIt, aC feLIX BeLgICa VIsa fVIt.
 ReXerat Vt RVræ, sIC PræsVL hIC Vrbe MaLInæ:
 ProfLVVs Vt VVLgo, sIC sIbI parCVs erat.
 IVbILa speCtabat; seD erat LoCVs aptIor æther:
 HzC CeLebret CæLIs; hIC CoLat ILLa preCor.

Cætera sustinuit; vis hunc apoplectica vicit.

Abstulernât questus ventus & aura meos.

Quod licet, in faxis subscriptus denique vatis

Versus hic his chronicis unus & alter erit.

His quoque subscribet qui viderit ossa viator:

Vox erit & Patriæ ritè voventis idem:

Hoc regitur loculo, cujus virtutibus impar,

Vel locus angustus, quâ patet orbis, erat.

Mutaque *Fortuna* jacet hîc *Sapientia* *victrix*,

Quâ stetit, ac felix Belgica visa fuit.

Rexerat ut Ruræ, sic Præsul hic urbe Malinæ:

Profluus ut vulgo, sic sibi parcus erat.

Jubila (t) spectabat, sed erat locus aptior æther: (t) *Illustrissimæ*

Hæc celebret cælis, hîc colat illa precor. *absolvebat annuum*
50. sacerdotii.

Q

MI-

APPROBATIONES
MIRACULORUM

P. R. I. M. A

Andreas Dei & Apostolica Sedis gratiâ
Archiepiscopus Mechliniensis, &c. omnibus
has Visuris salutem in Domino.

Cum inuper approbaverimus sacras Reliquias de Brachio
dextero Sancti *Francisci Xaverii* Indiarum Apostoli,
easque publicæ venerationi exponendas esse decreverimus,
quò magis Dei cultus, qui in Sanctorum suorum honoribus
honoratur, caperet incrementum, usque rite & solemniter in
Templo R. R. Patrum *Societatis JESU* Collegii, & Domus
Probationis Mechliniensis expositis, tantâ in veneratione, tam
à populo Mechliniensis, quàm à circumjacentibus haberi cæptæ
sint, ut Divina Bonitas, quæ innumeris miraculis per varias mundi
plagas hunc Sanctum suum mirificavit, hanc etiam Christi
Fidelium devotionem variis signis & subitaneis curationibus
ostenderit sibi esse acceptam. Nos igitur, quibus nihil magis cordi
est, quàm ut honor Dei nostri, qui Zelotes est, in creaturis
suis erga Sanctos suos crescat, & incessabili gratiarum actione
laudetur, deputavimus è Capitulo nostro Metropolitico R. R. Ad-
mod. D. D. Confratres nostros *Dismam Corten* Cantorem, &
Franciscum vanden Driessche Archipresbyterum, J. U. Licentiatos
& Canonicos, qui juxta SS. Canones & Sacrosancti Concilii
Tridentini formam, examinarent sollicitè omnia, quæ ad nos
miraculosè accidisse indies delata sunt. Quibus discussis, & exa-
minatis informationibus Medicorum, & testium depositionibus
in approbandis Miraculis adhiberi solitis (ex quibus constat &
liquet *Joannem Gommaert*) Juvenem octodecim annorum à gra-
vissima

vissimâ Phrenitide, & morbo furioso, matre ejus *Sarâ Diffon* ad Sacras Sancti *Francisci Xaverii* Reliquias pro filio suo votum faciente, precesque fundente, subitanè & perfectè curatum esse: Item *Annam van Bael* ætatis annorum septemdecim, dum ad dictas S. Reliquias per *Novenari* preces fundit & votum, sinistri oëuli triennali cœcitate curatam, & ex dextero, qui propemodum ex duobus floccis, seu pelliculis illi incumbentibus omni potentiâ visivâ destitutus erat, planè sanatam, ut utrâque oculorum acie ab eo tempore perfectè utatur) Nos de virorum gravium consilio & assensu, in Dei nomine, utramque istam in dictis *Joanne Gommaerts*, & *Anna van Bael* curationem, prout latius in dictis informationibus probata est, supernaturalem, & non nisi Divinâ virtute & Miraculo factam esse, & Sancti *Francisci Xaverii* intercessioni adscribi posse declaravimus, (in puncto trium calculorum nostrorum felicitis sectionis, quam etiam magni illius Sancti intercessioni summâ fiduciâ commendaveramus) & declaramus per præsentés: Exhortantes omnes Christi fideles ad sacram dictarum Reliquiarum venerationem & cultum, ut per intercessionem S. *Xaverii* tam à mentis, quàm à corporis infirmitatibus in Domino mereantur liberari.

Datum Bruxellæ in Aula nostra Archiepiscopali sub nostris signatura & sigillo die 10. Mensis Maii, Anno Domini M. DC. LX.

Locus † sigilli.

Andreas Archiepif. Mechliniensis.

Q. 2

SE-

ANDREAS Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Mechliniensis &c. Omnibus has visuris salutem in Domino.

CUM juxta commissionem nostram jam pridem datam Reverendis admodum Dominis Dismæ Corten Cantori & Francisco vanden Drielsche Archiepiscopo nosræ Metropolitanæ Canonice, super inquisitione faciendâ de portentosis sanationibus factis in personis, quæ recursum suum cum fiducia habuerunt ad Sanctas Reliquias S. Francisci Xaverii per approbationem nostram expositas fidelium venerationi in templo Societatis JESU Mechliniæ: quodque iidem Domini sedulâ diligentia & industriâ commissioni nostræ incumbentes, nobis varia legalia, & omni prorsus fraude carentia exhibuerunt, ex quibus patent & probata sunt sequentia: Quod Joannes de Regere Mechliniensis septennis filius Martini toto corpore ulceribus plenus & pure fluentibus, dum pro eo parentes & amici vota serunt, Novenamque devotè instituunt ante dictas Reliquias, dictæ Novenæ tempore nullis adhibitis medicamentis, quæ antea sæpius in vanum fuerant adhibita, perfectè & purissimè fuerit sanatus; Item quod Renerus Tys villicus in Wavriâ S. Catharinæ, qui spatio novem annorum utramque tibiam habuerat ulceribus tabe fluentibus plenam, voto facto invisendi dictas Sanctas Reliquias spatio octo dierum perfectissimè fuerit sanatus, ita ut ne quidem cicatrices apparerent; denique quod Jacoba van Binnebeeck ætatis 35. annorum fuerit gravissimè intoxicata & variis morbis afflictæ per spatium quatuor annorum, ita ut sæpius evomuerit magnam quantitatem crinium in formam globorum implicatorum, atque etiam clavos ferreos tam magnos, quam parvos, aciculas, capillos, uncos, & notabilem hamum piscis, & alia id genus: quare à diversis Religiosis sæpius fuerit exorcisata, sed in vanum; tandem post osculatas tribus distinctis diebus per eandem dictas Reliquias ab omni morbo & intoxicatione perfectissimè fuerit eodem tempore sanata.

Quas

Quas quidem subitas & mirabiles sanationes diligenti per nos facto examine in talibus adhiberi solito, tenore presentium declaramus supernaturales, & miraculis adscribimus, & ut tales volumus publicari, ut Christi Fideles excitentur ad devotas preces fundendas Divinae Bonitati, quae per intercessionem magni illius Indiarum Apostoli Sancti FRANCISCI XAVERII talia signa & dona desuper elargiri dignata est: ut quod in tribus hisce personis accidisse & miramur & veneramur, etiam in omnibus necessitatibus nostris eundem apud Majestatem Divinam habeamus patronum. In quorum fidem praesentes signaturam & sigillo nostris munitas dedimus.

Mechliniae die quartâ Mensis Novembris
Anno Domini. M. DC. LX.

Locus † Sigilli.

Andreas Archiepiscopus Mechliniensis

T E R T I A.

ANDREAS Dei & Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopus Mechliniensis &c. Omnibus has visuris salutem in Domino.

Quemadmodum inter varias urbes, quae sacras Sancti FRANCISCI XAVERII colunt Reliquias; imprimis in Belgio eminet Mechlinia Diocesanos nostrae sedes, ubi primum illae Nobis approbantibus publica venerationi in templo Societatis JESU fuere expositae: ita ad plura & illustriora conferenda beneficia, per miraculosum & beneficium brachium Servi sui, ibidem indies Divina Manus sese extendit. Nam praeter ea, quae à nobis & aliis Ecclesiae Praesulibus mature examinata atque ritè antehac approbata sunt beneficia ac miracula; intelleximus non ita pridem, gloriosum illum Indiarum Apostolum fecisse iterum prodigiosam sanè potentiam in
brachio

brachio suo. Quod ut certius nobis & omnibus constet, hisce notum facimus, accuratè inquire jussisse nos in subitam, hodieque perseverantem sanationem à novennali Herniâ, quam prædicti Sancti beneficio civis quidam Mechliniensis impetravit, uti ex consequente authenticâ narratione ad nos transmissâ fit manifestum.

Guilielmus Ploegaerts ætatis annum agens quintum supra septuagesimum, novem omnino annos gravissimis Herniæ intestinalis cruciatibus afflictus fuit, extuberante sæpius malo ad magnitudinem infantilis capitis. Hujus rei oculata testis est *Margareta de Hooch Guilielmi* conjux: & præterea *Ludovicus van Bael*, qui non semel juratus deposuit, se prædictum *Guilielmum* præ dolore in mœnibus prostratum, & procedere non valentem, manu suâ admotâ, ita affectum, paucis, antequam sanatus est, diebus deprehendisse. Quem etiam à quatuor, aut quinque retro annis, quibus cum eo laboravit, non raro animadvertit ex eo malo ab opere desistere debuisse.

Fecerat enim virum morbi vis jam ab initio laboribus planè imparem accrescentibus in dies doloribus. Adeo vehementer, potissimum eâ nocte, quæ undecimam mensis Decembris diem Anno 1662. subsecuta est, cruciatus fuit, ut sibi supremam horam propius instare persuaderet: protestatus beneficii loco habiturum se, si violentâ licet morte, miserabilem clauderet vitam. Inter vicinos lamentantis ejulatibus somno excitatos, filia quædam, sub horam à media nocte primam, in levamen ægri, & ipso quidem incipio, votum fecit S. FRANCISCO XAVERIO Mechliniæ ad miraculosa ejus Lipsana perfolvendum. Facto voto cessat audiri omnis omnino ægri lamentatio. Primo mane adit *Guilielmi* domum vicina, percunctatur qui valeat: respondet *Magdalena Guilielmi* filia, jam inde ab hora noctis prima hucusque levi somno obdormiscere. Tum verò vicina: at, inquit, hâc ipsâ noctis horâ in solatium parentis tui magno illi Indiarum Apostolo FRANCISCO XAVERIO votum emisit, quod protinus perfolvam. Jam inde à concepto illo perfolutoque voto, ad hodiernam usque diem perstat *Guilielmo* perfecta curatio: nec ullum prorsus interea temporis, quod duos jam annos complectitur, ex antiquo malo dolorem

rem

rem sensit: incessit, peregrè profectus est, laboravit eâ facilitate ac si nunquam ullis Herniæ cruciatibus affectus fuisset. Quin imò vir id ætatis, primâ Maii Anni 1663. à recuperata valetudine mense sexto, *Mechliniâ Antverpiam* sarcinâ onustus. uno eodemque die, pedes pervenit, alacerque reversus est. Deinde inter ardentissimos solis æstivi calores rursus *Mechliniâ Bruxellam* unius diei spatio ivit rediitque sanus & incolumis. Testatur præterea *Guilielmus* duobus ab obtenta sanitate annis sese consuetae artis suæ, quam profitetur, laboribus sane difficilibus, (olior enim est) citra ullum doloris sensum strenuè perfunctum esse, fodisse, semina terræ mandasse, humido frigidoque solo, horti sui excolendi gratiâ ad multas horas incubuisse, & cœtera ejusmodi laboriosa opera fecisse, quæ Herniæ malo maximè adversari experientia edocet. Item plantasse, loco suo dinovisse, ascendisse arbores, & quidem nuperâ ætate ex una earum justæ magnitudinis casu in terram corruisse, nullo prorsus antiqui mali apparente indicio. Quamvis antea, totis novem, quibus eo afflictus fuerat, annis, tum potissimum, cum aut cœlum humidius, ac frigidius esset, aut artis suæ laboribus non nihil intendisset, ingenti doloris sensu, continuo è corpore erumperet, ingravesceretque.

Posteaquam ad aures nostras à pluribus viris fide dignis hæc omnia pervenissent; de iis per Reverendos admodum Dominos Antonium Vermeulen S. Theologiæ Licentiatum & Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ Canonicum graduatum; & Joannem Baptistam Bernartium ejusdem Ecclesiæ Plebanum ac Canonicum, Commissarios ad hoc deputatos ex nostro mandato, captæ sunt de singulis informationes, in forma legitima: quibus prædictus *Guilielmus* ejusque uxor, ac filia & *Ludovicus van Dael* jurati subscripsere; quasque iidem R. R. DD. Commissarii suâ manu firmarunt, & ad nos transmiserunt. Accesserunt præterea multiplicia nominatissimorum Medicorum testimonia, *Mechliniensium, Antverpiensium, Bruxellensium, & duorum primariorum Medicinæ Professorum ac Doctorum* in celeberrima Academia *Lovaniensti*: qui pari omnes consensu attestantur, ejusdem subitam ac constantem à novennali Hernia liberationem in viro 75. annorum, supra naturæ vires esse. Quibus auditis & coram Deo maturè expensis

pensis, nec non super eo etiam Theologorum & aliorum doctorum
virorum habito consilio juxta modum in approbatione novorum Mira-
culorum à Concilio Tridentino præscriptum: conformantes nos R.R.
D.D. Commissariorum sententia; qui maturè & accuratè omnia ex-
aminavunt, & appenderunt: decernendum duximus, prout per præ-
sentes decernimus, posse & debere dictam Guilielmi sanationem mi-
raculosam, & per merita S. FRANCISCI XAVERII à Deo factam
& impetratam censi, & publicari, & ut talem publicamus, ac
decernimus. In quorum fidem hæc manu & sigillo nostris muni-
tas per Secretarium nostrum expediri jussimus: Deum qui glorifican-
tes se glorificat, & in Sanctorum suorum honoribus honoratur, hu-
militer deprecantes, ut sicut Beati FRANCISCI XAVERII
gloriosa merita ac beneficia experti & venerabundi agnoscimus; ita
ejus pia patrocina deinceps sæpius sentiamus.

Datum Bruxellis, die
23. Mensis Novemb.
Anno Domini 1664.

Locus † sigilli.

Andreas Archiepif. Mechliniensis

Judocus Houbraken Ecclesiæ Cath. Antverpiensis Canonicus, & Episcopatus Sylvæducensis vacantis Vicarius generalis Omnibus has visuris salutē in Domino.

INter indubitata veræ Ecclesiæ signa, miracula sunt, in infidelium ad fidem conversionem, & fidelium in eadem confirmationem quandoque patrari solita. Eximie iis claruit in vita, & post mortem S. FRANCISCUS XAVERIUS è Societate JESU Indiarum, ac Japoniarum gloriosus Apostolus, quem miraculosum, ac beneficium Brachium suum, cujus particula aliqua Mechliniæ in templo Societatis JESU publicæ venerationi est exposita, etiam ad subditos nostros extendisse intelleximus. Quod ut certius constet, hæc testatum facimus, segillatim inquisivisse nos, & inquiri curasse in liberationem à maligna febre, subitamque virium instaurationem, quam ejus beneficio filia quædam in Diocesi nostra Sylvæducensi, hoc, qui subjungitur, modo est consecuta.

Cum Anno 1662. Bredæ pestis grassaretur, laboranti illic fratri adstitit N. N. Villica è territorio Sylvæducensi. Domum rediit, & ipsa cœpit Malignâ febre laborare, & maritum, filios duos, ac filiam Catharinam 22. annos natam infecit. Matre primum, ac mox Patre malignitate morbi sublatis, & fratribus subinde eadem correptis, Catharina inde à 26. die Julii usque ad 23. Augusti ita continuatis ejusdem ardoribus est exhausta, ut viribus, ac mente tandem etiam destituta, cum nullum superesset in arte remedium, vitæ ulterioris spem denegarit expertus Chirurgus, qui scripto hæc, quæ narramus, inter alios juratus iteratò confirmavit. Indubitata opinio erat inter amicos, ac vicinos pestiferâ lue domum infectam. Non erat itaque, qui solatium ægris, qui necessarium obsequium præstaret. Non deseruit tamen desertos ab omnibus suis Pastor confusus per merita, & intercessionem S. FRANCISCI XAVERII, & ægros liberandos à morbo, & se à contagione servandum. Cum ergo Catharinam sub seram vesperam sacrâ unctione munivisset, eodem vespere regressus S. FRANCISCI XAVERII imaginem atulit, quæ sacris ejus Reliquiis Mechliniæ

R

Mira-

Miraculis claras attigerat, & *Catharina* maximiè periclitanti per fratrem offerens, omnes ad fiduciam in Sancti illius intercessione apud Deum locandam excitavit. Jam quartum, quintumve diem jacuerat *Catharina* impotens se movère, oblatam imaginem arripuit, & osculta est magnâ cum fiduciâ, quam ut porrò per noctem foveret Pastor adhortatus, domum se recepit. Insequente die bene mane, nemine opitulante, nemine conscio vestibus se suis induit, lecto eripuit *Catharina*, & ædes inambulavit. Quin & in campum illo ipso die egressura fuit, pabulumque jumentis quæsitura, nî fratres continuissent: postridie reipsâ quæsivit: cumque D. Pastor ædes interea ingressus vel mortuam vel animam agentem in lecto quærir adest illa ad fores ingenti onusta corbe, pabulumque in agro collectum infert. Hæsit attonitus Beneficii novitate D. Pastor: mox increpuit, quòd tam temerè cæli se, solisque injuriis, ac recidivæ periculo commisisset; fidenter illa: sollicitudinem mitte, inquit, nihil periculi subest, ab hesterno mane me Sanctus ille perfanavit, ac viribus restituit.

Hæc omnia cum ad nos fuissent in legitimo instrumento delata: cui D. Pastor, ipsa Catharina, Chirurgus, fratres duo, alique consanguinei, & vicini jurati subscripserant: constituimus primùm Commissarium in partibus illis virum probum, & intelligentem, qui postquam in omnia nostro nomine inquisivit, iteratoque, interpositâ jurissurandi fide, eadem ex Catharina intellexit, omnia suâ etiam signaturâ firmavit: deinde nos ipsi coram hîc Antverpiæ prædictam Catharinam in præsentia sui Pastoris omnium conscii examinavimus, & sub eâdem religione sic omnia accidisse comperimus. Quibus compertis cum etiam nobis submissa scripto fuissent expertissimorum Medicorum Judicia, hæc super re consultorum, Tungrensis, Bruxellensis, ac præsertim duorum primariorum Doctorum, ac Medicinæ Professorum, aliorumque duorum celeberrimæ Academiæ Lovaniensis unanimiter consentium, istam virium restaurationem naturæ vi tam exiguo temporis spatio obtineri non potuisse; ut nihil non ritè, ac juxta Concilii Tridentini placita perageremus, viros doctos ac Theologiæ peritos consulimus, ac coram, & cum iis iterum prædictam Catharinam audivimus, omnibusque tandem co-
tam

ram Deo maturè consideratis, decernendum post longam, & sæpius iteratam inquisitionem putavimus, prout per præsentés decernimus, posse dictæ Catharinæ sanationem tamquam miraculosam, & per merita Sancti FRANCISCI XAVERII à Deo factam, & impetratam censeri, & publicari; & ut talem publicamus & censere nos testamur: Auctorem omnium Deum rogantes, ut sicut Indiarum gentes Sancti FRANCISCI XAVERII dum vixit, prædicatione, & Miraculis Ecclesiæ suæ aggregare voluit, ita modo hisce in partibus ejusdem Miraculis, & intercessione fideles populos velit in eadem conservare, & confirmare; eosque, qui quovis errore ab eâ segregati sunt, ad eandem benignè reducere. In horum omnium fidem hæc manu propriâ signavi, & Vicariatus nostri sigillo muniri curavi. Die XIX. Mensis Martii, Anno Domini 1664.

Locus * Sigilli.

J. HOEBRAKEN

APPROBATIONES BENEFICIORUM

§. I.

ANDREAS Dei, & Apostolicæ sedis gratiâ Archiepiscopus Mechliniensis Omnibus has visuris salutem in Domino. Cum in dies clarescant plura, ac plura Beneficia quæ divina manus largè conferre dignoscitur ad sacras Reliquias de Brachio dextero magni Indiarum Apostoli S. FRANCISCI XAVERII in templo Societatis JESU Mechliniæ fidelium venerationi, nobis approbantibus expositas, de iisque per Revend. Admodum Dominos Commissarios ad hoc deputatos legitime sint captæ informationes: Nos per eos debite informati (quamquam non dubitent quin complura Miraculis à nobis merito adscribi posse viderentur) maturiori adhuc examini illa cum aliis reservantes neque certi quidquam in præsentiarum decernentes, vulgari typis omnia dumtaxat permittimus, in fide bonâ eorum, qui se à S. FRANCISCO XAVERIO accepisse apud suprascriptos Reverendos Admodum Dominos Commissarios legitime deposuere, ut videant omnes non esse abbreviatam manum Domini, quin salvare possit, etiam in particula Brachii Servi sui: adeoque incitentur ad divinam ejus misericordiam per Sancti sui intercessionem ferventiùs implorandam, & feliciùs consequendam. Datum Mechliniæ die decimâ sextâ Mensis Februarii, Anno Domini 1662.

Locus * Sigilli.

ANDREAS Archiepiscopus Mechliniensis

Idem Illust: Dominus alias Approbationes de aliis beneficiis similis formæ dedit XXI. 11.
Novembris M. DC. LX. & XI. Februarii M. DC. LXI, Et hanc extendit ad nova Beneficia xx. Septemb. M. DC. LXII. 11. Octob. M. DC. LXIII. xxviii.
Novembris M. DC. LXV. Die verò xxii. Oct. M. DC. LXVI. eandem extensionem
Galparis Scheerlinck Noviti Societatis JESU Mechliniæ ut Miraculum novâ formâ
lâ approbaturus, si instrumenta, quæ à RR. Adm. DD. Commissariis Mechliniæ legitime
confecta esse intellexerat, Bruxellis fuissent ad manum. Superveniens inexpectata He-
miplexia, & subsequuta mors viri, quæ subscriptionem, quæ sola deest, impedivit.

§. 2.

F. AMBROSIUS Capello Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopus
Antverpiensis Omnibus has visuris salutem in Domino.

Cum intellexerimus in subiecto nobis oppido Lirano, alijs-
que varia beneficia obtineri imploratâ ope S. FRANCISCI
XAVERII Indiarum, ac Japoniarum Apostoli, cujus sacra Re-
liquiæ de Brachio dextro in templo Societatis JESU Mechliniæ
magno concursu, ac fructu à confluyente undique fideli populo
coluntur: commisimus R. R. Adm. D. D. *Gassari Smits* Oppidi
Lirani Plebano, & Christianitatis Decano, ac Sac. Theologiæ
Licentiato, & *Edmundo Bedingfeld* Canonico Ecclesiæ Colle-
giatæ *S. Gommari Liræ*, ut inquirerent nominatim in bene-
ficia, ac gratias, quas per intercessionem ejusdem S. FRANCISCI
XAVERII obtinuisse se profiterentur *Anna Tomas* filia Lirana
annorum circiter 33. & *Catharina van Hoef* Uxor *Petri vander*
Elst Civis Lirani. Qui commisso à nobis munere ritè fungentes
exactâ primum jurisjurandi religione, legitima de iis consecere
instrumenta, quæ ad nos transmissere, quibus ipsi etiam subscrip-
sere. Et quia judicamus piè, ac prudenter credi posse non sine
singulari patrocinio ejusdem Sancti illa Beneficia esse ab iis ob-
tenta, nihil ulterius modò decernentes, permittimus ut ea, pro
ut in illis instrumentis narrantur, typis vulgari possint, in bonâ
fide deponentium fide, ut eorum novitiâ excitati fideles subiecti,
aliique in tribulationibus suis auxilium opportunum quærere, &
invenire valeant ab eo, quem approbatis ab Illust. ac Rev. Mech-
liniensium Archiepiscopo Miraculis, aliisque Beneficiis illo in
loco mirificare videtur velle Deus, qui etiam hodie in particulâ
Brachii Sancti sui innovat signa, & immutat mirabilia; glorificat
manû & brachium dexterum suû. Datum Antverpiæ 29. Aug. 1662.

Locus* Sigilli.

F. AMBROSIUS Episcop: Antver p:

JOANNES ERNESTUS Baro de Surlet Eccl. Cathedralis Leod.
 Canonicus, & Collegiatæ oppidi Vifetensis Abbas sæcularis, nec
 non Ser.^{mi} Episcopi & Principis Leodiensis Vicarius Genera-
 lis &c. Omnibus, & singulis has visuris salutem in Domino.

Quemadmodum non unum locum percurrit S. FRANCISCUS XAVE-
 RIUS Japonia, atque Indiarum à Societate IESU gloriòsus Apostolus, ut Dei
 nomen portaret coram exteris gentibus, & Regibus, ita non uno in loco nomen
 ejus prodigiòsis beneficiis, & miraculis hæc tempestate clarum reddere videtur Deus: Mech-
 linia præsertim ad Sacras ejus Reliquias miraculis ab Illust. & Reo. Domino Archiepiscopo
 Mechliniensi approbatis insignes, pluribusque aliis Beneficiis ab eodem, & aliis Ecclesia Pæ-
 sulibus ritè jussu examinari, & typis vulgari. Hæc Miraculorum, ac Beneficiorum sanæ Dice-
 cesim Leodiensem penetravit, in qua complures grati agnoscunt se peregrinationibus, aut vo-
 tus ad prædictas Reliquias directis, solatium in morbis, aut tribulationibus suis invenisse, præ-
 sertim in Districtu Archidiaconatus Condroyensis, Quare commissimus Vener. D. Matthiæ de
 Amezaga Canonico regulari in Cloisterade, Præposito, & Pastori Limburgensi, ut au-
 thoritate nostrâ examinaret, quæ per Sancti sui invocationem beneficiè illic operari dignaretur
 Deus, nosque debitè informaret. Hiscè itaque testatum facimus accepisse nos à prædicto domi-
 no instrumentum ritè formatum, quo palam fit, quòd Maria Anna Garaff filiola trime-
 stris, cum toto capite collo, atque adeo toto corpore plena esset tumoribus, glandulis & aposte-
 matibus, & præsertim duo majora haberet sub axillis dura; eumque de postea curationis spe
 omni manum subtraxisset Chirurgus, ad invocationem S. FRANCISCI XAVERII,
 cultumque Imaginis ejus, ac usum olei ex lampade Mechliniæ ante sacras ejus Reliquias
 ardente allati, intra paucos dies sit sanata: id quod præter parentes, & aviam ipse Chirur-
 gus juratus est testatus, agnoscens hæc in re divinam virtutem, prout agnovère etiam duo
 alii experti Chirurghi desuper consulti. Quæ nos considerantes, & honorare volentes, & de-
 siderantes ab omnibus honorari, quem Deus tot signis, & prodigiis ad prædictas Reliquias
 in templo Societatis IESU Mechliniæ expositas, ostendit se velle honorare: Declaramus vi-
 deri nobis, piè, ac prudenter persanationem istam attribui intercessioni S. FRANCISCI
 XAVERII: atque ita permittimus, ut ejus enarratio typis vulgari possit in bona sic depo-
 nentium, atque attestantium fide: Gratiâ agentes Deo quod etiam ad hanc Dicecesim no-
 stram, virtutem Brachii sancti sui patiatur extendi, & dilaudantes solertem eorum pieta-
 tem, qui in afflictione constituti vota ad prædictum Sanctum prædictasque ejus Reliquias di-
 rigunt: in quorum fidem hæc manu, & Sigillo nostris munitas expediri jussimus. Datum
 Leodii in ædibus nostris claustralibus Anno M. DC. LXIV. Mensis Septem-
 bris diè decimâ terciâ.

Locus * Sigilli.

JOANNES ERNESTUS DE SURLET.
 Canonicus & Vicarius General. Leodiensis.

R 3

JUDO-

Judocus Houbraken Ecclesie Cath. Antverpiensis Canonici, & Episcopatus Sylvæducentis vacantis Vicarius Generalis, omnibus has visuris salutem in Domino.

Cum muneris nobis impositi obligatio exigat singularem à nobis haberi rationem eorum, quæ ad Orthodoxæ fidei confirmationem, præsertim in locis Heterodoxorum Domino subiectis, per Sanctorum suorum invocationem & intercessionem patrare dignatur Deus; palam facimus, quod, postquam se in ea latè extendit non tantum fama Miraculorum juxta approbationem Illust. & Rev. Domini Archi-Episcopi Mechliniensis patrorum ad Reliquias S. Patris FRANCISCI XAVERII *Mechlinia* in templo Societatis JESU publicæ venerationi expositas: sed etiam, ut ad nos fuit relatum, virtus ipsa dictarum Reliquiarum operante Deo multis salutarium; nominatim inquiri curaverimus in sanitatem, quam voto ad præfatas Reliquias directo *Sylvæducis* obtinuit *Maria* N. uxor civis Sylvæducentis ab ægritudine, quæ per sesquiannum juxta judicium Medicorum incurabili, & in perfectam paralytim degeneraturâ laboraverat, subitò vindicata: Commissarios ad id constituimus Ecclesiasticos viros spectatæ virtutis, & doctrinæ, minimèque suspectos, qui exacto prius juramento acceptas legitimè informationes legitimis tabulis, à se quoque subscriptis, ad nos transmiserunt cum expressione nominum, & mulieris sanatæ, & Doctorum, ac Chirurghi deponentium, quæ hic iustis de causis subticemus. Et cum in præsentiarum nec necessitas, nec commoditas sit omnia secundum S. Concilii Tridentini placita ulterius discutiendi, nihil aliud modo decernentes, declaramus piè, & prudenter dictum sanitatis Beneficium à præfata *Maria* obtentum S. FRANCISCI XAVERII apud Deum intercessionem posse adscribi: & ut tale vulgari in jurata deponentium fide; simulque hortamur universos, Catholicos quidem ut fiduciam suam in Deo, ejusque Sanctis, & nominatim S. FRANCISCI XAVERII viri planè Apostolici patrocinio collocare utiliter pergant; alios verò, ne claræ veritatis soli oculos claudant, sed cognos-

cognoscant & ipsi hodie magnalia Dei, quæ facit in medio eorum ad invocationem S. Servi sui. In quorum fidem præsentem dedimus *Antverpiæ* sub manus propriæ signaturâ, & vicariatûs nostri Sigillo die xxx. Octobris, Anno M. DC. LXII.

Locus † Sigilli.

J. HOUBRAKEN

§. 5.

Amplissimus ac Reverendus Adm. Dominus D. Oliverius D'Esse Vicarius Generalis Episcopatus Midenfis & Luñensis vacantis in Hibernia, postquam diligenter inquisivisset in modum, quo sanatus est Dublini Guilielmus Baron ab incurabili ulcere ad cultum S. FRANCISCI XAVERII usumque olei Xaverianæ lampadis Mechliniæ ad miraculosas Reliquias ardentis, eumque super eo per se ipse, aliosque qui diu noctuque aegro adsuerant, examinasset explorataque haberet Doctorû Medicorum de eo sensa, judicavit & judicare se literis conscriptis testificatus est, illum post Deum ac B. Virginem S. FRANCISCI XAVERII intercessioni esse adscribendum & ut talem vulgandum, prout patet ex authenticis ejus tabulis confectis Dublini 12. Junii 1665.

Idem censuit de liberatione Pauli Aylward ab Asthmate, & uxoris ejus à profluvio sanguinis, ac Catharina Gall ab acuta Paralyfi *Watersfordiæ* impetratâ, ut constat ex literis Dublino datis 25. Januarii 1666.

§. 6.

DE *Ferdinando Muller* ad usum cultumque Imaginis X A-
VERIANÆ, quæ *Mecliniæ* miraculis Reliquiis fuerat
applicata, sanato *Warburgi* in Diœcesi Paderbornensi Anno 1666.
cùm relatione rei gestæ à parentibus subscriptâ, legitima testimonia
miserunt Rev. Admodum D. *Ioannes Meyer* Pastor disti Oppidi, &
Rev. Adm. P. F. *Bernardus Bierman* Prior Conventus RR. PP.
Ordinis *S. Dominici*. Ibidem ulterius res examinatur.

Plurima adhuc alia beneficia à variis accepta referuntur Sancto
FRANCISCO XAVERIO, cultuique miraculosarum ejus Reli-
quiarum *Mecliniæ*, de quibus, quia legitimâ auctoritate nondum
sunt approbata, in hisce Chronicis non fit mentio. In non pauca
etiannum inquiritur in variis Episcopatibus.

MIRABILIS DEVS IN SANCTIS SVIS. p. 67.

Facultas R. P. Provinciæ Societatis JESU
Provinciæ Flandro - Belgicæ.

Ego infra scriptus Societatis JESU Præpositus Provincialis in Provincia Flandro-
Belgica, potestate ad hoc mihi facta ab admodum R. P. Nostro JOANNE
PAULO OLIVA Præposito Generali ejusdem Societatis, concedo Gisberto
Lintsio Typographo jurato Mecliniensi Facultatem typis mandandi librum, cui Titulus
Mecliniæ Illustrata Miraculis S. FRANCISCI XAVERII, à R. P. GE-
RARDO GRUMSEL Societatis nostræ Sacerdote conscriptum & à deputatis
ejusdem Societatis Theologis examinatum & approbatum. In quorum fidem has manu
mea subscriptas & officii mei Sigillo munitas dedi Antverpiæ 19. Aprilis 1666.

ÆGIDIUS VANDER BEKE.

CENSURA.

Miracula Sancti Patris FRANCISCI XAVERII, quibus *Mecliniam* Illu-
stravit; Miraculo similis GERARDI GRUMSELI Vena tibi
sistuntur, Lector. Arcta Poësis est, quia syllabis alligata; arctior, quia literis;
arctissima, quod eidem semper anno congruentibus. In hisce tamen angustiis
tam libero, terloque uti stylo Miraculum dicerem, nisi XAVERII id adscri-
berem beneficio, qui prodigiis suis hoc adderet prodigii, quod ea prodigiosè
evulganda curaret. Concitabit igitur auctor, vere in hac Palæstra mirabilis,
admirationem; admiratio amorem juxta & utilitatem. Ita censeo.

NEESEN Canon, Theol. Mecliniensis
Librorum Censor.

